

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Kerepesi-ut 25.

Főszerkesztő: **VÉSZI JÓZSEF.**
Felelős szerkesztő: **BRAUN SÁNDOR.**
Kiadja: **A SZERKESZTŐSÉG.**

Egész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre
7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Ismerünk, szép maszk!

Budapest, december 9.

(K.) Az ország harcot vivott, a néppárt azonban csak álarcosbálnak tekintette. Mások fegyvert ragadtak, áldozatokat hoztak, sokat kockáztattak, hogy még többet nyerjenek: a néppárt csak álarcot kapott magára, játékot üzött, semmit sem kockáztatott, de mindent akart nyerni. Mindenki küzdött, a néppárt mulatott. Mindenki elfáradhatott, a néppárt csak egyre mámorosabb lett. S most, amikor a fáradt harcosok megcsinálják a nemzet számvetését: a néppárt sehogy sincsen megelégedve. Nem tetszik neki, hogy azok pihenni akarnak s leteszik a fegyvert: ő mulatni akar tovább és nem teszi le az álarcot. A pihenőket sziszegve árulóknak nevezi, maga pedig még éjfélkor sem akarja eldobni álarcát, hanem kimondta értekezletén, hogy marad, aki volt, és modorának, taktikájának, mulatóságának formáját megváltoztatni nem hajlandó. Ma ugyan dühösen kifakad az indiskréció ellen, mely a bizalmas értekezlet határozatát nyilvánosságra hozta: de hát hiszen éppen ez a kifakadás bizonyítja, hogy a hír tökéletesen igaz. A néppárt csakugyan nem veti le az álarcát. De már nem is szükséges. Ismerünk, szép maszk! Ha te is fegyvert fogtál volna tizenegyre hónapra keresztül szakadatlanul és nemcsak álarcot, bizony eldobnád már te is. A fegyver valamivel fárasztóbb, mint az álarc, s a harc valamivel kényelmetlenebb, mint a hecc: — ne csodáld tehát, ha azok kidőlnék, mikor neked még bizserg a talpad. Azt pedig ne hidd, szép maszk, hogy nem vagy felismerhető, mert nem akarod eldobni az álarcot. Lehet, hogy a főjaid előtt titkolhatod pikáns viselkedésedet, s lehet, hogy bécsi barátaid megbocsájtják neked kikapós voltodat, de idehaza a magyar nemzet már

nem is kíváncsi az arcokra, akár örökre rajta hagyhatod az álarcot. Ha magunk rád nem ismertünk volna, Tóth János már alaposan leleplezte az alkovokban és az asztal alatt folytatott kacérokodásaidat. Ismerünk, szép maszk!

Az obstrukció mérlegét ismételtelen megcsináltuk. Följegyeztük a károkat, melyeket okozott, és elrubrikáltuk a hasznát, melylyel járt. Az a hitünk, hogy a mérleggel mindenki meg lehet elégedve. A többség megaláta önmagát, a kisebbség olyan faktorrá nőtte ki magát, aminőnek a nemzet érdekében lennie kell, az ország pedig az egész vonalon győztes maradt. Semmit sem vesztett abból, ami az övé volt, de nyert önbizalomban, jogokban s a jövőendő erősítésére alkalmas forrásokban. S ha meglesz a teljes békeség: a nemzet nem jöhet zavarba, hogy kinek nyujtsa a pálmát. Soha, de soha nem ejtethet kárhözvát szót erre a nagy obstrukcióra, melynek hullámaiból frissebben kelt ki a többség s erejének tudására ébredt a kisebbség. S ez volt talán az első nagy háború, melyről mindenki csak áldva fog megemlékezni. Ez a mérleg. De mikor már lezártuk, ime az utolsó pillanatban öltik fel egy éppenséggel nem jelentéktelen tétel, melyet szintén a nyereségszámlára kell vezetni. Ez a tétel: a néppárt teljes és tökéletes megismerése. Azt a feneketlen önzést, melyhez hasonlót politikai párt ilyen súlyos viszonyok között még sohasem árult el; azt a kendőzött cinizmust, melylyel a néppárt a komoly harcosok közé elegyedett s labanclelkekkel játszotta a kurucot, aztán kuruc tempóval labanckodott, egyszer szembe fordult az obstrukcióval, máskor ő szította legjobban; azt a vakmerő tréfát, melyet a magyar nyelv jogának címen megengedett magának, holott hétrét görbül minden bécsi óhajlás előtt: — mindez,

ha álarc alatt folyt is a játék, jól megláthatta a nemzet s ez nem utolsó nyereség. A harcosok, akik harc közben nem igen vizsgálhatták szomszédaikat, most bizonyos fizikai undorral fordulnak el attól a kokottól, aki harc közben mámorosan tüzelte a küzdő sorokat, most pedig mámorosan káromkodik, mert a harcosok hamarabb kifáradtak a harcban, mint a kokott a játékban. Annak a klepsidzának persze az kellene, hogy sohse nézhessenek az arcába, sohse lássanak szenvédelveibe és a maga kockáztatása nélkül tovább is élvezhesse a harc izgalmainak gyönyörűségét.

Fáj a néppártnak, hogy békeség lehet nélküle. De a harc is nélküle volt. Ő csak játszott rizikó nélkül, álarc alatt. Hát miért is vennék számításba, mikor békeséget kötnek? Ha suttymóban dolgozott, maradjon a békekötés pillanatában is odahaza. Alkuszoktól vagy pláne árulókról pedig legalább is szemérmertlenség beszélnie annak a néppártnak, mely negyedrész annyira nemzeti engedményért leszerelt Khuen-Hédervárynak s merte ezt tenni a számára és sulyra jóval hatalmasabb függetlenségi párt megkérdése nélkül, pártközi megegyezést éppenséggel nem sürgetvén. A néppárt éppen úgy kinevelte volna a függetlenségi pártot, ha ez a Khuen-nel szemben tanusított engedelességet árulásnak próbálta volna nevezni, mint ahogy egyszer már kinevelte, mikor Kossuthék az önálló vánterülethez való jogunkat keresték a paktumon s Rakovszky azt mondta nekik, hogy lettek volna elővigyázóbbak s ne hagyták volna magukat becsapni. De azért most Rakovszky dühöngött, mert a paktum szentségét kétségbe mertek vonni, s azért most a néppárt alkuszoknak és árulóknak nevezi azokat, akik mernek a néppárt nélkül békét kötni, holott a néppárt ezt

TÁRCA

Bánki bácsi.

▲ Budapesti Napló eredeti tárcája. —
Írta: Csismadia Sándor.

Bánki bátyánk valamikor nagyon kiváló énekes ember volt. Régen, nagyon régen volt az! Akkor, amikor még a harminceves fiatal emberek sem röstellették virrasztásoknál vagy temetések alkalmával, énekeskönyvvel a kezükben, a fehér abroszszal leterített asztal mellé ülni és ép, erős torokkal, harsány hangon elénekelni azokat a gyönyörűséges és megható énekeket, melyekben nagyapáink még semmiféle együgyűséget sem találtak.

Hajh! A mai fiatalok már nem ilyen. Ha elmegy is valamelyik közeli rokonának a temetésére, nem azért teszi, hogy énekeljen, hanem pusztán azért, hogy a világnak, mely olyan nagyon szereti a pletykát, be legyen tűnve a szája. De már énekelni a mai fiatalok bizony nem énekel, nagy sajnálkozására az öregasszonyoknak, kik nem győznek csudálkozni a fölött, hogy milyen romlott a világ s az Isten mégse veszti el.

De nemcsak a világ változott meg, hanem maga az öreg Bánki is. Elénekelget ugyan most is, de már csak akkor, ha a jótaita törkölyből többet talál fölhörpinti, mint amennyit a természetéből megbir. Így is elég gyakran dicséri az Urat, mert egyszer legalább mindennap megiskoláztatja az Isten szavát, hogy félreismeri a természetét. Ilyenkor az utszéli fákkkal s a kapufél-fákkkal is szóba áll. Ha pedig nincs kedve a be-

szélgetésre, akkor végigénekelni az utcát. Délfelé már rendszerint hallani a nyugott hangon tartott ájtatos énekbeli figyelmeztetést:

Tudom, hogy végem közelget,
Mer az idő eljár.

A falu népe annyira megszokta már ezt a féldéli utcai istentiszteletet, hogy ha egyszer elmaradna, talán megállna a nap is, mint valamikor Józsva idejében. De Bánki bátyánk gondoskodik róla, hogy ez a rendellenesség be ne következék.

Régebben más éneke volt neki: a háromszázhatvanötödik. Ezt azonban meggyűlöltették vele az utcagyerekek. Akár volt becsipve, akár nem, ha ment az utcán valamerre, minduntalan azt hallotta:

— Bánki bácsi!

Ő megállt, jóságos hangon és nagy sziveséggel kérdezte:

— Mi baj, fiacskám?

A rossz kölyök meg torkaszakadtából kiáltotta oda:

— Háromszázhatvanöt!

Ekkorra már össze is kapta a gatyaszárt és elvágta, nagy porfelhőt hagyva maga után.

Bánki bátyánk, ha józan volt, akkor körül nézett lopva, hogy nem látta-e valaki az esetet, azután pedig szegénylősen, bosszankodva dörmögött valamit a bajusza alá és továbbment.

Másként történt a dolog, ha rózsaszinben látta a világot és akkor tépdesték meg ilyen durva kezekkel illuziójának kényes, lenge fátyolát. Megállt. Allandóan könnyező szemével kitartható pislogatott egy ideig; derekán felül testrésze hol előre, hol hátra, jobbra meg balra bicaklott szüntelen, míg térdei olyanformán tőre-

kedtek előre, mintha valamit meg akarna velök támasztani. Csak mikor sikerült neki az egyensúlyt eltalálni, akkor tört ki belőle hangos szóval is a megbotránkozás:

— Erre tanít apád meg anyád? A hóhér kössön föl! Utótt volna beléd az istennyila régen. Megállj, mert megmondom a tanítódnak! A nyavalya törné ki azt is veled együtt, ha így tudt megtanítani!

Erre a fejét megeresztette előre, ami szintén nem történt meg bicaklás nélkül, és különféle lehetetlen mozdulatokkal megtette az előkészületeket az elindulásra. Utját azonban gyakran volt kénytelen megszakítani a gyerekek által előidézett incidensek miatt.

Különben nagyon tekintélyes alak lett volna a faluban, mert valamikor vagyoniilag is jól állott. Abból az időből a nadrágos emberekkel is jó barátságban élt s ennek a barátságának a romjából megmaradt annyi, hogy bár lakásán már nem látogatták meg soha, de ha az utcán találkoztak, szóba állottak vele még akkor is, mikor részeg volt, ha már sehogyan se kerülheték ki. Mert Bánki bátyánkat ki lehetett kerülni. Ha csak valaki utjába nem akad, meg nem szólított senkit; úgy tett, mintha nem is látta a régi ismerősöket. Pedig jól látott mindenkit. Dörmögve meg is tette rájuk az észrevételeit:

— Ni a kántor hogy kikerül! Talán külön ember. mint én? Hiába tartja pedig magát olyan nagyra, tudjuk, kinek hívják! Ő is megiszja az italt, csak éppen az a különbség, hogy este, mikor nem látják. Az még rosszabb! Nem mer az emberek szemé elé kerülni, mert úgy leiszja magát, mint a disznó. En ha iszok is, tudom a mértékletességet. El is mehetek akárhová... Vagy talán azért kényes, hogy énekelni tud? Hát én talán nem tudok?! Abban is külön ember va-

jóval előbb megcselekedte a függetlenségi párt ellenére. Amilyen alattomos, vakmerő és cinikus volt a néppárt a harcban, olyan alattomos, vakmerő és cinikus a békében is. Külön célokért vegyült a harcosok közé s külön célokkal szeretne részesedni a békében. Hát csak lesse. Akár sápitozik, akár káromkodik, akár fenyegetőzik: nem kell ő senkinek, nem fél tőle senki, nem keresi senki. S ha éjfél van is, az álarcot se kell ledobnia. Ismerünk, szép maszk!...

ORSZÁGGYÜLÉS

Budapest, december 9.

Tovább folytatták ma a pótostruikiót Szerdékényiék és kapcsolt részeik. A napirend előtt körülbelül egy órát sikerült a kisdéd tábornak házszabályvitával és egyébcshintalan kódással agyonütni, a végén pedig három interpelláció rövidítette meg a tanácskozás idejét. Az ujoncjavaslat hozzászólásának Kubik Béla beszélt röviden, azután gróf Batthyány Tivadar hosszabban, elítélve az obstrukciót s egy füst alatt bizalmatlanságot szavazva a kormánynak, de elfogadta a javaslatot. Az obstrukciós beszélt ma a hivatalosan nem obstrukció néppárt szállította Kovács Pál személyében, aki eldiskurált félháromig, amikor Gabányi Miklós, majd Csernoch János és Okolicsányi László terjesztették elő interpellációikat.

A képviselőház ülése december 9-én.

Elnök: Perczel Dezse.

Elnök: Megnyitja az ülést.

Felolvassák a múlt ülés jegyzőkönyvét.

Holló Lajos: Indítványozza, hogy a jegyzőkönyvből vétsékek a miniszterelnök nyilatkozata, amely szerint a kétfős ülés megszüntetésére hozott határozat nem képez precedenst a jogosságra vonatkozólag.

Gróf Tisza István miniszterelnök: Hozzájárul Holló indítványához.

Elnök: Szavazás alá bocsátja Holló indítványát.

Eitner Zsigmond: Kéri a határozatképesség konstatálását.

Elnök: A megolvasás után jelenti, hogy a Ház határozatképes. A Ház ezután Holló indítványának elolvasása után a jegyzőkönyvet hitelesíti.

Maróthy László előadó: Beterjesztja a mentelmi bizottság jelentését több képviselő mentelmi ügyében. A jelentések napirendre tűzéséről annak idején határoz a Ház.

Mayer Károly: Beterjesztja a mentelmi bizottság jelentését Ráth Endre, Nessi Pál és báró Kaas Ivor mentelmi ügyeiben.

A jelentések napirendre tűzéséről annak idején határoz a Ház.

A jelentések napirendre tűzéséről annak idején határoz a Ház.

A jelentések napirendre tűzéséről annak idején határoz a Ház.

A jelentések napirendre tűzéséről annak idején határoz a Ház.

A jelentések napirendre tűzéséről annak idején határoz a Ház.

A jelentések napirendre tűzéséről annak idején határoz a Ház.

A jelentések napirendre tűzéséről annak idején határoz a Ház.

A jelentések napirendre tűzéséről annak idején határoz a Ház.

A jelentések napirendre tűzéséről annak idején határoz a Ház.

A jelentések napirendre tűzéséről annak idején határoz a Ház.

A jelentések napirendre tűzéséről annak idején határoz a Ház.

A jelentések napirendre tűzéséről annak idején határoz a Ház.

Dedovics György jegyző jelenti, hogy újabb indítvány nincs bejegyezve.

Elnök: Tudomásul szolgál.

Ugron Gábor: Tudtával már régebbi idő óta három indítvány van bejegyezve. Az indítványozási jog a képviselők fontos joga. Ne kobozzák el ilyen hallgatagon a képviselők ezen fontos jogát. (Helyeslés a baloldalon.)

Varady Károly: A házszabályok címén szintén panasza tárgyává teszi azt az eljárást, melyet a Ház a képviselők bejegyzését indítványával szemben tanusít.

Gróf Tisza István miniszterelnök: Amíg az interpelláció tárgyalására nézve a Háznak egy kötelező határozata van, amelynek értelmében szerdán és szombaton az interpellációk megtételére át kell térnie a Háznak, tehát itt a Ház nem tehet egyebet, mint hogy erre bizonyos időt szakít; addig a házszabályok értelmében a Ház az indítványok tárgyalására akkor tűzi ki időt, amikor jónak látja. En azt hiszem, hogy a Ház rendes körülmények között természetesen mindig nyújtana ezental is módot minden indítványozónak arra, hogy indítványát rövid idő alatt megokolja. De engedelmet kérek, a mostani körülmények között, amikor az országnak olyan kardinalis fontosságú, sürgős szükségerei vannak kielégítésre, (Élénk helyeslés a jobboldalon.) amikor minden perc, amelyet az urak elvesznek az ország idejéből, lényeges kárt üt a közérdeken (Ugy van! Ugy van! a jobboldalon) és érzékenyen sérti szűles rétegeknek, sok ezer honpolgárnak érdekeit. (Ugy van! Ugy van! a jobboldalon), a benntartott katonákat is és azokat a póttartalékosokat és tartalékosokat is, akiket kénytelen lesz a kormány behívni, hogy az ország harcoképessége csorobt ne szenvedjen, akkor, mondom, mikor a képviselő urak ezen időtöltést által ilyen érzékeny kárt okoznak minden indok nélkül, mi nem járulhatunk hozzá, hogy segítségükre legyünk a képviselő uraknak. (Hosszantartó, élénk helyeslés a jobboldalon.)

En azt hiszem, az indítványok indoklására időt helyesen a Ház csak akkor fog kifizetni, mikor az időhöz közt és sürgős törvényjavaslatok letárgyalata. (Élénk helyeslés a jobboldalon.) Nyújtsanak módot erre a képviselő urak, ha rák abba azt a teljesen meddő, minden irányban kértekonny, az ország érdekeit és a társadalom... (Ugy van! Ugy van! a jobboldalon. Zaj baloldól.)

Varady Károly: Tessék abbahagyni a kormányzást! (Zaj jobboldól.)

Gróf Tisza István miniszterelnök:... ismétlem, hagyják abba a képviselő urak ezt a teljesen meddő, kártekonny, indokolatlan, (Ugy van! Ugy van! a jobboldalon) a közvélemény által már elítélt időtöltést itt a Házban és akkor fognak időt kapni mindenféle indítványok indoklására. (Élénk helyeslés a jobboldalon.)

Báró Kaas Ivor: Ami most itt történik, hogy ez sérti az államérdeket, azt senkinek tagadnia. Most már odáig jutottunk, hogy Bécsben csinálják a törvényjavaslatokat, nem is a kormány és a többség csinálja, s ezek a javaslatok sürgősek, míg a képviselők által benyújtott indítványok és törvényjavaslatok nem. (Helyeslés baloldól.)

Szerdékényi Nándor: A jegyző azt jelentette, hogy újabb indítvány bejegyezve nincs. Ne tegyük meddővé a képviselők indítványozási jogát.

Rosenberg Gyula: Lelkiismeretlenség, amit önk csinálnak.

Holló Lajos: Az a lelkiismeretlenség, amit a többség csinál. Biznak a vállalkozásukban.

A vagyonom? Most se sokat iszok, de akkor még annyit se ittam. Csak mikor elkezdett menni egyik hold a másik után, akkor éreztem meg a kantárszarat, hogy most már hadd menjen! Hadd menjen!.. Szivarozzanak az urak ott a hüvösön!

Összeesikorgatta a fogát és toporzékolt.

— Hadd menjen!... En mondom most már, én, Bánki György. — De azért én csak Bánki György maradok!

Igy düllöngérezett, lármázva, veszekedve végig az utcán. Olykor megjuhászott és csak magában morfondirozott. Kezeivel úgy hadonászott, mintha valakivel vitakozna. Majd rákedzett megint az énekre és mondta nagy áhitattal, buzgó és emelkedő hangon; a kutyák meg még jobban ugattak és vonyítottak.

A saját háza elé érve nem ment be, hanem nekifutászkodott a kisajtónak és onnan lármázott bele a faluba. Mindenre rákiabált, akár ismerte, akár nem. Ha pedig ismerős akadt, azt nagyfontoskodva magához csalogatta, kezét fogott vele és nem érezte el egyhamar.

— Antal öcsém! Ismered-e menyjeimet? Vasalnak! Zörgős, suhozós, ráncos szoknya kell nekik. Tudod, olyan, amelyik minden lépésre úgy csapódik, mintha akarná a fehérszéléd. Vasalnak! Hogy mutatók legyenek. Haj, az én menyjeim!... Ósmered őket, Antal öcsém? — Gyere be, nézd meg, hogyan vasalnak. Tudnak ám vasalni!... Gyere be, nézd meg a menyjeimet!...

Az illető szabadott, hogy most úgy meg úgy nem ér rá. Hanem majd máskor.

— Máskor?!... Hát jó! Akármikor jössz, az én menyjeim mindig vasalnak. Jövéru menyecskek... Nem is gondolod, hogyan tudnak vasalni!

Egy szép tavaszi délután nagy láрма hallatszott ki Bánkiék udvarából. A zajba kocsi-zörgés és sűrű ostorsuhogás vegyült. A kocsi olyanforma reszelődést hallatott, mintha folyton forogna vele valaki az udvarban; mint mikor kocsival járatják a szérút. Majd asszonyisvalkodás csapott bele a zagyva lármába.

A járókelők megálltak a ház előtt és a kerítés hasadékaiban borzadva látták, mi történik az udvaron. Két ló volt a kocsiba fogva. Bánki bácsi fönn ült a kocsi elején és hársány hangon biztatta a csikókat. A saroglyához pedig a felesége volt kötve egy kötőfékkel s Bánki bácsi úgy vonzoltatta a szegény asszonyt föl s alá az udvarban. Néha-néha hátracsapott az ostorral a nélkül, hogy odanézett volna.

Csak nagynehezen tudták a feleségét kiszabadítani a keze közül. S mikor pirongatták, hogy miért követ el olyan borzasztóságokat, nevetve mondta:

— Csak meg akarom mutatni, hogy én vagyok az ur a háznál. Azután meg szeretem is a feleségemet. Nem tudjátok a bibliából, hogy az isten is azt a gyereket veri, amelyiket legjobban szereti?

Lovász Márton: Mit beszél a többség nevében? Most csak 80-an vannak!

Varady Károly: Hol vannak az Andrássyak? **Lovász Márton:** Igen, hol vannak? Nincs joga a többség nevében beszélni.

Elnök: Lovász ne szóljon folyton közbe. **Lovász Márton:** A tuloldalon provokálnak bennünket.

A házszabályok alkalmazásához szól s a házszabályokból idézvén kimutatja, hogy a jegyzőknék az elintézetlen indítványokat igenis mindig be kell jelenteniök.

Dedovics György jegyző jelenti, hogy Nessi Pál és Gabányi Miklós jegyeztek be interpellációkat.

Elnök: Az interpellációkra félhárom órákor térünk át.

Gabányi Miklós: Kéri, hogy félkettőkor térjenek át az interpellációkra.

Elnök: Már kimondtam a határozatot. **Madarász József:** Az elnök nem mondta ki a határozatot, csak javaslatot tett. (Élénk helyeslés a bal- és szélsőbaloldalon.)

Elnök: Ismétli, hogy a Ház félhárom órákor tér át az interpellációkra.

Lovász Márton: A szavazás felállással történik. Ez nem történt meg; kéri a házszabályszerű szavazást. (Helyeslés balról.)

Elnök: Ujól rendezen szavazat a kérdés felett. A többség az elnök javaslatát fogadja el.

(Az ujoncjavaslat.)

Kubik Béla: A törvényjavaslatot nem fogadja el azért, mert a hadsereg németesít. Ezt az elosztókosító szellemet a honvédséghez is beviszik már. Nagyon örül, mikor a honvédelmi miniszter titakozik ez ellen, mert ebből kitűnik, hogy nem helyesli ezt. Okmányokkal bizonyítja, hogy a honvédségnél németesítenek.

Rákosi Viktor: Még a lovagnak is németül kell tanulni!

Kubik Béla: Ilyen katonaságnak sem ujoncot, sem pénzt nem ad. Mikor azt látjuk, hogy Aradon a magyar önkéntes fiúk német meghívókkal rendezhetnek csak mulatságot, akkor ilyen szellem fenntartásához egy fillérral sem járul hozzá. (Élénk helyeslés a bal- és szélsőbaloldalon.)

Valami Silvini ezredparancsnok az asztalnál egy hadnagynak megtiltotta, hogy magyarul beszéljen. Nem tartja szerencsének, hogy ilyen urakat kinevezzenek magyar neveseknek.

Eitner Zsigmond: A német nyelv szolgálataért.

Kubik Béla: Aktív huszártszék mondta neki, hogy az öreg huszárk nem csinálnak semmit s a tiszték nagyon élnek tőle, hogy tovább is benntartják őket, mert akkor a nyugtalanságot, elégedetlenséget szitják a legénység között. Tudják az öreg katonák nagyon jól, hogy visszatartásuk törvénytelen, ezért mérgelednek.

A honvédelmi miniszter azt mondta, hogy az öreg huszárk a drága lóanyag miatt tartják vissza. Ez nem indok, mert egy ember több lovat is eláthat. A törvényjavaslatot nem fogadja el, hanem csatlakozik Gál Sándor indítványához. (Éljenezés a bal- és szélsőbaloldalon. Szóokot többben üdvözik.)

Gróf Batthyány Tivadar: Amikot mondani fog, saját egyéni nézete lesz mint pártonkivül. A miniszterelnök katonai programját nem fogadja el, de nem vonta le a konzekenciát addig, míg a szabad- elvűpárt erre nem kényszerítette, csak hogy az obstrukciónak tápot ne adjon. Az utóbbi napokban a

Nem panaszkodik többé Erényi-féle „Ichtioi-Salicyllal“
büzös izzadás, testbőr-viszketeg, sömör, exema, ótvarban szenvedő, ha az egy kísérletet tesz. Szagtalan.

házasbálya megsértése miatt lépett ki a szabadalvú-pártból. (Helyeslés balfelől.) Aggályai vannak, hogy a mostani kormány a Széll-féle szellem folytatása lenne, mert erre nézve a miniszterelnök nem nyilatkozott. A legutóbbi házasbálysértés már a Széll-féle szellem ellenében van. (Ugy van! Ugy van! a bal- és szélsőbaloldalon.) Kossuth Ferenc múlt szombat elmondott deklarációjával foglalkozik. Örömmel üdvözlöi Kossuthot, mikor a békés megoldás útjára lépett, mert ennek az országnak első sorban békére van szüksége. Helyesli különösen, hogy a párhuzam-űések ellen foglalt erélyes állást. Helyesli azt is, hogy a választási reformot vették ellenértéknek. Védi Széllt, hogy miért nem csinálta meg gyorsan a választási reformot, Széllt lefoglalta a kiegyezés és a katonai kérdés de meg van győződve, hogy a kiegyezés elintézése után Széll megfermentette volna a választási reformot. Polemizál ezután Kossuthal. Kossuth azon állítása, hogy az összes katonai vívmányok az obstrukció eredményei, tévedés, ez legfeljebb frázis, a történelmi tény más mond. A katonai vívmányok a régi nemzeti párt programját képezték, ezt Apponyiek magukkal hozták a szabadalvú-pártba.

A miniszterelnök katonai programjával foglalkozik. Helyesebbnek tartja a kilencen-bizottság eredeti programját, mint Tisza Istvánét. Hogy az ország lángba borult volna, ha Tisza programját el nem fogadta, az csak szép szólamnak tartja. Ha a többség a magyar vezényszó mellett foglalt volna állást, meg van győződve, hogy az fent akadályokba nem ütközött volna s ma már nem volna obstrukció. (Taps baloldalon.) Élnék helyeslés a bal- és szélsőbaloldalon.) A magyar katonai nevelésről beszél s kifogásolja, hogy a kilencen bizottság álláspontját nem fogadta el e kérdésben a többség. Különösen azt kifogásolja, hogy nem köztölték ki feltételképp, hogy tiszt csak az lehet, aki magyarul tud. A hadkiegészítő kerületek helyesebb, célszerűbb beosztását követeli. Kéri a honvédelmi minisztert, tontolja ezt meg, hisz nagyobb nehézségekre ez úgy sem ütközik. Végül a tengerészeletről szól. A közös hadseregnek már elértük, hogy kiadásaink nagy része visszatérül az országba, de a tengerészetnél nagyon rosszul áll az ügy. A kormány már 30 esztendője Fiume mellett hajógyárat akar létesíteni. Ilyen hajógyár csak úgy állhat lenni ha a haditengerészet istapolya. Ki kellene kelti, hogy a kvótá arányában a hadihajókat itt kell építeni. (Élnék helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Az egész országot foglalkoztatja az a kérdés, hogy lesz-e béke. A kérdés az, hogy lesz-e béke, akik még harcolnak vagy még több hivatknak. Egyik módja a megoldásnak, ami a Széllé volt, hogy azok engedelményt azután passzív rezisztenciában élnek, míg az erőből ki nem fogynak. Ez ma már nem alkalmazható, mert a kalendarium nagyon előrehaladt, azt meg nem hiszi, hogy rövid időn belül kifogynak a harcosok a szuszóll, legfeljebb pár hónap múlva. A passzív rezisztencia tehát nem alkalmazható. Törvénytelen eszközöket nem használhat a kormány. Az erős kéz politikája lejárt magát. A legbelsőbb, ha a kormány a még harcolókkal az alkudozás útjára lép, mint Kossuthékal teite. A magyar vezényszó záros idő alatt behozatala nem lehetséges. Egy közvetítő kellene, várja azt a Messiást, aki egy szoba közepére állva, összehozza a két félt.

Az obstrukció vértanúiról beszél. akik az állami tisztviselők. Attól fél, hogy Tisza ad fizetésjavítást az állami tisztviselőknél, de kevesebbet, mint ahogy ezt eddig megállapították. Az állami tisztviselők fizetés-emeléséről szóló javaslatot vissza nem vonhatja a miniszterelnök. (Élnék helyeslés és taps a bal- és szélsőbaloldalon.)

Gabányi Miklós: Lelketlenség is volna! Csak olyan lelketlen ember teheti, mint gróf Tisza.

Molnár Jenő: A jóllakott ember nem hisz az éhesnek!

Gróf Batthyány Tivadar: Több citátumot idéz az előző kormányfőnek beszédeiből annak bizonyítására, hogy mily sürgősnek és fontosnak tartották a tisztviselői javaslatot. A Széll-kormány megmondta, hogy az ország pénzügyi viszonyai megengedik, hogy 20 milliót adhatnak a tisztviselőknél, pedig Széll nagyon is takarékos volt. A többség partvezető többiszőr megmondta, hogy teljességben megadhatja a fizetés-emelést, a többség többször angasztálta magát e kérdésben, nem lehet tehát megtagadni a teljes fizetés-emelést az állami tisztviselőktől. Kéri a miniszterelnököt, hogy a tisztviselői javaslatot mostani formájában tüzékk napirendre. (Élnék helyeslés a bal- és szélsőbalalon.) Kérve-kéri Széll Kálmánt és a többséget, hogy ne engedjék meg a tisztviselői javaslat visszavonását. (Élnék helyeslés és taps az elenéken.) Azzal a kivánsággal zárja a beszédét, hogy bár csak mielőbb megvalósulna a béke. A javaslatot különben elfogadják. (Helyeslés a középben és jobbról.)

Élnök: Az ülést 10 percre felfüggeszti.

Szűnet után:

Kovács Pál: Szombati személyes felszólalását korrigálja mindenekelőtt. Azt mondta szombaton, hogy csalatkozott és nem „csalatközött” azon mozgalom ösztönésében, melyet a Kossuth-párti képviselők folytattak.

Ezután a katonai javaslatot bírálja politikai, pénzügyi és katonai szempontból. Foglalkozik a Kossuth Ferenc által benyújtott határozati javaslattal, mely nem elégíti ki őt, valamint az erre adott miniszteri válasz sem. Ez az egész egy nagy pohintés volt. Szóval teszi a kilencen-bizottság szereplését és felpanaszolja, hogy a 9-es bizottság programját nem védte meg a királylyal szemben, hanem akadt egy ember, éppen e bizottságból gróf Tisza István személyében, ki a kilencen-bizottság már megállapított és a király által visszautasított program sarkpontját elejtve, vállalkozott a helyzet tisztázására. (Az elnöki székét báró Felitzsch Arthur foglalja el.)

Adig, míg a kormányelnöki székben ilyen ember ül, nem lehetünk bizalommal tettei iránt. (Ugy van! Ugy van! balfelől.)

A javaslatot nem fogadják el, hanem a következő határozati javaslatot nyújtja be:

Utasított a kormány, hogy a hadkötelezettségüknek eleget telt polgároknak a választói jogot törvényileg biztosítsa. (Élnék helyeslés és éljenzés.) Szónokot többen üdvözlök.

Élnök: Megállapítja a holnap iülés napirendjét.

(Az interpelláció.)

Gabányi Miklós: A hároméves katonák hazabocsátása és a póttartalékosok behívása tárgyában interpellálja meg a honvédelmi minisztert. Bebizonyítja, hogy a hároméves katonák visszatartása amellett, hogy törvénytelen, teljesen felesleges, valamint felesleges lesz a póttartalékosok behívása is. Csak rosszakarát és politikai presszó vezetői a szoldateszkát abban, hogy a hároméves katonákat haza nem bocsátották. Felsorolja ezután, hogy mi mindent kell nemétől tanulni a magyar fiúnak a katonaságnál. Mikor azután a honvédséghez helyezik át a tartalékban, akkor ezt újból meg kell tanulnia magyarul, vagyis az anyanyelvén. A következő interpellációt intézi a honvédelmi miniszterhez: Elisméri-e a honvédelmi miniszter ur, hogy a három évet kiszolgált katonák törvénytelenül, jogtalanul tartattak vissza, rájuk szükség nem volt. Hajlandó-e intézkedni, hogy a három évet kiszolgált katonák azonnal hazabocsátásának és hajlandó-e intézkedni, hogy a tervbe vett póttartalékosok újvnt intebhívása is visszavonassék?

Élnök: Az interpelláció kiadatik a miniszternek.

Csernoch János: A Morva-lyoly szabályozása tárgyában a következő interpellációt intézi a földmivélségi miniszterhez: Mi a Morva szabályozására vonatkozó tárgyalásoknak jelenlegi állása? Van-e kilátás arra, hogy miként Ausztriában, ugy nálunk is a Morva szabályozása még az 1904. év folyamán meg fog kezdődni?

Élnök: Az interpelláció kiadatik a miniszterelnöknek.

Okolicsányi László az előrehaladt idő miatt indokolás nélkül a következő interpellációt terjeszti be: Van-e tudomása a miniszterelnök urnak arról, hogy Rómában a magyar, az osztrák és az orosz kormányok megbízottai egy osztrák-magyar-osztrák kereskedelmi szerződés előkészítése telett tárgyalásokat folytatnak, habár az 1899. évi. XXX. törvényeikk 4. §-ában ily tárgyalások előfeltételül megköveteltv autonóm vámtarifa megalkotása nines.

Ha erről van tudomása, kérdem: Mily kereteken folytattanak ezen tárgyalások? Mikképpen tartja összegevezethetőnek ezen tárgyalások folytatását az 1899. évi. XXX. t.-c. 4. §-ának határozott tilalmával? Szándékozik-e intézkedni, hogy az 1899. évi. XXX. t.-c. 4. §-a értelmében az autonóm vámtarifa mielőbb új autonóm vámtarifával helyettesítessék, amely mindkét állam mezőgazdasági és ipari érdekeit egyaránt védi, addig pedig, amíg ez meg nem történik, nemcsak ily tárgya sok ne folytattassanak, de különösen kötelező megállapodások létre ne jöhessenek.

Élnök: Az interpelláció kiadatik a miniszterelnöknek. Az ülést 3 órakor bezárja.

BELFÖLD

A dédesi választás. A dédesi kerületben ma folyt le a képviselőválasztás és *Serényi Béla* államtitkár győzelmét eredményezte. Ellenjelöltje *Hebrony József* miskolci ügyvéd volt függetlenségi programmal. A szavazás reggel 9 órakor kezdődött és mindvégig nagy volt az érdeklődés, mert már a választók felvonulásakor látható volt, hogy a két párt csaknem egyenlő erővel mérkőzik. A szavazás két küldöttség előtt folyt. *Serényi* támogatására lent időztek *Kubinyi Géza*, *Werner Gyula*, *Osztroucsky Miklós*, *Seombathy György* és *Papp Géza* országgyűlési képviselők. Délután három óráig a függetlenségi párt jelöltje állandóan többségben volt, de attól kezdve *Serényi* kerekedett fölül és az ellenpárt minden erőlködése sem tudta megakadályozni győzelmét. *Serényi* Béla 923 szavazattal *Hebrony József* 918 szavazata ellenében, tehát öt szótöbbséggel képviselővé választották.

Bizalom a Kossuth-pártnak. A függetlenségi és 48-as *Kossuth-pártnak* mindazok a tagjai, kik a legutóbbi napokban kerületük választóival érintkezésbe léptek, meggyőződést szereztek arról, hogy a választók zöme helyeslőleg fogadta a *Kossuth-párt* magatartását. A párthoz sokfelől érkeznek üdvözlőlevelek, melyeket az elnökség a legközelebbi értekezleten fog bemutatni.

A szerb püspöki zsinat. Holnap ül össze *Karlócán* a görög-keleti szerb püspöki zsinat, ezuttal a királyi biztos nélkül, mert *Tallian Béla* földmivélségi miniszterrel való kinevezése következtében lemondott ezen állásáról, a kormány pedig új királyi biztost nem nevezett ki, amit a szerb sajtó örömmel vett tudomásul. Holnap lesz a püspöki zsinat *Veni Sanctae*val egybekötött ünnepélyes megnyitása. A zsinatnak a feladata a *temesvári* püspöki szék betöltése, ami valószínűleg holnapután fog megtörténni. Erre az állásra hir szerint legtöbb kilátása dr. *Letits Györgynek*, a *karlócai* teológiai iskola tanárának van, aki *Bran-*

kovic patriarka közeli rokona. *Karlócáról* jelentik, hogy *Brankovic* patriarka emlékeite alatt megtartott eparkális gyűlésen a radikálisokat leszavazták, akik erre kivonultak, hogy a gyűlés ne batározhasson. A gyűlés azonban folytatta tanácskozását, megújította a konzisztóriumot, a hivatalnok kart és az oktatásügyi választmányt. Egyetlen radikalist sem választottak meg.

Kossuth Ferenc beszámolója. *Kossuth Ferenc*, a függetlenségi párt elnöke december 13-án, vasárnap délelőtt mondja el beszámoló beszédét a kerület központján, *Czeglédén*. Beszámoló útjára elkísérik *Thaly Kálmán*, *Justh Gyula*, *Tóth János*, *Olay Lajos*, *Horváth Gyula*, *Benedek János*, *Hegedűs Károly*, *Szatmári Mór*, *Chernel Gyula*, *gróf Benyovszky Sándor*, *Pozsgay Miklós*, *Károly József*, *Lukács Gyula*, *Pichler Győző*, *Molnár Akos*, *Bakonyi Samu*, *Hentaller Lajos* és még többen a függetlenségi párti képviselők közül.

A szász képviselők és az alldéutsch sajtó. Mióta a szász képviselők bejelentették belépésüket a szabadalvú pártkörbe, a németországi alldéutsch sajtó ismét sürűben foglalkozik a mi nemzetiségi viszonyainkkal, természetesen nem nagyon rokonszenvesen. A ma érkezett *Berliner Neueste Nachrichten* is ír a szász képviselők elhatározásáról és a többi közt a következőket mond a:

Tisza beszédeiből és nyilatkozataiból éppenséggel nem lehet oly szászbarát érzelmeket kiolvasni, mely a szászoknak a kormánypártba való belépését igazolná. Tisza nyilatkozataiból csak az veendő komolyan, hogy a hazafiaink üzemekkel szemben a legnagyobb eréllyel fog fellépni. Hogy ez mit jelent, azt ismerük az ezküdszéki ítéletekből, melyeket *Szall* alatt a hazafiség nevében hoztak német szerkesztők elen. E miatt az erdélyi szászok ninesenek is tulsgósan elragadtatva képviselők elhatározásától.

A lap azután annak a véleményének ad kifejezést, hogy a szászok belépése a szabadalvúpártba még nem jelent legyverletét. Egy vot szász képviselőtől (ez nyilván a büntetés elől Németországba menekült *Koródi Lutz*) tudja, hogy a szász képviselők csak a kényelem és béke kedvéért tértek vissza a szabadalvúpártba, mert többnyire már vének és nem nagy kedvet éreznek a harcra.

Cáfolat. A *Bud. Tud.* a következő cáfolatot teszi közzé: Ismételt cáfolatok ellenére folyton-olyvást újabb kombinációk merűnek fel a főispáni karban küszöbön álló változásokra vonatkozólag. Többek között *Csillaghy József* árvavármegyei és *Hollaky Artur* udvarhelymegyei főispán lemondását is hiresztelik. Kijelentjük, hogy ezek a hiresztések is épp olyan alaptalanok, mint a többi kombináció.

Felolvasás az exlex-felozlatásról. *Kmetty Károly* egyetemi tanár ma felolvasást tartott, amelyben hosszasan érvelt a mellett, hogy az országgyűlést exlexben nem szabad felozlatni.

A helyzet.

— A *Budapesti Napló* tudósítójától. —

Budapest, december 9.

Riasztó hírek kerültek forgalomba bécsi forrásból. Arról szólnak ezek a hírek, hogy a delegáció ülészése alatt osztrák részről, és pedig egyfelől katonák kéréből, másfelől *Koerberék* részéről támadás készül gróf *Tisza Istvánnak* a magyar képviselőházban a *Kossuth Ferenc* kérdéseire tett közjogi nyilatkozatai ellen. Hogy a magyar miniszterelnöknek szigoruan korrektt álláspontja Bécsben szemet szur, az bizonyára nem meglepő doloz; de hogy ezek a készülő támadások gróf *Tisza* állását akár lenn, akár fenn meggyöngyíthetnék, az egyszerűen képtelenség. A miniszterelnök nyilatkozatai ugyanis nyilvánvalóan nem az ő egyéni álláspontját fejezik ki, mert kétségtelen, hogy ezek a kijelentések a korona hozzájárulásával történtek. Az a támadás tehát, amely *Tisza Istvánt* ezek miatt éri, vég-eredményében nem a magyar miniszterelnök álláspontjának a megostromlása, hanem súlyos illoyalitás a korona ellen. Nyilvánvaló tehát, hogy ez az ostrom fölfelé nem *Tisza Istvánnak* árthat; lefelé pedig, egészen természetes, hogy mennél több és erősebb támadás éri a miniszterelnököt, a magyar közjogi álláspont világos és helyes kifejtése miatt, annál erősebben sorakozik körülötte ebben a kérdésben az egész magyar közvélemény — pártkülönbség nélkül.

Egyébiránt érdekesen világitja meg ezeket

a riasztó híreket egy másik, amelyet olyan cseh lapok közölnek, amelyek rendszerint jól ismerik a dörgést. Ezek a lapok ugyanis azt írják, hogy *Koerber bukása befejezett dolog. Ha ez igaz — pedig arról a részről alapos információkhoz vagyunk szokva — akkor valószínű, hogy a delegációkra tartogatott Tisza-ellenes manőver egy utolsó kísérlet akart lenni Koerber részéről a maga pozíciójának megmentésére, de úgy látszik, felülről már lefújták. Akármint lesz is azonban, gróf Tisza István állását arról az oldalról nem fenyegeti veszedelem.*

Ami a parlamenti helyzetet illeti, egyre kisebb lesz annak a valószínűsége, hogy az ujoncjavaslat megszavazására ebben az évben sor kerül. Az obstruálók kisdad csoportja reményli, hogy győzi szóval addig, míg a miniszterelnök kénytelen lesz az 1899: évi XXX. törvények módosításáról szóló javaslatot napirendre tűzteni, s ennél a javaslatnál segítséget várnak a Kossuth-pártból is. Megkönnyíti helyzetüket mindenesetre az, hogy az év végéig kétszer is meg kell szakítani a Ház ülésezését, és pedig egyszer a delegációk, egyszer a karácsonyi ünnep miatt, ha csak néhány napra is. A Szederkényi-csoport köréből származó más híradás szerint január elejéig akarják huzni a vitát, s ekkor lezserelnek, hogy meggátolják a póttartalékosoknak tényleges szolgálatra való behívását. Ha ez így van, akkor talán még meggondolják a dolgot, mert a póttartalékosokat nem januárban hívják be, hanem már most. A hadügyminiszter már ki is adta erre nézve a rendeletet, december 7-iki dátummal és ma reggel közölte is velünk együtt minden reggeli lap. Az obstruálók tehát ugyancsak sietniök kell, ha ennek a rendeletnek a végrehajtását meg akarják akadályozni. Ha ugyan már el nem kérték vele. Mert az egészen világos, hogy ha januárba kell a legénység, akkor már decemberben szükséges intézkedni, hogy a behívottak januárba be is vonulhassanak. A hadügyminiszternek ez a végső kényszerűségből kiadott rendelete sok ezer családnak okoz káros csalódást. Kérdés, hogy meggondolásra bírja-e majd a mindenáron obstruáló guerilla-csapatot?

A parlamenti szünet.

A jövő hét első öt napján nem fog ülést tartani a képviselőház; héttől a Ház új elnökei bemutatkoznak Bécsben a királynak s e miatt nem lehet Budapesten ülést tartani; kedden, szerdán, csütörtökön és pénteken pedig a delegáció új ülészakának megközeledése miatt nem tarthat üléseket a képviselőház. A jövő hét szombatjától kezdve karácsony bűjtőjéig rendes ülések lesznek, ugyancsak a hónap négy utolsó napján is.

Koerber bukása.

Frágából táviratozzák: *A Narodni Listy* ezzel a címmel: *A Koerber-minisztérium bukása*, a következőket írja: Teljesen megbízható forrásból arról értesülünk, hogy a kormányban legközelebb nagy változás fog bekövetkezni. Beavatott körökben már most tudják, hogy *Koerber még karácsony előtt be fogja adni lemondását s hogy gróf Coudenhove csehországi helytartó lesz az utódja. Ha sikerül megbuktatni Koerbert, aki minden erejével a német politikát támogatta, úgy nemcsak formalzerű lesz a diadal, hanem a mi nemzeti ügyünk is győzni fog. További viselkedésünket az új kormány politikájától tesszük függővé.*

Egy elmaradt interpelláció.

Hogy az obstrukció a Kossuth-pártnak még azelőtt legharciasabb elemei részéről sem remélhet támogatást, arra érdekes adalék egy interpelláció, amely a mai ülésről elmaradt. *Nessi Pál* akarta ugyanis meginterpellálni a miniszterelnököt a tisztviselőknél az elmaradt fizetésrendezésért való kárptólás fejében adandó pótlék dolgában; azonban, nehogy az a látszata legyen a dolognak, mintha az obstrukciót akarná támogatni, *Nessi* lemondott az interpellációról és bár hivatalos képviselői minőségében, de az üléstermen kívül intézett kérdést gróf Tisza István miniszterelnökhez, hogy a tisztviselők a részükre kilátásba helyezett pótlékokat karácsonyra megkapják-e? A miniszterelnök *Nessi* kérdésére teljesen megnyugtató választ adott, amely nyilván széles körben fog örömet okozni. Kijelentette ugyan, hogy ag-

godalma van arra nézve, vajjon a kormány utalványozhatja-e a szükséges összeget, minthogy a Ház még mindig munkaképtelen és az erre vonatkozó törvényjavaslatot egyelőre nem intézheti el; másrésztől azonban kifejezte azt a reményét, hogy a pótlékok kiutalványozása általános óhaját elégitene ki és hogy ennél fogva a Ház összes pártjai hajlandók lesznek a felmentést utólag megadni. A kormány ezért elhatározta, hogy a kilátásba helyezett pótlék kiutalvása iránt még ebben a hónapban intézkedik.

A szabadelvűpártból.

A szabadelvű pártkörben eleven, mozgalmas élet volt ma este. A teremben valamivel nagyobb társaság volt együtt a rendes hétköznapi publikumnál. A többlet lezint a szerdai vacsora, részint a függőben levő várandóságok hozták össze. Az érdeklődés középpontja a *dédesi* választás volt, amelyről az estilapok közlései nyomán rossz hírek terjedtek el, de vacsoraidőre megjött a megnyugtató, hogy gróf *Serényi Béla*, a mindenkinek kedves és így mindenkitől féltett ifjú államtitkár föléje kerekedett veszedelmes ellenfelének.

Élénk érdeklődés és tippelés folyt a párt két alelnöki állása körül is, amelyet a holnap esti értekezleten töltenek be. (A három alelnök közül ugyanis *Derevics* miniszter lett, *Szentiványi Árpád* pedig kilépett a pártból.) Az est folyamán többféle kombináció után végleges megállapodás történt *Daniel Gábor* és báró *Vojnich István* jelölésében.

Szó volt a napokban arról is, hogy a párt ősz elnöke szintén megvált állásától, de ma este, hosszas rábeszélésre és mindenkéig igaz örméremre kijelentette báró *Podmaniczky*, hogy marad. Így tehát a lemondásához fűzött mindenféle kombináció tárgytalan. Sokat mosolyogtak a jelen voltak azon a *felhivatalos* kommunikén, amelyet ma két estilap miatt a *Magyar Távirati Irodától* eredetű közölt, s amely szerint gróf *Tisza István* és gróf *Andrásey Gyula* holnap Bécsbe utaznak. A felhivatalos szerkesztője erősen tiltakozott a szerzőség ellen, sőt kiadott egy erélyes írásos cáfolatot is, és a miniszterelnök maga félig tréfásan, félig bosszankodva jelentette ki, hogy eszeágában sincs most Bécsbe menni. Hogy a *felhivatalos* közlemény hogyan került a két estilapba, azt senkinek sem tudta megfejtetni, de nem is igen törték rajta a fejüket. Nyilván valami ötlet-szegény tréfacsinálóknak volt a kezemunkája.

Kilenc óra előtt kiürültek már a termek, mert a párttagok tömegesen siettek a szerdai vacsorára.

Az ex-lexes adóhatalékok.

A képviselőház mai ülése alatt gróf *Tisza István* miniszterelnök hosszasan tanácskozott *Lukács László* pénzügyminiszter jelenlétében *Kossuth Ferenc* és *Polonyi Gézával*, amely tanácskozásnak az adóhatalékokok ügye volt a tárgya. A folyosón elterjedt a tanácskozás híre és meglepődéssel vették tudomásul, hogy megállapodás történt arra nézve, hogy a pénzügyminiszter az összes adóhatalékokat rendeltőleg fogja utasítani, hogy a hátralevőket, anyagi viszonyaikhoz képest, hosszú határidőhöz kötött *részletfizetési kedvezményben részesítsék*. A kormány elhatározása a képviselők körében nagy örömet keltett és sokan azonnal táviratilag értesítették választókerületüket az örömhírről.

Az olasz szerződés.

Budapest, december 9.

A képviselőház *közgazdasági bizottsága* ma délután 5 órakor ülést tartott a *kereskedelmi és forgalmi viszonyainknak Olaszországgal való ideiglenes rendezéséről* szóló törvényjavaslat tárgyalása céljából. Az ülésen, amely *Bedő Albert* elnöke alatt tartott meg, résztvettek a kormány részéről: *Hieronymy Károly* kereskedelmi miniszter *Tallian Béla* földművelésügyi miniszter, *Makfalvy Géza* államtitkár, *Biró min. tanácsos*, *Lónyay és Róth* osztálytanácsosok, továbbá *Endrey Gyula*, *Kabos Ferenc*, *Krasznay Ferenc*, *Nagy Ferenc*, *Heltai Ferenc*, *Neumann Armin*, *Molnár Ákos*, *Mezőssy Béa*, *Rosenberg Gyula*, *Rubinek Gyula*, *Sándor Pál*, báró *Solymossy Lajos*, *Szabély Gyula*, gróf *Thoroczkay Miklós*, gróf *Zselénszki Róbert* és *Weisz Berthold* bizottsági tagok. Elnök az ülést megnyitván, üdvözlöi a kormányt és a bizottságot először megjelent tagjait, mire *Hieronymy*

válaszolt és ezután jelezvén az ülés tárgyát, felkéri eladót a törvényjavaslat ismertetésére.

Rosenberg Gyula előadót ismertetve az okokat, amelyek az olasz kereskedelmi szerződés felmondására kényszerítették. Az 1899: XXX. törvények 4. §-a szerint a külüggyel megkötendő tárgyalások előtt új vámtárika létesítendő. Ez bár a kormányok között megkötött, a parlamentaris helyzetek folytán törvényhozással még elintézhető nem volt. Szükséges tehát egy külön felhatalmazás. A bethűz való ragaszkodásnak a gyakorlati élet követelményei fő helyezésre volna. ha a felhatalmazás meg nem adatik. Nem tartaná helyesnek, ha kormányt a szerződési tárgyalások érdemére nézve részletes konkrét nyilatkozatok tételére szorítanók. Ez akadozást tárgyalásoknál sohasem célszerű. De helyes, ha a bizottság az álláspontját jelzi. A tartamra nézve a szerződés csak a lehető legrövidebb időre szóljon, hogy a külkereskedelmi szerződés egy időben való rendezésének akadályai ne legyen és hogy hatálya egy év természetes tartamán túl ne terjedjen. A borvámkérdés a szerződés ütköző pontja. Bortermelésünket az olasz bor ől versenyére alól okvetlenül tilt kell szabadítani. Ne később még ideiglenes szerződést sem más a kormány, mint olyant, mely bortermelési igényeinket teljesen kielégítheti, mert csak ilyen számítat arra hogy megnyugvással elfogadható lesz. Ajánlja a törvényjavaslatot el fogadásra.

Krasznay Ferenc politikai és közgazdasági szempontokból nem fogadja el a javaslatot, elismeri, hogy a kereskedelmi viszonyoknak Olaszországgal szemben való szabályozása egyike a legfontosabb problémáknak, de azt a megoldási módot, mely a törvényjavaslatban van nem fogadhatja el, nemcsak azért, mert az önálló vámtarülethez, de gyakorlati szempontból sem. Az olasz borhozatal megközelíti az 1.300.000 hektolitert ami 20 millió korona értékének felel meg. Ezzel szemben a mi lókviteink 7—9 millióra, a fa 4 millióra tehető. Olaszország agrárpolitikát kíván folytatni és e célból hajlandó az osztrák textilipar beengedni s emiatt az osztrákok követelményi fogják, hogy a bórnl engedjünk. A kérdés az, hogy a kormány nál megvan-e az energia, hogy szakítsunk a vegetálással és hajlandó-e a gyökeres és végleges javításhoz, az önálló vámtarülethez fordulni. Ez irányban egy határozati javaslatot nyújt be, amely így szól:

Utastassák a kormányt arra, hogy egy oly önálló magyar vámtárika tervezet, mely alkalmas arra, hogy Magyarország mezőgazdasági és ipari érdekeit egyaránt védje, haladéktalanul terjesszen a Ház elé s egyúttal a 431. sz. javaslatot a napirendről vegye le.

Hieronymy Károly kereskedelmi miniszter: A beadott határozati javaslat oda céloz, hogy az önálló vámtarület létesíthetők, s ha konkrét törvény tilt el a mostani javaslatról, a kormány törvénytervezetét is sem bizonyítja jobban, mint az, hogy felhatalmazást kért, holott erre szükség nem is lett volna, mert a törvény, midőn megállapítja, hogy jogilag az önálló vámtarület alapján állunk, egyidejűleg fenntartja a tényleges állapotot s a 4. §-ot csak azt tiltja, hogy 1907-nél hosszabb időre nem köthető szerződés. Ezt nem is akarják.

Ami a *Krasznay* által felhozott közgazdasági okokat illeti, megjegyzni, hogy az nem áll. Mintha érdekeink Ausztria érdekeivel ellentétben állnának, mert Ausztriában nagyobb a bortermelés, mint nálunk, és ezt igazolja statisztikai adatokkal. *Krasznay* abból a téves feltevéstől indult ki, hogy a kormány azért akar ideiglenes szerződést kötni, hogy a borvámklauzula fenntartassék, holott a törvényjavaslat indoklásában is benne van s ő maga is a kormány nevében megerősíti, hogy csak olyan szerződést köt, mely a bortermelőket érdekeit kellő védelemben fogja részesíteni. Arra vonatkozólag, hogy a védvámrendszer és a belfogyasztás támogatása a cél, megjegyzni, hogy azok az államok, amelyek ipariagi fejlődnek, egyformán súlyt helyeznek a kivitelre és bevitelre és e tekintetben hivatkozik az észak-amerikai Egyesült-Államok példájára. Így nem tagadhatja el, hogy a belfogyasztással szemben a kivitel háttérbe kell szorítani, különösen Magyarország gyöngye iparára való tekintettel, egyedül iparunk, mely szépen fejlődött a fémipar, igen sok lokomotív és vaggon szállítatik ki különböző gyárak által Olaszországba, amely egyedül megbízható piacunk, mert Szerbia és Románia pénzügyi helyzeténél fogva ily piacul nem alkalmas. Ha kisebb is ipari érdekeink Ausztria ipari érdekeinél, a mi iparunkra fontosabb a kivitel, az pedig, hogy ez a törvényjavaslat prejudikál az önálló vámtarülethez, nagy tévedés, mert ha 1907-ben az önálló vámtarületbe tényleg belépünk, akkor is kénytelenek leszünk azt kérni, hogy Olaszországgal szemben rendeztessenek kereskedelmi viszonyaink, mert az olyan önálló vámtarület, mely az egész világgal vámháborúba állana, méltán az egész ország ellenzésével találkozhat. A kormány a vegetálás álláspontján nem akar állni és midőn ő a kormányba belépett, nem azért lépett be, hogy semmit se csináljon, de éppen azért, hogy megszüntesse a vegetálást.

Elismeri, hogy az iparunk és különösen a kis kézműveseknek az önálló vámtarület hasznára volna, de az ország nemcsak ezekből áll, de tulajdom részben mezőgazdasággal foglalkozókból, s ezeknek már nem érdeke az önálló vámtarület s nem a kormánytól, s nem a szabadelvű párttól, de még a függetlenségi párttól sem függ, hogy önálló vámtarület legyen-e vagy nem, hanem attól, hogy mikor lesznek meg ennek természetes feltételei ami teljesen a viszonyoktól függ és arra kell törekedni, hogy a rendelkezésre álló idő alatt az ország gazdasági erői fokozassanak. Ismétli, hogy azok sem elhanyagolhatók ezen felhatalmazási törvényjavaslatot, akik 1907-ben az önálló vámtarületet akarják, mert a jelenlegi olasz szerződésnek egyetlen kellemetlen oldala a borklauzula, mely ha nem lenne, a szerződést nem bontották volna fel. Mikor ezen klauzula el fogadatik, akkor

tiaver annyit vettek ki Olaszországba, mint ameranyit behoztak, természetesen az összes kereskedelmi kamarák a behozatali vám leszállítása mellett nyilatkoztak, hogy így az olasz kormány is leszállítsa a vámost s a helyzet azóta változott kedvezőten. Ami azt illeti, hogy a maximális idő tartamát miért nem mondják ki, ennek oka az, hogy lehetőleg rövid időre, esetleg csak hónapokra kívánják a szerződést megkötöni. Ha már most pl. egy hathónapos határidőt teszünk ki, az olasz kormány mindenesetre ezt minimális időnek fogja tekinteni. Arra természetesen gondolni fognak, hogy az ideiglenes szerződés pontozatai a végleges szerződésnek ne prejudikáljanak, éppen ezért nem is akarnak más kérdést a szerződés keretében bolygatni, mint a borvám kérdését és a többiben fenn akarnak tartani a régi állapotot. A cél csak az, hogy a borvámklauzula mellőztessék s a borvám egy emeltesse fel, hogy az a bortermelők érdekeinek teljes védelmére szolgáljon, s ez okból kéri a javaslat elfogadását.

Krasznay Ferenc súlyt helyez arra, hogy ő az önálló vámterületet nem tekintti vámbáborúnak és csak azt követeli, hogy amennyiben Ausztriával közösen akarunk szerződni, előbb az új autonóm vámtarifát jétesítsék.

Nagy Ferenc: Bizonyos kérdések már a kereskedelmi miniszter ur nyilatkozata által tisztázottak, így az ideiglenesség tartama, amelyre vonatkozik a miniszteri nyilatkozat teljesen megnyugtató. A felhatalmazást megadja. Ami a borvám-tételt illeti, megnyugtató, hogy a klauzula megújításáról szó sem lehet, de nézele szerint ehhez hozzá kell tenni, hogy a vámtétel olyan legyen, mely teljes védelmet nyújt. Miután a 3 rt 20 kr. vámtétel mellett a borbehozatal egy harmada csökken, tehát egy 12 aranyintoros vámtétel teljes védelmet nyújtana. Miután azonban ezt a kedvezményes tételt a többi államok is követelnék, rendkívül óvatossá kell lenni a vámtétel megállapításánál s így a kormány kezét e tekintetben sem akarja megkötöni. Kéri Krasznayt, hogy ne komplikálja ezt a kérdést és vonják vissza a határozati javaslatot, miután itt csak egy ideiglenes szerződés kötéséről van szó, mely a viszonyok miatt való szükségessé s így a törvény alóli kivételbe egy nagyobb baj elhárítása végett bemehtünk.

Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter az időtartamra nézve megjegyzi, hogy a kormánynak nem célja a végleges szerződés megkötését ezt fenn tartani, miután csak meghatározott időtartamra akarja kötni s ennek meghosszabbítása csak akkor képezheti megfontolást tárgyát, ha az ideiglenes szerződés lejár. Nincs észrevétele az ellen, hogy Nagy Ferenc kívánása a jelentésbe bevettessék.

Neumann Armin: Hogy a kormány több súlylyal jelentkezzék, hajlandó volna a jelentésbe fölvenni a borvámklauzula feltétlen eltörlését.

Rosenberg Gyula elégnék tartja, ha az mondatik, hogy a borvám-tétel aképp állapították meg, hogy az érdekek teljesen megvédve legyenek.

Mezőssy Béla: Véleménye az, hogy bármilyen koncesszió nyújtatik, az a végleges szerződésnek preokkupál s hivatkozik egy olasz lap nyilatkozatára, amely szerint nincs olyan olasz kormány, amely 14 lírán felüli borvámval merne a képviselőház elé menni s 6 évnél kevesebb hajlandó kedvezményes tételt nyújtani Olaszországnak, mert ez meg fogja nehezíteni a többi államokkal való szerződést. Mindaddig, amíg nem tudja, hogy a kormány mire akarja felhasználni, generális felhatalmazást nem ad.

Hieronymi Károly: Mezőssynek azt feleli, hogy konkluziója csak akkor volna helyes, ha a magyar királyi kormány előtt az olasz kormány nyilatkozata volna kötelező, nem a magyar érdek. Ha az olasz kormány ragaszkodik azon állásponthez, amelyet egyes hírlapok közölnek, amiknek hiteltelenségéhez is szó fér, természetesen szerződés nem fog létrejönni, de ő nyilatkozatában tovább nem mehet, mint hogy a kormányra nézve nem a külföldi kormányok nyilatkozata, de kizárólag az ország érdeke kötelező s maximális határidők mellett szerződést kötni nem lehet, valamint nem lehet előre megjelölni a határokat, hogy meddig mehetnek. Kéri ezen jöhiszemű nyilatkozatának tudomásul vételét s ismételtlen hangsúlyozza, hogy a kormány nem a külföldi kormányok nyilatkozatát, de az ország érdekeit tartja szem előtt.

Mezőssy Béla ezen miniszteri nyilatkozatot megnyugtatónak találja és így észrevételeit csak majd a betérjesztendő ideiglenes szerződés tárgyalásánál fogja megtenni.

Molnár Ákos: Nem fogadja el a javaslatot, mert sem politikai, sem államjogi, sem közgazdasági tekintetből azt nem helyesebbé. Lel nem tudja képzelnit, hogy az 1899: XXX. t.-cikket ne érintse ilyen törvényjavaslat, ami éppen arra hatalmazná fel a kormányt, amit ezen előbbi garanciális törvényeikké tilt. Nincs semmi szükség e javaslatra mert nem látja indokolt annak, hogy Olaszországgal mindenképen szerződnie kellene. Ha nem újított szerződés, kizárjuk az olasz bort teljesen s ha az a javaslat ideiglenes, egy a szerződésen kívüli állapot is csak ideiglenes lenne, nem látja be, miért vélné az vámbáborura, amiól különben nincs okunk vélni.

Rubinek Gyula: A felhatalmazási törvényt feleslegesnek tartja, mert az első szakasz második bekezdésében gondoskodva van, hogy 1907-ig miképp kötéssenek a szerződés a rendes uton, a külügyminiszter útján a szakminiszterek bevonásával. Mégis örvendetesnek tartja ezen javaslat betérjesztését azért, hogy a kormány az érdekeltség nézetét megismerje. Beismeri, hogy a 12 aranyintoros vámtétel a homoki boroknak teljes védelmet nyújt, de a panasz nem is ez, hanem az, hogy a hegyvidéki borok nincsenek védve. Az olaszok ezt a 20 aranyintoros vámtételt aligha fogják elfogadni, akkor a szerződés nélküli állapot fog bekövetkezni s ez esetben hátrányt fog szenvedni Ausztria a maga iparával, de a magyar mezőgazdaság hátrányt semmi esetre sem szenvedhet. A törvényjavaslatot elfogadja.

Gróf Zse'énski Róbert: A törvényjavaslatot elfogadja. Alig képzeli, hogy ennek a kormány ellent tudjon állni, annál kevésbé, mert a bortermelők mindkét államban a 20 aranyintoros vámost s a klauzula eltörlését követelik. Ha Olaszországgal szerződésen kívüli állapot állna be, ebből rövidebbek csak Olaszország javára, mert a mi exportcéleinkre szükség van, míg az ő bormiporjára nekünk nincs szükségünk. A kormány nem mehet beje olyan szerződésbe, mely a bortermelés érdekeit kockára tenné, már csak azért sem, mert igen nagy kölcsönök vannak szőlőtelepítésekbe beleketve, amelyek, ha a bor kellő védelemben nem részesül, elvesznenek.

Kabos Ferenc: Nem osztja azt, hogy a törvényjavaslatra szükség nincs, és e tekintetben hivatkozik arra, hogy az ő értelmezése szerint a törvény három irányban szól: 1. Ausztriával fennál a törvényes állapot; 2. hosszabb szerződés, mint 1907-ig szóló nem köthető; 3. a külfölddel addig nem köthető szerződés, míg az új autonóm tarifa be nem jön. E miatt kellett a kormányknak dispensációt kérnie.

Tallian Béla földmívelésügyi miniszter: Miután a kereskedelmi miniszter teljesen tisztázott minden kérdést, röviden csak gróf Zse'énski Róbert azon nyilatkozatára kíván válaszolni, hogy az agrár kölcsönök veszélyeztetve volnának. Ez az eset be nem állhat, mert a kormány elhatározott szándéka, hogy csak úgy teszi meg a szerződés kötésére a lépéseket, ha a bortermelői védelmére teljes mértékben eleget tehet. Azt csak általánosságban mondhatja, hogy a jókárak megvan, de hogy sikerül-e, az természetesen azon okoktól is függ, amelyeket velük szemben az olasz kormány érvényesíteni fog. Megjegyzi, hogy a külpiac támogatását emiatt emiatt emiatt találja s ahhoz nem járulna hozzá, hogy a belügyosztás védelme miatt ez hátrébe szorítsassék. Ezyiknek a másik hátrányára való megszorítása nem helyes. Megkívánja még jegyezni, hogy nem tisztán Magyarország az, amely Olaszországba lovat importálhat s a fakivitel Horvátországnak és Boszniának is emiatt érdeke. Ismételtlen hangsúlyozza, hogy maga részéről s a kormány nevében is kijelenteli, hogy a borkérdés megoldását csakis a bortermelői érdekeinek teljes megvédésével fogják megkísérteni.

Endrey Gyula: Hangsúlyozza azt az álláspontot, amely az egész 48-as függetlenségi pártot dominálja. Nevezetesen az 1899: XXX. t.-c. értetlen bagyását. Nézte szerint addig tárgyalást kezdeni nem lehet, míg az új autonóm vámtarifát meg nincs.

Rosenberg Gyula előadó: Teljesen osztozik abban, amit Kabos mondott, hogy amennyiben vámszövetség nem jött létre, 1907-én tul nem szabad szerződést kötni s 1907-ig sem szabad addig, míg az önálló új vámtarifát nincs meg, s e tekintetben utal e tárgyban tett jelentésére.

Molnár Ákos: Azon féltreértés elkerülésére, hogy ő a kontingentálts akarja, kijelenti, hogy ezt semmi körülmények közt sem kívánja, csak azon esetre, ha a kormány kénytelen lenne a szerződés kötésénél erre rátérni. hozta javaslatba a bor szeszlokat és a behozható mennyiség megállapítását.

Több szónok nem jelentkeznén, elnök a vitát bezárja. A kérdést szavazásra jeltéven, a bizottság a tárgyalat törvényjavaslatot úgy általánosságban, mint részleteiben elfogadta azzal, hogy a jelentésbe felveendő Nagy Ferenc azon javaslat, mely szerint a közgazdasági bizottság abból a szempontból fogadja el a törvényjavaslatot, hogy a magyar bortermelők érdekei teljesen meg fognak védetni.

KÜLFÖLD

A szerb helyzet. Belgrádból azt a hirt jelentik, hogy valamennyi rendőrtisztet elbocsátották s ezeket a királygyilkos tiszték csoportjából kiszemelt tisztekkel helyettesítették.

A szerb fővárosból azt írják, hogy megerősítésre szorul még az a hír, hogy *Csarikov* ottani orosz követ kegyvesztett lett s hogy nem tér többé vissza állomására. Az azonban tény, hogy *Csarikov* belgrádi állása megrendült, amit az is bizonyít, hogy *Csarikov* a királygyilkosság után nyomban távozott Belgrádból s egész mostanáig szabadságon volt. *Csarikov* ugyanis a konakkal szemközt levő házában ablakából nyugodtan nézte a királygyilkos tiszteknek a konakban és a konak kertjében elkövetett garázdálkodását, amit Pétervárot nagyon rossz néven vettek tole.

A szerb kabinet kebelében kitért válságról szóló hírek annyira zavarosak, hogy nagyon nehéz belőlük az igazságot kihámozni. A válság oka valószínűleg a parlamenti helyzetben keresendő. Mikor a Gruics-kabinet megalakult, még nem volt radikális kormányppárt, hanem csak két radikális párt, a tulzók és a mérsékeltok, amelyek egymást nem igen szívelték, de az új minisztérium megalakítására céljából szövetséget kötöttek. A Gruics-kabinetet csak azután nevezték ki, amelybe mind a két csoportból vettek be tagokat. A legvadabb radikálisokat azután kiszorították a kormányppártból. Az így megalakuló kormányppárt kebelében azonban tovább tartottak a torzalkodások s utólag még ki szeretnék onnan szorítani azokat a minisztereket, akik a kormányppártnak nem kellemesek. Néhány reszort-miniszter távoznit fog a többség nyomása folytán, különben pedig az egész válság csak parlamenti válság, rendszerváltoztatással nem fog járni, s akár Gruics, akár Andra Nikolics lesz a miniszterel-

nök, bizonyos, hogy a radikálisok fognak a kormányon maradni. Azt mondják, hogy a legelső távozó miniszter Milan *Andrejevics* ezredes hadügyminiszter lesz, akit főképp Nikolics, a külügyminiszter nem szenvedhet.

Belgrád, december 9.

Radovanovics Milics pénzügyminiszter, aki tegnap a kormány kérésére visszavonta lemondását, ma ujra ragaszkodik lemondásához. A szkupstina mai ülésén a miniszterelnök bejelentette a pénzügyminiszter lemondását.

A keletázsiai helyzet. Egy igen magas állású orosz diplomata a következő nagyfontosságú nyilatkozatokat tette a *Lokal-Anzeiger* egyik munkatársa előtt:

Ugyan ki tudna elzárkózni a távol keleti helyzet keserü komolysága elől, ahol mindennap lecsaphat a katasztrófa? Nem csodálnám, ha Japán ma vagy holnap minden hadüzenet nélkül megindítaná a háborút. A tüzet Anglia eléggé szítja, s a japán sajtó egész sovinizmusa nem egyéb, mint az angol lapok visszhangja. Ha szárazföldi háborúról lenne szó, akkor Japánál hamar elkészülne. A vizen azonban mások a kilátások. Ehhez járul még az is, hogy Kína bizonyára passzív részt venne benne Japán javára s anyagilag támogatná. Ha győznék, akkor szemben találjuk magunkat Angliával, ha pedig veszünk, akkor kérélehetlenül a sorsunkra fognak bízni. Függlő felfegyverkezve állunk a Csendes-óceánnál s nagy hajórajunk van ott összevonva. Azt hiszi ön, hogy az ilyen tulfeszített helyzet sokáig tarthat? Gyakran roppant jelentéktelen esemény úgy hathat, mint a löporos hordóba csapott szikra.

S azután az *angolok tibeti expedíciója!* Ez az expedíció az itteni kormányköröket teljesen deprimálta. Egész váratlanul jött. 1878 óta ez az angol diplomáciának a legnagyobb sikere. Ha Angliának sikerül Tibetet elfoglalnia, akkor ő az ura Keletázsianak. Roppant hibát követünk el, hogy a boer háboru alatt nem oldottuk meg végleg a mandus-kérdést.

London, december 9.

A *Reuter*-ügynökség jelenti Tokióból mai kelettel: Egy 8 hajóból, köztük két elsőosztályu hajóból álló erős orosz hajóraj Csemulpóba érkezett, mint hiszik, abból a célból, hogy nyomatékot adjon Oroszország ellenszegülésének a jongsamfői kitéző tervezet megnyitása ellen. Hír szerint az oroszok 3000 ember partraszállításával fenyegetőznek, ha Korea intéseiket nem veszi figyelembe.

Küzdelem Tibetért. Az ázsiai helyzetre roppant nagy jelentőségű, hogy Tibet az oroszoké lesz-e vagy az angoloké. Angliának most talán sikerülnie fog megvetni lábát Tibetben s ezzel keresztetni Oroszországnak Tibet felé irányuló cirkulusait. Tudvalévő dolog, hogy Oroszország Lhassában politikai tulsulty akart magának biztosítani s azután befolyását arra felhasználni, hogy Tibetet át, Nepal keleti határa felől új inváziós utvonalt nyerve az angolok féltett kínosa, India felé. Oroszországnak eddig két ilyen utvonala volt India felé; az egyik Samarkandon és Bokharán át Kalkutta, a másik Bakun át Kandahar felé. Ezek ellen az irányok ellen azonban az angolok meglehetősen biztosították Indiát, miért is Oroszország most kényszerítve érzi magát egy harmadik utvonall keresésére. Az orosz vezérkar már ki is dolgozott egy tervet, amely szerint az oroszok északról, Sikkun és Bhuter felől Tibetet át nyomulhatnának adandó alkalommal Indiába. Ehhez ugyan Kína beegyezése is szükséges, de hát azt egy kis pénzsel mindig meg lehet szerezni. Erről a tervről lord Kitchener, az indiai angol hadsereg főparanosoka is tud s Simlában hosszas tárgyalásokat folytatott vezérkarával erről. E tárgyalásoknak eredménye a lassai angol expedíció, amelynek az a feladata, hogy a tibeti főváros vezető köreivel összeköttetésbe lépve, azokat felvilágosítsa az orosz veszedelméről s rábírja arra, hogy katonai erőiket egy orosz támadás esetére organizálják. Anglia célja az, hogy Tibet épp úgy, mint Aigansztán, ütköz legyen Oroszország és India között. Az expedíció azonban Tibet sziklás és kopár talaján nem fog egykönnyen Lhassába elérni, még ha telteszűk is azt, hogy a rosszul felfegyverzett tibetiek, akiknek túzérségük sincs, számbavehető ellenállást nem fognak kifejteni. De ha eljutnak is Lhassába az angolok, ott is nehéz dolguk lesz az ott 1890 óta uralkodó orosz befolyással, amely kereskedelmi téren máris érzékeny károkat okozott az angoloknak.

Külföldi szemle. *Roberts lord lemondása.* A *Morning Leader* értesülése szerint Roberts lord főhadvezér beadta lemondását, mert a hadügyi hivattall nem tudott megérni.

A bonpartisták. A bonpartista pártban megint.

szakadás történt. Dijon képviselő és néhány más politikus, akik eddig imperialisták voltak, pártot alapítottak, amely oly köztársaság eszméjét akarja propagálni, amelynek élén konzul álljon. E konzuli méltóságra jelöljük Napoleon Viktor herceget.

Az orosz-német kereskedelmi szerződés. Az orosz-német kereskedelmi szerződés tárgyalásának eredménye nem kedvező. Az orosz képviselők minden megegyezés nélkül utaztak vissza Pétervárra.

A macedon csendőrség parancsnoka. Hír szerint csendőrségi parancsnokká a macedóniai vilajetek számára egy olasz tábornokot választanak meg.

A Reichsrath.

Bécs, december 9.

Az osztrák képviselőház ma ülést tartott, de a napirendjére tűzött ügyrendi reform tárgyalására nem került a sor. Az ifjucsehek ugyan kijelentették, hogy nem támasztanak nehézséget a reform tárgyalása elé, ha valamennyi párt annak javára eláll sürgős indítványaitól, de a szélső pártok, a szocialisták, nagynémetek és radikális csehek kijelentették, hogy sürgős indítványukat nem vonják vissza, mert az ügyrend reformtervezete csak a kis pártok obstrukcióját teszi lehetővé, de a nagy pártok jövőre is vígan obstrukálhatnak. Ennek következtében folytatni kell a sürgős indítványok tárgyalását és mindenekelőtt az ifju-csehek indítványai kerülnek sorra, ezek közt is elsőnek Fort indítványa, amely az alkotmány gyökere revízióját előlizza.

Az ülés elején, minthogy a keresztény-szocialisták közül mindössze öt-hatvan voltak együtt, Seitz szocialista odakialtotta nekik:

— Hol vannak az ügyrendesinál urak? Előbb napirendre tűzitek az ügyrendet s amikor ez megtörténik, elutaznak Pétervárra!

Losser keresztény-szocialista: Majd itt leszünk mindnyájan, ha kell! Majd megcsináljuk!

Az ülés megnyitása után Koerber válaszolt több interpellációra.

Válaszolta Pernerstorfer képviselőnek Djedvet bej török nagykövetségi orvos kintasítására vonatkozó interpellációjára, kifejté a miniszterelnök, hogy ez a kintasítás a nagykövet tetleges megármadása miatt teljesen törvényes módon történt, és nem volt semmiféle oka belevadalkozni a dologba. miután az intézkedés nem volt indokolatlan. A nagykövet megármadásának politikai indítékai is voltak és fős volt, hogy a követségi orvos folytatna támadásait. Mintán a nemzetközi szokások szerint a diplomáciai képviselőket küldetésük gyakorolhatásának zavarta ansága végett különös védelemben kell részesíteni, a kintasítás mint egyetlen határozott eszköz alkalmaztatott. A követségi orvosnak nem volt joga személyes extorzióra és ezenkívül a nagykövet saját jószágából kereste a helyi hatóságok intervencióját, melynek a kintasítás annál jobban kellett, hogy megeljen, mert telhetők hogy az orvos a nagykövetet a nagykövetségen kívül is meg fogja támadni.

Az olasz klubnak az innsbrucki szabad olasz előadások megármadására vonatkozó interpellációjára válaszolva, utal a miniszterelnök arra, hogy már régebben nyilvánosan jelezték szabad olasz egyetemnek olasz tanárok bevonásával való létesítését. E terv létesítői túltették magukat a törvényes normákon és megkísérelték a tervnek vendégek meghívásával korlátozott gyűlések után való keresztülvitelét, amit a hatóságok, tekintettel az előadások igazi jellegére, eltiltottak, amely irányban meretkedők voltak a közbiztonság és közrend okai, mert a terv közudomásra jutásával Innsbruck lakossága körében beállott mozgalom folytán komoly összetűzközéseket lehetett tartani. A kormány teljesíteni fogja az olasz egyetemnek alkalmas helyen való létesítésére vonatkozó ígéretét. Erre nézve azonban törvényhozási tekintetben gondos előkészítésre van szükség, ugyasmint a tanerők tekintetében is. A törvényhozási előmunkálatok ugyszóva be vannak fejezve. A zavarások és tüntetések azonban nem alkalmasak a kormány jóakaró intencióinak támogatására, mert a kormány szabad elhatározásában hivatalon faktorok, különösen pedig külföldiekől nem fogja magát megfévesztetni.

Miután Wittek vasutügyi miniszter több interpellációra válaszol, felolvassák a hátralévő beérkezettek, mire tárgyalásra kerül Fort, Romanczuk és Ellenbogen képviselőknék az alkotmány megváltoztatására kiküldendő bizottság létesítésére vonatkozó javaslatuk. Fort képviselő megindokolja indítványának sürgősségét. Körülbelül három óráig beszélt és végül előterjesztett egy új alkotmánytervezetet, amely föderatív alapon nyugszik.

A kormány a mai ülésen az 1903. évi állami költségvetésre vonatkozólag pótló javaslatot terjesztett elő, amelyre oly kiadások adtak okot, amelyek a jövő évben elkerülhetetlenek, de a költségvetés szerkesztésénél előreláthatók nem voltak. A többlet-kiadás összege 1.934.555 korona, amivel szemben a bevételi többlet 1.549.800 korona. A pótlójavaslat szerint Ausztria 1903. évi költségvetése a következőképpen alakul: összes bevétel 1.728.193.003 korona, összes kiadás 1.728.190.091 korona.

HÍREK

A tudomány hatalom.

Ezzel a jelszóval kezdődik az a jelentés, melylyel az Erzsébet Népakadémia hírül adja, hogy ennek a hónap 13-ik napján, vasárnap délelőtt 11 órakor megnyílik. Es ettől a naptól, ettől a pillanattól kezdve hirdetni fogja a tudományt. Nem a műszavak titokzatos felhő mögé rejtőzködve, hanem egyszerű beszéddel, nyájas mosolygással és igaz szeretettel. A hallgatóság pedig azok lesznek, akiknek lelke vágyódik a világgóság után. Ez az egyetlen kvalifikáció, melyet az Erzsébet Népakadémia hallgatóitól megkíván. Ezeknek; a nagy, ismeretlen tömegnek, a népszéles rétegeknek fogják az Akadémia kiváló előadói hirdetni az ígét, melyet szomjaznak. És mindazok lelkét, kik az emberiséget és hazájukat tisztá érzéssel szeretik, nagy ösztöne öröm tölti el... Milyen kicsinyes, milyen semmis ehhez a munkához képest mindaz, amit a hivatalos politika eszel ki! Ott, az Erzsébet Népakadémia termeiben készítek elő a jövőt, ott teszik közkinccsá azt az anyagot, mely ennek az országnak minden fiát szoros kapcsolással fűzi majd egymáshoz, mely legértékesebb biztosítéka a nagy, az egységes, a hatalmas Magyarország számára... Olyan jól esik a sok csillogó, kápráztató, de szétpuffogó frázis után végre egy tetti! Valódi tett, mely meddő kitérőkben megnyilatkozó lelki erőket rendszeres és hasznos működésre fog egyesíteni. Mert nagy és káotikus voltukban félelmetes erők rejlenek a tömegek lelkében. Olyanok, melyeken a jelen pillanat még mosolyoghat, de amelyeket a hónapnak nemcsak respektálnia kell, hanem teljesen alájuk kell magát vetnie. Mert ezek az erők segítik elő megszűntetését, ezek adják meg tartalmát, lelkét. Aldott a kéz, mely már előre figyelembe veszi őket, mely már előre irányt szab nekik, mely a tudomány szent jelében egyesíti őket áldásos, gyümölcsöt termő munkának forrásává...

Mert a tudomány növeli ugyan a léleknek erőit, de enyhíti is egyuttal. Intenzivitásukat meghagyja, de durvaságukat lehántja. A miveletlen tömeg ereje félelmetes, a tanulté imponáló. A tudatlan nép ereje pusztító orkánná nőhet meg, a művelt tömegé legfeljebb tisztító és megteremkenyítő zivatartan oldódik fel. Aki a népet tanítja: vilámláhrítókát épít a haza épülete mellé, forrásokat nyit meg a paragon heverő területek megművelésére, esáknányokat ad a válaszfalak lerombolására, rásplyt az ellentétek elsimítására, fát az örvények áthidalására és kaposot a lelkek egyesítésére!

Es az Erzsébet Népakadémia a népet fogja tanítani. Az istonadta népet, melynek lelkével, szívével, elméjével olyan sokáig nem törődött senki és amelyet nagyon, de nagyon sokan nem akarnak észrevenni most sem... Ugy színlelik, mintha nem hallanak a mélységekben felhalzso dübörgést, a hatalmas hangokat, melyek új szellem, új világ születését jelzik... De azért a fejlődés folyamata meg nem akad, lánszem láncszembe, atom atomba kapcsolódik, a jövő utban van... Üdv azoknak, kik elébe mennek, kik utját egyengetik...

Es milyen hatalmas apparátussal! Az Erzsébet Népakadémia öt nagy kulturintézményt egyesít magában nagy feladata teljesítésére: a Szabad Lyceum, tudományt és ismeretet terjesztő társaságot, a Vasárnapi előadásokat rendező országos bizottságot, a Magyar Turista Egyesület budapesti osztályát és a Jogvédő Egyesületet. Legkiválóbb előadókat küldik mind a porondra... Erős harcokat, hogy sikerrel vívják meg a küzdelmet a sötétség szellemeivel. Fegyvereik a tudás és az erős magyar nemzeti érzés! Arany János Toldijáról tartja Beöthy Zsolt a megnyitó előadást. A magyar léleknek ezzel a legma-

gyarabb alkotásával, mintegy jelezve a szellemet, mely a legkülönfélébb tárgy előadásokat szent közösségben kapcsolja össze... De ebben a keretben aztán a tudomány egész nagy területét végigszántják az Erzsébet Népakadémia előadói. Petőfőtől egészen Tolstojig, az idegrendszer működésétől a váltóig, felölelnek mindent, ami az általános és gyakorlati műveltség szempontjából érdekes és fontos. És nemcsak a hallgatóság ismereteinek fokát veszik figyelembe, hanem lelkét és kedélyét is és vetített képekkel, szavalatokkal, ének- és zeneszámokkal igyekeznek érdeklődését lebilincselni, képzeletét foglalkoztatni, szívét megnyerni. Különösen a szívét... Azzal a szeretettel, mely nemcsak az előadások keretében nyilatkozik meg, hanem aggodó gondokkal kíséri figyelemmel akkor is, mikor elhagyta az Akadémia fényesen kivilágított termeit és kilép az életbe, ahol az éjszaka rémei, a valóság démonai leselkednek rá... Az a szeretet, mely az Erzsébet Népakademiát megteremtette, elkíséri ide is, hogy támogassa a védtelent, segítse a fegyvertelent...

Ezért vonta be működésébe a Jogvédő Egyesületet is, mely minden vasárnap délelőtt és minden szerdán este mindenkinek, ki az intézet ajtaján kopogtat, ingyen ad jogi tanácsot.

A szeretet nevében, mely a tudomány-nyal szövetezve valóban hatalom, a legnagyobb és legüdvözítőbb földi hatalom...

R. A.

Spencer a magyar parlamentben.

A képviselőház mai ülésén felállott Berzeviczy Albert közoktatásügyi miniszter s a következő indítványt terjesztette be:

Tisztelt képviselőház!

Bocsássák meg nekem, hogy egy pillanatra kiragadom a t. Házat a napi, aktuális politika hangulatából, hogy egy pillanatra megszakítom a hónapok óta folyó harcot s hogy felszólítok minden pártot, minden képviselőt, hogy egyesüljön indítványom elfogadásában. Nem éri megálázás sem a kormány-pártot, sem az ellenzéket, ha meghajtja lobo-góját Európa egyik legnagyobb férfának emlékeztete előtt a mai napon, mikor rövid telegrammok jelentik szerte a világban, hogy meghalt a jelenkor legérdemesebb gondolkodója és tanítója: Spencer Herbert. Ki volt és mit jelentett ez a név, azt nem kell bővebben magyaráznom a t. Háznak. Önök, akik a napi politika mezején igyekezzenek előrehaladni, szintén nem vonhatják ki magukat a fejlődés törvényei alól, melyeket eddigelé a legprecízebben és legtisztábban, Spencer Herbert alapított meg. Előítéleteket, régi hiteket és babonákat rombolt le s egész élete munkában, az emberiség szolgálatában az emberiségjává előző munkában telt el és éppen ezért lehetetlennek tartom, hogy akadna csak egy hang is a t. Házban, mely ellenezné indítványomat. Hissen ez a Ház is csupa munkás, csupa igazi férfi hazája, a magyar parlament minden tagja komoly gondolkozású, tanult lelkű s előtte csak a nemzet s az emberiség fejlődése lebeghet végső cél gyanánt. Sem a társadalmat, sem a nemzetet nem tekintik az igen tisztelt képviselő urak játékszernek, fel tudják fogni és mérlegelni minden pillanatnak a jelentőségét és fontosságát, amit legjobban bizonyít az, hogy mióta ez a Ház megalakult, egy pillanatra sem szűnt meg a munka, a komoly tanácskozás a nemzet fejlődése érdekében. Spencer Herbert nevének tisztelét az igen tisztelt képviselő urak egyetemi tanulmányaik mellől hozták már el magukkal, s gondolkozásuk, mely minden nemesnek, szépnék, művésznék és igaznak védővára, bizonyára felismerte azt a hatást, melyet Spencer teóriája a való életre, a népek erkölcsi és politikai alakulására gyakorolt. Hát van-e csak egy ember is a t. Házban, aki nem ösmeri a „Lélektan alapelvei“ vagy a „Synthetikus filozófia“ című műveit, van csak

egyetlen törvényhozó-e nálunk, aki nem méltányolja, ha már éppen nem is ösmeri el Spencer filozófiai törvényeit. Sőt a nélkül, hogy tudnók, ontudatlanul is hívei vagyunk mindnyájan az ő rendszerének s kell, hogy abban a pillanatban, mikor egy ilyen halhatatlan és elmulthatatlan, lélek száll el örök időkre a földről, megrendülést és igaz meghatottságot érezzünk. Mert Spencer nemcsak Angliáé volt, hanem az egész világé s így csak helyénvaló és természetes, hogy a magyar nemzet is bejelentse gyászát és fájdalmát az angol parlamentnek a mérhetetlen veszteségért, mely őt Spencer elhunytával érte. Ez a bejelentés egyáltalán bizonyítéka volna a magyar kultúrának és haladásnak az egész világ előtt. Kérem hát indítványom elfogadását.

* * *

Ilyesformáról ábrándoztam én egy esős, szürke decemberi délután. És ha ez az álom nem valósult meg, ez mindenestre nem Berzeviczán mult, hanem a magyar parlamenten.

P.

Budapest, december 9.

— BUDAPESTI NAPLÓ. November 30-ikán új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatásuk a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— A játékos püspök. Kedves karácsonyi ajándékot szánt *Meszlény Gyula* szatmári püspök Szatmár város ama szegény családjainak, melyek kénytelenek voltak ruhaneműiket is elzálogosítani, csak hogy néhány forinttal segítsenek a pillanatnyi szükségnek. A nemesszívű főpap elhatározta, hogy a december 1-ig zálogba tett ruhaneműeket 10 korona értékig kiváltja s visszazadja azokat azoknak a szegényeknek, kik a főkapitánynál e célból jelentkeznek. A püspök már értesítette nagylelkű elhatározásáról *Tankóczy Gyula* városi főkapitányt.

— Az orthodoxok küldöttsége a miniszternél. Az orthodox izraelita telekezet főbbikéből és világi tagokból álló küldöttsége tisztelget ma délelőtt a képviselőházban gróf *Tisza István* miniszterelnöknel és *Berzeviczy Albert* kultuszminiszternél. A küldöttségben résztvettek a budapesti váci, szatmári kisvárdai, német-kereszturi, eperjesi, verbói, bátkereszi, putnoki bonyhádi s paksi főbbik, továbbá az orthodox közevitő-bizottság tagjai. A kormányelnököt a kisvárdai főbbi, a kultuszminisztert az eperjesi orthodox zsidó pap üdvözölte. A miniszterek szívesen fogadták a küldöttség tisztelgését.

— A játékos ünnep. *Mária Valéria* főhercegnység mint a Magyar Vöröskereszt Egyesület legfőbb védasszonya, a Vöröskereszt Egyület budapesti elnöknőj közlő a közjótékonyaság terén való működéséről ismert urhölgyet, *Czajlik Alajosné*, szüleit *Buzsáky Stefániát* érdemei elismerésül díszokmányokkal tüntette ki. E kitüntetés ünnepélyes átadása ma ment végbe. *Budai Goldberger Sámuel* mint a kerületi választmány elnöke egy küldöttség élén megjelent a kitüntetett urnő előtt s tolmácsolván gróf *Csekonics Endréné*, a Vöröskereszt Egyesület elnökének üdvözlését, szép beszéd kíséretében átnyújtotta a díszokmányt. Együttal az elnökség részéről a vöröskereszt jelvényével díszített pompás virágajándékkal lepte meg. Majd *Véssi József* országgyűlési képviselő a polgárság nevében üdvözölte a kitüntetett urasszonyt, meleghangú elismerésben részesítvén a közjótékonyaság terén kifejtett működését.

— Egy nagykövet balesete. *Berlín*ből jelentik, hogy *Szőgyény-Marich László* nagykövet tegnap este leleségével kocsikázott, miközben hintaja összekötözött egy gépkocsival. A nagykövet kocsijának rudja darabokra tört s a kocsis alakjai is szétzúzódtak. A nagykövet és felesége sérletlen maradt.

— Negyven év. Kozsávár közönsége tegnap lelkesen ünnepelte *Biró Béla* apátlébanost áldozásának 40 éves jubileuma alkalmából. Reggel ünnepi mise volt, majd az egyházközség díszközgyűlést tartott, amelyen fölolvasták Majláth püspök átiratát s az ahhoz mellékelte pápai brevet, mely szerint *Biró Béla*t pápai prelátussá nevezték ki. Este banket volt.

— *Köburg Luja hercegnő*. *Bécs*ből jelenti tudósítónk telefonon, hogy *Köburg Luja* hercegnő párisi és londoni hitelezői pört indítanak *Lipót* béga király ellen, hogy adja ki leányának hat millió frank örökségét adósságainak rendezése céljából. A hitelezők egy párisi és egy brüsszeli ügyvédet bízták meg. Valészint, hogy a király nem fogja pörre juttatni a dolgot, hanem kiegyezkedik a hitelezőkkel.

— A reformátusok konventje. Az evangélikus református egyház egyetemes konventje ma délelőtt folytatta tanácskozásait báró *Bánffy Dezső* egyetemes főgondnok és *Kun Bertalan* legidősebb püspök előnkölte alatt. A tegnapi ülés jegyzőkönyvének felolvasása után a konvent folytatta a zsinati törvénytervezet pontonként való tárgyalását.

Az egyházalkotmányra vonatkozó rész kapcsán tárgyalták az egyházközség hatáskörét megalapító szakaszokat. A konvent általánosságban elfogadta a tervezetben javasoltakat. Vita csupán két pontot illetően támadt. Az eredeti javaslat szerint ugyanis képviselőtestületi közgyűlés alakítandó ott, ahol az egyházközségben 500 szavazóalatt több van. Ezzel szemben *Antal Gábor* püspök és gróf *Degenfeld József* azt indítványozták, hogy 1500 hívő lélek kiváltásáig meg. A konvent e módosított indítványt elfogadta. Azután a lelköszválasztásról szóló fejezet került sorra amelyet a konvent jelentéktelen módosításokkal elfogadott. Délelőtt 11 órakor báró *Bánffy Dezső* bizalmas értekezletre hívta össze a konvent tagjait.

A konvent délután 4 órakor báró *Bánffy Dezső* előnkölte alatt folytatva tanácskozásait a zsinati törvénytervezetről, *Kenessey Béla* a tervezetnek az egyházi adóra vonatkozó fejezetét ismertette s felsorolta azokat a változtatásokat amiket a bizottság az eredeti szöveghez tette. Így minden egyházközség, amely évi segélyre igényt tart, köteles a következő adókulcsot életlépténi: a) személyi adó 2 korona, b) az állami egyenesadó után fizetendő egyházi adó: 10 százalék.

Gróf *Tisza István* szólott a ponthoz. Ha azt a célt követjük — ugymond — hogy az igazán vérlátó adóterhet mellett legalább az egyházi adó mérséklésével a megelégedésnek, kiengesztelésnek hangulatát és egy jobb jövőnek reményét vessük el, akkor nem szabad anyagi áldozatot sem sajnálni. Indítványozza, hogy egyelőre ne állapítsanak meg fix adóteleteket, hanem utasítsák az adóügyi bizottságot, hogy új adatgyűjtés alapján új adókulcsot állapítsanak meg.

A konvent gróf *Tisza* indítványához hozzájárult. Az adók kivételét és befizetését részletező pontnál *Antal Gábor* püspök azt az indítványt teszi, hogy szüntessék meg az adóknak szolgáltatásokban való elengedését; az adóknak közmunkával vagy egyéb terményekkel való lerovását felfüggesztve tartja az egyház és a lelkesítő kar tekintélyére.

Gróf *Tisza István* méltányolja ugyan az *Antal* püspök által felsorolt indokokat, de kéri a konventet, ne fogadja el a javaslatot, mert a nép megszokta már az adóknak természetben való lerovását s hogy e szokást, amely immár meggyökerezett, hatalmi szóval akarják megszüntetni, ez a legnagyobb ekkeseredést idézhetné föl. Helyesli a törekvést, amely egyes elavult intézkedések kiküszöbölésére irányul, de ennek természetes módja: a nép meggyőzése, nem pedig új dolgok ráerőszakolása, ami könnyen felforgathatja az egyház belbékéjét.

A konvent — *Antal Gábor* indíványának mellőzésével — az eredeti szöveghez fogadta el. A tanácskozás rendje itt egy pillanatra megszakadt.

Zsigmond Sándor esperes szólalt fel ezután. Nem mulaszthatja el, — ugymond — hogy ma, amikor gróf *Tisza István* üdvözölhetik itt a konventen mint Magyarország miniszterelnökét, őszinte köszönet ne mondjon neki azért a nemes és önfeláldozó munkáért, amelyet ő az adózás kérdésében kifejtett. De elismerés és hála illeti gróf *Tisza István* azért is, mert most történt meg először, hogy a miniszterelnöki székbe igazságos szó hangzott el az 1848: XX. t.-c. végrehajtása dolgában. Indítványozza, hogy a konvent gróf *Tisza* iránt érzett haláljának és elismerésének jegyzőkönyvével adjon kifejezést.

A konvent tagjai az indítványhoz harsány éljenzéssel járultak hozzá, amit gróf *Tisza* könyved meghajlással köszönt meg. A szívből jött, keresetlen ováció láthatólag megörvendeztette a miniszterelnököt. Ezután újra felvették a tanácskozások tonálát s elfogadták az albizottságok a lelkesítő állások betöltésére vonatkozó javaslatát. A konvent holnap délelőtt 10 órakor folytatja tanácskozásait.

A tiszántúli evangélikus református egyházkerület küldöttsége gróf *Degenfeld József* főgondnok vezetésével ma délelőtt tisztelget a képviselőházban dr. *Berzeviczy Albert* kultuszminiszternél. A küldöttség tagjai voltak: *Szöll Kálmán* főesperes, *Horthy István*, *Dóczy Imre*, *Sas Béla*, *Dávidházy János* és *Borsos Dezső*. A küldöttség szónoka a debreczeni református kollégium átalakítására kérte az állam támogatását. A kultuszminiszter megígérte, hogy az állam hozzá fog járulni a kollégium átalakításának költségeihez.

Báró *Bánffy Dezső* a református konvent tagjai tisztelőire ma estét adott a Lipótvárosi Kaszinóban.

— A tisztviselők fizetésrendezése. Gömör-és Kishontvármegye közönsége a vármegyei tisztviselők, a segéd- és kezelő-va amint a szolgaszemélyzet fizetésének a kir. bírósági tisztviselőkkel és egyéb alkalmazottakkal egyenlő mértékben való megállapítása tárgyában fölirotot intézett a képviselőházhoz s most köriratban kéri a társörvényhatóságoktól, hogy eueh a mozgalomhoz csatlakozzanak. A székesfőváros tanácsa, mivel a tisztviselők fizetésrendezése úgy is napirendre kerül, azt javasolja, hogy a közgyűlés a köríratot vegye egyszerűen tudomásul.

— Házasság. Dr. *Rosenthal Mór* temesvári ügyvéd jegyett váltót *Temmer Mativalnnal*, *Temmer Mór* nagybecskereki nagykereskedő leányával

— A jászivék gyűlöhelye. A József főherceg szanatórium-egyesület a jászivék gyűlöhelyévé lett. A tegnapi nap során az állandóegyek tulajdonosain kívül ezerszázan váltották jegyét és nézték meg a kiállítást, s az igazgatóság elhatározta, hogy hétón és pénteken gyermekeknek buszfilmes jegyeket hoz forgalomba, hogy a tündérvárosokat vakító fényű karácsonyájával a gyermekek is megtekintsék. Kedden és pénteken elsőrendű zenekarok közreműködése van biztosítva. Holnap szerdán a következő urnőgyék végzik az árusítást: *Atigner L.-né*, *Almássy Zsigmondné*, *Berényi Lászlóné*, *Dolecsko Mihályné* és leányai, *Csiky Kálmánné* és leányai, dr. *Eber Antalné*, *Feszy Arpádné*, *Kállay Ferenoné*, *Hencelmann Kálmánné* és leányai *Hirschfeld Mórné*, *Kammer Beoné*, *Kelner Irma*, *Maleczy Vilmosné*, *Paisz Gyuláné*, *Péchy Paula*, *Szokolj Béláné*, *Schambach Károlyné* és *Urbanosok Pálné*.

— A pozsonyiak csak magyar sört isznak. Egyelőre még kaphatunk a pozsonyi vendéglőkben idegen, tehát osztrák sört is, jövőre azonban — amint a bécsi *Fremdenblatt* írja és pedig nem túlságosan jövedvél írja — csak olyan vendéglősöknek ad ki italméris engedélyt a tanács, akik kötelezik magukat arra, hogy csak magyar sört mérnek. Derék, okos példa, amit ha követnének többi városaink is, egyszerre más hangon beszélhetnének például Csehországban a magyar lisztről. — A bojkottált sör dolga valószínűleg szóba fog kerülni a Reichsrathban is és pedig interpelláció alakjában.

— Az Országos Magyar Szövetség szervezkedése. Az Országos Magyar Szövetség egyre erősödő lépésekkel halad ama cél felé, hogy egyike legyen a nemzeti védelem tevékeny eszközeinek. Miután alapszabályait a belügyminisztérium megerősítette, kedden délelőtt megtartotta első választmányi üését is.

Az üésen majdnem teljes száma ma jelentek meg a magyar közélet ama kiváló munkásai, akiket a kassai alakuló gyűlés bevalasztott a Szövetség vezérkarába. Jelen voltak többek közt: *Balogh Pál*, *Ballagi Béla*, *Bedő Albert*, *Berecz Gyula* (Turóc-Szt-Mártonról), *Csajthy Ferenc*, *Halász Ferenc*, *Berezik Arpád*, *Jeszenszky Sándor*, gróf *Klebersberg Kunó*, *Elek Pál*, dr. *Hermann Antal*, *Vargha Gyula*, *Szemeré Miklós*, *Zooray Miklós*, *Moor Gyula*, (Brassó), dr. *Komlósy Ferenc* kanonok, *Ruszt József* stb. Gróf *Esterházy János* elnök megnyitván a választmányi ülést indítványozta, hogy a választmány üdvözölje főrendiházi tagra való kinevezetése alkalmával *Beöthy Zsoltot*. Ezután dr. *Jancsó Benedek* felolvasta a Szövetség eddigi tevékenységéről szóló titkári jelentést. A központi iroda eddig 3475 koronába került, ez összeget a Szövetség iránt érdeklődő s magukat megnevezni nem kívánó kiváló hazafiak fedezték s biztosították a Szövetség központi irodájának közel 10.000 koronát kitevő kiadásait a jövő 1904. évre, úgy hogy az összes tagsági díjak s egyéb jövedelmek, amelyek 1904-ben be fognak folyni a Szövetség pénztárába, teljes összegükben lesznek az 1905-iki költészetes kiadási teteleinek iedezésére fordíthatók. A titkári jelentést tudomásul véve, a választmány a megindítandó szervezésre vonatkozóan a következőkben állapodott meg. Miután a Szövetség célja első sorban magában a magyarság tömegében elbeszteni ilet amaz erős nemzeti öntudatot és érdeklődést a magyarság ügyei iránt, működésének színterét első sorban az egy tömegben lakó magyarságot szemeli ki. Első teendő tehát Budapest fő-és székvaros érdeklését nyerni meg a Szövetség céljainak. E célból kimondotta a választmány, hogy az egyes kerületek vezérleit és a fővárosi törvényhatóság vezetőit felkéri egy bizalmas értekezletre.

Az elnökség, gróf *Esterházy János* elnök vezetésével ma délelőtt tisztelget *Halmos János* polgármesternél, aki szívesen fogadta a küldöttséget és igéretet tett, hogy minden tőle telhető módon fogja támogatni a Szövetség terveit vele akcióját.

— A revolver. A milanoi sportkörök egy ismert alakját, *Angelo Vecchio*t keresi most az ottani rendőrség. *Angelo Vecchio* nemrég házába csalta *Luigi Berettát*, egy dús gazdag fiatal nemes, szolgájával a székhez szajzattatta és revolvert szegveze melének, kényyszerítette, hogy írjon alá egy 70.000 líráról szóló váltót s írja meg végrendeletét, melyben őt teszi meg általános örökösévé. A szolgának aztán el kellett volna tennie láb alól *Berettát*, de visszariadt a tetől és még ő segített a kismérett áldozatnak a székében. Azóta *Vecchio* eltűnt és a rendőrség eddig hiába kutatta nyomát.

— Five o'clock té. Az V. kerületi polgári leányiskola volt növendékeinek egyesülete, mely szegény tanulóleányokat támogat, ma a teadattani kitűzött játékos céra five o'clock teit adott. Ez alkalomból az egyesület az iskola terében nagy és díszes közönséget látott vendégül. A mindvégig kedélyes mulatságnak változatos és érdekes volt a műsora. *Geisinger Elza* kisasszony szépen előadott prologja után színelőadás volt majd szavaltatko következtek. A szereplők: *Nagy, Scholz, Vajda, Gyulai, Mihálszky, Haás* és *Drach* egyformán kivették részüket az összejövetel sikeréből.

— Jubiláló tanító. A *Chinuch Neorim*-egylet december 13-án, vasárnap este 6 órakor a Fővárosi Szegény Gyermekek-Egyület dísztermében ünnepi meg *Goldberger Simon*nak az egyesület rabbiájának és titkárnak tanítói munkássága ötvenéves és születése hetvenedik évfordulóját. A jubiláns nagy érdemeket

szerzett a vallásoktatás terén, tanítványai és tisztelői ebből az alkalmából meleg ovációkban fogják részesíteni.

— **A Don Quijote jubileuma.** Madridból jelentik: Cervantes hablatlant munkájának, a *Don Quijote*nak háromszázéves jubileumának ünnepét 1905. május havára tervezik. Ekkor lesz ugyanis háromszáz éve annak, hogy a *Don Quijote* első kiadása megjelent. Egy madridi újság közli az ünnep programját. E szerint, minthogy a *Don Quijote* a világ legtöbb művelt nyelvére le van fordítva, az ünnep szónokait is különböző nyelvű nyugati írók közül választják. Eddig úgy van, hogy Guerra *Iniquero* portugál, Juan *Maragall* katalán, Frederic *Mistral* provengáli, Edmondo de *Amicis* olasz, Anatole *France* francia és José *Echegaray* spanyol nyelven fogja Cervantes érdemeit méltatni. Szobrot is akarnak állítani a költőnek Madridban, Barcelonában, Sevillában és Alcalában, Cervantes szülővárosában, Madridban Cervanteskiadást is rendeznek, amelyre összegyűjtik az összes *Don Quijote*-kiadásokat, továbbá a *Don Quijote* motívumai nyomán készült képzőművészeti alkotásokat.

— **Huszonhét uj erődítmény Amerikában.** Egy newyorki telegramm jelenti, hogy az erődítési bizottság részletesen kidolgozta és betervezte az építendő várak terveit, amelynek értelmében összesen huszonhét helyen, többnyire tengerpartokon építenek majd erődöket. A legfontosabb erődök a következő helyeken lesznek: New-York, San-Francisco, Boston, Lake-Ports, Hampton Roads, Filadelfia, New-Orleans, Washington, Baltimore és Rhode-Island. Ezekben a helyeken sürgetően fogják megépíteni a védműveket a legmodernebb fűszerrel, a tengerparti várakat víz alatti torpedókkal is el fogják látni.

— **A pápa és a bitorosok.** Egy római újság, mely megbízható híreket szokott kapni a Vatikánból, azt jelenti, hogy X. Pius pápa és a bitorosok között feszült a viszony. Már sokszor észrevették és szóvá is tették, hogy a pápa sokszor szándékosan is elmulasztja az alkalmat, amikor a bitorosokat fogadhatná, sőt némelyeket egyáltalán nem akarja fogadni. Viszony a bitorosok is teljesen magára hagyják a pápát. Ennek az az oka, hogy a legtöbb kuriális bitoros, mint Rampolla híve, elene szavazott. *Oreglia*, a két *Vannetti* és *Aghardi* kivételével, akik szintén nem sürűn kapnak meghívást, a többi bitoros igen ritkán látható a Vatikánban és *Matthieu*, valamint *Rampolla* csak a két legutóbbi konzisztóriumon jelent meg. A nagy zarándok-csapatok fogadásakor sem látható soha egy bitoros sem; még a déliországi zarándokok fogadásakor, amikor pedig ötven püspök volt együtt, sem lehetett bitorost látni, jóllehet nem egy déliországi püspökség élen bitoros van. Egy bitoros állítólag ezt mondta:

— Mindig nehezeltünk XIII. Leóra, mert keveset tördött a szent-kollégiummal és ime, esőbőrből vödörbe jutottunk.

Egy Rampolla-párti bitoros egy társának, aki X. Piusra szavazott és aki most nagyon elkedvetlenedett, ezt mondta:

— Nos, hiszen ti akartátok; most meg is kell a levelet emetk.

A pápa bízalmi embere most *Oreglia*, aki ki is akarja használni helyzetét és most kárpolást akar magának szerezni azért, mert Leó pápa alatt mindig elnyomták. Rampollárt már senki sem beszé. A trónválasztásokról az államtitkár azelőtt is elvesztette az állását, de az utazás mindig valami előkelő hivatal juttatott neki kárpolásul. Ez most nem történt meg, sőt X. Pius sőt tanácsot sem kér Rampollártól. Mindehhez hozzájárul még a Vatikán rossz pénzügyi helyzete, így nem esoda, ha a pápa lefogott és állandóan szomorú.

— **Halálozás.** *Margócsy* János selmezbányai gyógyszerész ma éjeli szívizéhihűdésben meghalt. Hirtelen bekövetkezett halála széles körökben mély részvételt kelt.

Thurn-Taxis Lamoral herceg altábornagy, a 9. huszárezred tulajdonosa, ma délután 71 éves korában Pozsonyban meghalt.

Ezerben *Hansemann* Adolf titkos tanácsos a Disconto-társaság igazgatóságának seniora 77 éves korában meghalt *Hansemann* Pórosországi legmagasabb emberének tartották és az általa alapított pénzintézetet csak a német bank szorította le az első helyről. Jelentékeny szerepet játszott a porosz-francia háborúra szükséges pénz megszerzésében és megalakította a Rothschild-csoportot, amelynek eredete összesen a magyar pénzügyi helyzet válságos éveivel amikor az 765 millió forintot átvette a hatszázalékos kincstári utalványokat. Ehhez csatlakozott a hatszázalékos aranyárúknak négy százalékos való bírs konverziója. A további nagy magyar pénzügyi műveletek is a Rothschild-csoport igénybevételével bonyolították le, a legtöbbszőr *Hansemann* személyes vezetés alatt. Roppant vagyonát, miután fia már három év előtt

30 éves korában elbunyit, neje, leánya és veje *Hinderson* volt kapitány és most nagybirtokos öröklék. Temetése holnapután, é hó 11-én fog végbemenni, amelyre a Magyar Altalanos Hitebank képviselőletében *Kornfeld* Zsigmond vezérigazgató Berlinbe utazik.

— **Spencer Herbert emlékezete.** A tudomány-egyetemen ma délután *Pikler* Gyula egyetemi tanár Herbert Spencerről, a tegnapi elhunyt nagy filozófusról való emlékezéssel vezette be jogbölcseleti előadását. A tudós tanár, aki Herbert Spencer tanáinak egyik legalaposabb ismerője, a következő beszédben emlékezett meg az angol tudósról:

Tisztelt uraim! Mielőtt mai munkánkhoz fog-nánk, ki kell fejeznem megilletődésemet Herbert Spencer halála felett. Spencerről egy igaz lángész tűnik el a gondolkodás világából és ennek a kolosszusnak az összeomlása nem hagyhatja bidegen a tudomány-egyetem emberét sem. Herbert Spencer lángesze abban nyilvánult hogy olyan tudományos igazságoknak érvényesítését, melyeket a tények — mint mondani szokás a jelenségek — csak egy bizonyos terére, egy korlátozott körre nézve állítottak fel egyesek, egészen más tereken is álltatta sőt a tények minden fajtájára kiterjesztette. Ez által új tereken előbbre vitte a tudományt és pedig új tereken, amelyekről sokan abban a nézetben voltak hogy azokon tudomány nem is lehetséges. Ezen a módon alapokat rakott le a fiziológikus pszichológia, vagy hogy Spencer szellemében nevezük el, a fizikális pszichológia terén; ezen a módon rakott le alapot a társadalomtudomány, a szociológia számára, azáltal pedig, hogy bizonyos jundamentális tételeknek egyetemes érvényét fölfogta, megszilárdította és előmozdította a világ egységéről valamennyi tény összefüggéséről való meggyőződésünket, amely minden összekeverésünk alapja. Itt, ahol az én hivatásom igazságot és csak igazságot tanítani, és ahol nagyobb óvatosságot kell kifejeztem abban, hogy kit állítok önké elé tanítul és mintaképül, itt ezen a helyen, még ebben a gyászos órában sem halgathatom el hogy Spencer nagy munkájában sokszor követett el hibákat is. Nem mondhatom, hogy az a pszichológia, amelyet Spencer tanított, az igazi pszichológia azt sem, hogy az ő szociológiája az igazi szociológia. Sőt önké tudhatják, hogy számos lényeges dologban az övétől eltérő, sőt azokkal ellentéző nézeteket vallok. Elete végén tévedéseinek egy részére ő maga muta ott rá. Biológusának, amely pszichológiájának szociológiájának is alapja, ő maga tárja fel hibát a munka második kiadásában. Filozófiájának azt az elaprított részét, amelyet az első kiadásban *Alapötvények* cím alatt bocsátott világra, az utolsó kiadásban szerényen így címezi: *A dolgok egy összefoglalt szemléletének kísérlete*. Az ő tévedéseinek és tökéletlenségeinek az oka éppen az, hogy mindennel foglalkozott, hogy tekintete átsiklott az egész világegyetemen, hogy bizonyos törvényeket akart alkalmazni mindenre és ezen általános munkája közepett nem ért rá az egyes kérdésekkel oly behatóan, azzal az óvatossággal, azzal a véget nem érő türelemmel foglalkozni, amelyet minden probléma követel. Eppen azért nem is állíthatom oda önöknek Spencert és Spencer gondolkodásmódját mintaképül. Amint nem mondhatom, hogy amit ő tanít, az az igazság, úgy nem mondhatom, hogy ahogyan ő dolgozott, az a tudományos munkának mintaképe; ellenkezőleg, bizonyos tekintetben óvakodni kell az ő munkásságának módjától, nagyobb türelemre, nagyobb koncentrációra van szükség, mint amely őt jellemezte. De ha ez így is van, a tudományban bátorságra is van szükség, éppen úgy, mint óvatosságra, mindkettőt elengedhetetlen és mindkettőtben van szükség tanítókra; és ha Spencer talán utozza amazt és néha vereséget is szenved, lehet tőle bátorságot tanulni, sőt egy bizonyos a tudományban kötelező bátorság tekintetében mintaképül is állíthatom. Ő meg volt győződve arról, hogy a tudomány minden lehető terén egységes alapelvek találhatóak, hogy egységes és összefüggő az egész természet. A természet tudományának általános igazságait kívánta alkalmazni oly terekre amelyekre első látásra nem alkalmazhatóak a pszichológia és szociológia terére. Lehetséges, sőt valószínű, hogy azokból a tételekből, amiket ő tanított, alig fog egy is bekerülni a tudomány állandó érkészletébe mint kétségtelen örök érték, könnyven megeshetik, hogy egyiket sem fogja a megtamíthatatlan igazságok közé helyezni az utókor egyhangú ítélete, amint az Galilei, Newton tanításai legnagyobb részének sorsalón. Mindazonáltal Spencer Herbert is mindenkor megteremkenyítőt lesz, mindenkor szárnyalást fog adni a kutatóknak, mindig helyet fog foglalni a gondolkodás legnagyobbjai között Adunk, uraim, mély gyászunknak felállással kifejezést.

A magas színvonalu beszéd után, melyet a tanítványok figyelmes érdeklődéssel hallgattak végig, *Pikler* megkezdte rendes jogbölcseleti előadását.

— **Pincérek mozgalma.** A most szervezkedő *Budapesti Pincérek Szervezete* vezetősége mozgalmat indít abból a célból, hogy a módosítandó ipartörvény keretében elhanyagolt szociálisérdekeik orvoslását a kereskedelmi minisztériumnál keresztülvigyék. Serelemeket a miniszterhez terjesztendő feliratban tárják fel, ugyanitt lejtik ki kívánalmait. A memorandumot a közel napokban egy több száz főből álló küldöttség fogja a miniszterhez elvinni. A pincérek ugyanezen ügyben holnap, csütörtökön délelőtt 1/4 órákor nyilvános ülést is tartanak.

— **Mulatság.** Az Ifjúság műkedvelő-társaság december 25-én a Poós-féle termekben (Vig-utca 18.) táncol egybekötött műkedvelő előadást rendez. Az előadás délután 5 órákor kezdődik.

— **Véres verekedés a színházban.** Egy brüsszeli telegramm jelenti, hogy az ixei Molière-színházban véres harc volt tegnapi este a klerikálisok és szociáldemokraták között egy antiklerikális darabnak a bemutatás-előadásán. A darab címe: *Azok az urak!* Párisban és egész Franciaországban betiltották a színházokat, mert előrelátható volt, hogy összeütközéseket fog okozni.

Alighogy tegnapi megkezdtek az első felvonást a Molière-színházban, a klerikálisok fűtyüléssel, lábdobogással és lármaival zavarták az előadást. A szociáldemokraták látva, hogy kisebbségben vannak, segítségért küldtek és azután, amint pártfeleik nagy tömegben megérkeztek, dulakodásba elegyedtek a klerikálisokkal. Az előadás megakadt és a színészek a színpadról nézték a vad tombolást. Időközben a klerikálisok is segítségokat kaptak a díkokban, akik erőnek erejével benutoltak a színházba. Dorongokkal, széklábakkal ütélték egymást földszinten és karzatokon egyaránt. Később revolverlövések is dördültek el. A rendőrség csak nagynevezten tudta a verekedőket az utcára kiszorítani. Félő volt, hogy a revolverlövésektől kigyul a színház. A harc azután még sokáig dúlt a színház előtt és késő este volt már, amikor végre sikerült szétzavarni a két tábor. A színházból nagyon sok súlyosan sebesült vittek kórházba. A nézőtér berendezését, a padokat és csillárokat összerombolták, a kárpitokat leszakgtatták a dulakodók. A darab előadását ma betiltották.

— **A Zrinyi Iona-kör megalakulása.** A dohány-utcai polgári és kereskedelmi iskola volt tanítványai az intézet tornaterében kedden délután Zrinyi Iona néven kört alakítottak. A szervező-bizottság elnökeként, dr. *Vajdaffy* Emilnek, üdvözlő szavai után *Thaly* Kálmán tartott igen érdekes és alapos előadást Zrinyi Iona dicsőségtelej életéről.

Az előadás végén a jeles hisztórikus ama reménynek adott kifejezést, hogy a magyar nemzet hő óhaja nemokára teljesülni fog: — Zrinyi Iona és fia, II. Rákóczi Ferenc hamvait hazahozzák. Utána dr. *Kereky* Elek tanár magas szárnyalású beszédben ismertette a megalakult kör célját. A kör szabályait szerint a rendes tagok beiratási díja két korona, az évi járuléka 10 korona. Alapítotagok lehetnek azok a VII. kerületi hölgyek, akik a kör tőrekvéséi iránt érdeklődnek és készváz koronát egyszer és mindenkora felzetnek; partoló tagok pedig azok, akik sem a nevezett iskola növendékei nem voltak, sem pedig a kerületben nem laknak, végül tisztelbetelek, akiknek a kör körül kíváló érdemeik vannak. Mindezeknek ismertetése után *Bathory* Irén, az intézet volt növendéke, köszönetet mondott mindazoknak, akik a kör létrehozásában buzgózkodtak, valamint az ünnepélyen megjelenteknek. A tisztikar a következőképpen alakult meg: Elnök: *Csapody* Istváné, alelnök: dr. *Angyán* Béláné, *Horváth* Zsigmondné titkár; *Kereky* Irén, jegyző; *Hollós* Margit, *Bathory* Margit, pénztárnok; *Goldschneider* Lóia, ellenőr; *Kereky* Margit, könyvtárnok; *Herzog* Szerén, *Guttman* Paula, *Balázs* Blanka, háznagy; *Bathory* Iona, *Marschall* Katalin, választmányi tagok; *Benkeschné* Millay Anna, *Brázy* Kálmáné, *Czupók* Antónia, *Éva* Lajosné, *Eszláry* Sandorné, dr. *Paragó* Gyuláné, *Fodorné* Fischer Olga, *Jenney* Jenóné, dr. *Kőveligethy* Radóné, *Meizner* Rezsóné, dr. *Kugel* Mórné, *Lachs* Sandorné, *Ledovszky*-*Grauer* Jolán, *Mauthner* Ödöné, *Molnár* Lászlóné, *Mandel* Ignacné, *Rookenstein* Ödöné, dr. *Simay* Fáy Szeréna, dr. *Schwartz* Sománé, *Schmid* Zsigmondné *Goldschneider* Janka, *Sváb* Eliza, *Tóthné* Szűcs Emma, *Zilay* Dezsóné, *Waxmann* Simoné, dr. *Weissmann* Károlyné, *Weisz* Józsefné és dr. *Wisler* Jenóné.

— **Templomszentelés.** A vallási türelmességnek szép és fölemelő példáját közli velünk *nagy-levárdi* levelezőnk. A szomszédos *Kis-Levárdán* a minap szentelt fel az ujonnan épült katolikus templomot *Boltizár* József címzetes püspök. A főszentelés alkalmából a község és a környék intelligenciája, nemkülönben a katolikus hívek valóságos ovációban részesítették *Weisz* Dávid odaváló nagybérlet, aki zsidó létére ritka áldozatkészéssel segítette elő a katolikus templom építését. Ugyanis nemcsak négyezer korona készpénzadománynyal járult hozzá a templomépítés költségeihez, hanem az építkezés egész ideje alatt tíz pár ígás lovat engedett át az anyaghordás céljaira. A nemeslelkű bérő nagyrértékű áldozatkészégségért, amelynek első sorban volt köszönhető az új templom létesülése, úgy *Boltizár* püspök, mint *Szűcs* odaváló plébános meleg szavakban mondtak köszönetet és környékszerető áldva magasztalják *Weisz* Dávid jótékonyását. A felekezeti türelemnek ez a gyönyörű példája kétszeresen jó hatást tett azon a vidéken, ahol a néppárti igaztás nem siker nélkül működik a társadalmi béke megbontásán.

— **Hajók katasztrófája.** Athénból táviratozzák: Az itakái kikötőben két görög hajó összeütközött. Az egyik azonnal elmerült s a rajta levő ötven ember a tengerbe fulladt.

Szajpadlás nélküli amerikai műfogak!! Főlölegéses teszik az inylemez használatát. — A szájból kivenni nem kell, nem is lehet Egy óra idő alatt tökéletesen lehet vele beszélni és rágni. 10 évi jótállás. egyedül specialista a szajpadlás nélküli műfogak készítésében. **BARNA J.** Budapest, VII. ker., Keresepi-ut 26. sz.

— **Állatorvosok a katonaságnál.** A jövő héten egybegyűlékez magyar delegátusok elé egy oly katonai kérdés kerül, melyet a magyar érdekek javára megoldani, hazafias kötelességük. A katonai állatorvosképzés reformjéről van szó, melyet a hadügyminiszter most terjeszt a delegáció elé. Míg a polgári állatorvosok képzetése ma már teljesen megfelel a követelményeknek, a katonai állatorvosok képzetésében még mindig azt a konzervatív rendszert követi a hadsereg, melyet a külföld — mint tarthatatlant — már régen eltört, és az állatorvosok katonai szolgálatánál felmerülő sérelmeket eddig csak ígéretkel orvosolták. A sérelmek — mint velünk közlik — a következők:

Katonai állatorvosokká képeztek ki a hadsereg minden kvalifikáció nélküli kovácslegényeket — míg a polgári állatorvosok kvalifikációja az érettségi bizonyítvány. Az egyéves állatorvosönkentelek szolgálati viszonyai hézagosan és helytelenül vannak szabályozva és ez számtalan megaláztatásra és visszakiérésre ad alkalmat a felelősségre az állatorvosönkentelekkel szemben. A katonai állatorvosok tisztai rangot nem nyerne, hanem csak katonai hivatalnokok és így még azzal a tekintéllyel sem rendelkeznek, melyet hivataluk helyes gyakorlása megkíván. Ezek lényegükben a sérelmek, melyek a reformokért komolyan nélkül is eleget mondanak. A bécsi katonai állatorvosi főiskola rektora az Állatorvosi Közlönyhöz intézett levelében írja, hogy a hadügyminiszter ezeken az állapotokon segíteni akar. Így ugyanis ki van téve a hadsereg annak, hogy egy pár év múlva állatorvos nélkül lesz, mert az érettségi vizelt állatorvosok inkább a gyalogságnál szolgálnak, hogy az őket megillető tisztirangot elnyerjék. A reformterv szerint a kúrschmedállatorvos-képzés rendszere megszűnik, a katonai hallgatók előképzettsége is az érettségi lesz és ezzel kapcsolatban törzstiszti katonai állatorvosi állások is szerveztetnek. A magyar érdekeket veszélyeztető része a reformtervnek az, hogy az állatorvosképzést katonai internátussal kapcsolatban akarja megoldani. Ennek a tervnek a kivétele a magyar ifjakat a katonai állatorvosi pályáról kizárná, mert az internátus a bécsi katonai főiskolán létesítették, a budapesti intézet nem lévén katonai jellegű. Célszerűbb és a magyar állatorvosok óhajának megfelelő méltányos rendezése az lenne a dolgnak, ha a katonai állatorvosképzés és az állatorvosok katonai szolgálatának ügye teljesen az orvosképzés módjára rendezetné: tudniillik az állatorvosi főiskolán katonai ösztöndíjak létesítenének a szorgalmas hallgatók részére és az állatorvosok katonai szolgálatuknak két felében tehesnek eleget, az első felében, mint önkéntesek, tanulmányaik közben, a másodikban mint fizetéses állatorvosok tisztai rangban az oklevél elnyerése után.

— **Rablógyilkos merénylet egy kalauz ellen.** Szent-Lőrinczen, a budapest-szent-lőrinczi villamos vasút nyaraló állomása közelében vakmerő rablómerényletet követett el ma este a két ismeretlen fiatal ember a villamos vasút egyik kalauza ellen. A vasúttársaság egyik kocsijának egy *Török* nevű kalauza este hat óra után ért ki kocsijával a végállomásra. *Török* kalauz ekkor tette meg az utolsó fordulóját és — nem akarván megvárni a visszatérő induló villamos kocsit — gyalog indult meg Kispest felé, hogy ott a beszedett pénzzel leszámoljon. A szent-lőrinczi nyaraló-állomás közelében van egy kis erdő s azon végott át, hogy az utját megmérő-díse. Alig ért azonban be az erdőbe, két fiatal ember megtámadta, letépte és egy hatalmas késsel oldalba szúrta. A két rabló ezután letépte a pénztáskát a villamos vasuti káuz nyakáról s elmenekült. Mire *Török* segélykiáltásaira az állomáson maradt társai odaértek, a rablókat már nem találták ott. A szerencsétlen ember még eszméletlenül volt, amikor ráakadtak s annyit elmondott, hogy a táskájában negyven korona volt. Támadóira vonatkozólag csak annyit lehetett megérteni a beszédéből, hogy az egyik rabló 22 év körüli fiatal ember s fekete kabátot és kalapot viselt. *Török* ezután elvesztette eszméletét s haldokolva vitték Kispestre, a Sárközy Pál-utca 12. szám alatt lévő lakására. A főkapitányság széleskörű nyomozást indított az iránt, hogy ha a tettesek Budapestre jöttek volna, itt letartóztatják őket.

— **Árvizek.** Sopronból jelentik: A nyolc nap óta tartó esőzés a megye egyes vidékeit árvízveszéllyel fenyegetik. A *Rába* folyó *Bő* és *Ceresd* községek közti mintegy tíz község határát borította el részben árvízzel, részben a talajvíz emelkedésével. Az őszi vetésekben nagy a kár. A közlekedés a törvényhatósági utak több szakaszán, amelyek víz alá kerültek, szünetel. A déli vasút nagy-martoni állomása közelében földcsuszamlás állott be, helyreállításán nagy erőfeszítéssel dolgoznak, mert a további csuszamlás a pályatestet fenyegeti.

— **Tűz egy gyűjtőgyárban.** *Temesvárról* jelentik, hogy a temesvári gyulagyár lamunka-osztályában az éjszaka tűz támadt, amely az összes nyers anyagot, több gépet és két gyári épületet elpusztított. A gyári tűzország és a városi önkéntes tűzoltóság a kivényelt szekerészkatonákkal együtt csak a reggeli órákban tudta a tüzet lokalizálni. A kár körülbelül százhuszer korona, de a gyár üzeme azért nem szenved ésszakadást.

— **Külföldön elfogott magyar sikksasztó.** *Nizsából* jelentik, hogy ott elfogtak egy *Scherger* Ede

nevű erdőhivatalnokot, aki ségornője, a nagybrestovai postamesternő hivatalából elsikksasztott 14.000 korona kincstári pénzt s megszökött. A sikksasztót kiadják Magyarországnak.

— **Karácsonyi vásár és bábuállítás.** A *Budapesti Lényegessül* karácsonyi vására és bábuállítás, amely e hó 18-ikán fog megnyitni a Nemzeti Szálló (Váci-utca 9. sz. a.) díszhelyiségében, a már eddig is beérkezett tárgyakból itéve, igen szépnek ígérkezik. Az előadásra kerülő s legőképe az egyesület tagjai által készített különböző tárgyakon s bábuikon kívül különösen emelni fogja a kiállítás érdekességét egy ióvárosi urasszonnak ritkabeesű s mindéddig csak magántársaságokban ismert bábugyűjteménye, amely ez alkalommal először kerül a nagyközönség színe elé. A rendezendő karácsonyi vásár sikerének előmozdításához több pénzádománnyal járultak, nevezetesen Beck Nándor 50 koronával, Horváth László 20 koronával, Kohner Gusztáv 20 koronával, Gyérei Richard és neje 30 koronával, Kovács Péter és Fia cég 50 koronával, Bródy Szeréna 80 korona gyűjtésével, Bachruo Margit 20 koronával s Goldschmidt Sándorné 20 koronával. A rendezőség ez után is háts közönséget fejezi ki az adakozóknak adományaikért.

— **A Petersburgszkija Vjedomoszi hangja.** Az orosz közönség nemrégiben arra ébredt, hogy a *Petersburgszkija Vjedomoszi* című általánosan ismert lapnak nem *Uchtomsky* herceg a szerkesztője többé, hanem egy *Stolypin* nevű ur. A herceg azért nem szakadt el a lapról, hanem továbbra is mint kiadó szerepel. A szerkesztőválasztásnak természetesen megvannak a maga külső feltételei, amelyek annál is inkább figyelemreméltóak, mert *Stolypin*, az új felelős szerkesztő a publicisztikában teljesen ismeretlen ur. Vele különben frontáltozás is történt a pétervári lapnál. A *Petersburgszkija Vjedomoszi* azelőtt egészen lojális újság volt, de azért nem tussolta el, sőt energikusan leleplezte az állami adminisztráció minden visszaélését. Most azonban az új szerkesztő alatt hevesen támadja a lap azokat a törekvéseket, amelyeket Oroszországban a „forradalmi” jezővel illetnek. Nagy volt az ámulás, hogy *Uchtomsky* herceg mindezek ellenére is jegyzi az újságot. Most már az is kiderült, hogy mért jegyzi. Rög beszélték már, hogyja herceg egyenesen *plehve* belügyminiszter határozott kívánságára adta át a szerkesztést *Stolypin*-nek. Egy stuttgarti lap az *Osmoboszenie*, *Plehvenek* egy memorandumát is közli, amelyben a miniszter maga mondja el a szerkesztőválasztás okait. A memorandum a *Petersburgszkija Vjedomoszi* sorsa fölött döntő bizottságnak vot szánva, amelynek tagjai a szent zsinat főprokurátora, a pénzügyi és közoktatásügyi miniszterek, a főállamügyész és a sajtóügyi hatóság főnöke. Az igazságügyi miniszter, akinek szintén jelen kellett volna lennie, nem volt ott, mert *Plehve*vel nem értett egyet. *Plehve* a memorandumban elmondja, hogy már régóta elégedetlen volt a *Petersburgszkija Vjedomoszi* magatartásával. A kiadó személyét ugyan minden gyanu felül állónak ismerte el, de úgy találta, hogy *Uchtomsky* herceg nem gyakorolja a kellő ellenőrzést a szerkesztés fölött.

— **Általánosságban —** mondotta a miniszter — a lap irányzatát ellenzékiek kell jelezzen. Jellemző erre nézve az az állandó törekvése a lapnak, hogy az államhatalmat lépten-nyomon diskreditálja s a közönség bizalmát a hatalom viselői iránt megrendíse azzal, hogy minduntalan reá mutat azok képzettségére és rosszindulatára.

A miniszter abban a nézetben van, hogy egy kormánylap részéről, már pedig a *Petersburgszkija Vjedomoszi* ilyenek tekintendők, az efféle tendencia nem helyeselhető. Annál kevésbé, mert ez a lap ugy a közoktatásügyi minisztériumtól, mint az öszkormánytól is szubvenciókért. Ezért *Plehve* magához hivatta *Uchtomsky* herceget s véleményét megmondotta neki. Erre a lap magatartása ugyan enyhébb lett, de még mindig nem a kívánt mértékben. *Plehve* most már felszólította a herceget, hogy egyezzk be a közoktatásügyi minisztériummal fennálló szerződés felbontásához. *Uchtomsky* herceg bele is egyezett, de a szerződés időfelotti felbontásáért 20.000 rubel kártérítést követelt. *Plehve* még ez a kissé magas összeget is megadhatónak találta s kérte a konferenciát, hogy szavazza meg. A konferencia azonban nem bontotta fel a szerződést, hanem kötelezte *Uchtomsky* herceget, hogy lapjához új felelős szerkesztőt szerződtessen. *Plehve* *Stolypin* nevezte ki. Még a cím is szerepel ebben a históriában, még pedig mint aki *Stolypin* választását helybenhagyta és megerősítette. Ezek után az orosz közönség már tudja, hogy miért talál annyit dicseretést *Plehve* miniszterben a *Petersburgszkija Vjedomoszi*, csak azt nem tudja még felfogni, hogyan mehetett bele mindebbe *Uchtomsky* herceg ur.

— **A Dunáról.** A folyammérnöki hivatalhoz érkezett mai jelentések szerint az apadás tart Adamyig. Innen meg áradásokról jönnek hírek. A Ióvárosnál a Duna tegnapi óta 8 foknyi meleg mellett 8 centiméterrel apadt, s mai magassága 370 centiméter. Tekintettel arra, hogy az esőzések mindenütt megszűntek, valószínű, hogy az apadás tartós jellegű óit.

— **Karácsonyi különvonatok.** A karácsonyi ünnepek alkalmából várható erős személyforgalom akadálytalan és rendez lebonnyolítása, valamint az utazó-közönség kényelme érdekében a rendez szervezetelt vonatokon kívül *Budapest-keleti* p. u.-tól *Nagykátára*, *Budapest-keleti* p. u.-tól *Szolnoki* és vissza, *Budapest-keleti* p. u.-tól *Püspökladányig* és vissza, *Püspökladányról* *Szolnoki*, *Budapest-keleti* p. u.-tól *Arádig*, *Szolnoktól* *Arádig* és *Budapest-keleti* p. u.-tól *Uj-Dombóvárig* és vissza külön gyors-, illetve személyvonatok fognak közlekedni.

A nagykátai külön személyvonat I., II. és III. oszt. kocsikkal december hónap 24-én fog közlekedni. E vonat Budapest-keleti p. u.-ból délután 12 óra 10 perckor indul és Nagykatára délután 2 óra 37 perckor érkezik. A szolnoki külön gyorsvonat I. és II. oszt. kocsikkal december hónap 23., 24., 27. és 28-án fog közlekedni. E vonat Budapest-keleti p. u.-ból reggel 7 órakor indul és Szolnokra délelőtt 9 óra 6 perckor érkezik, ahonnan folytatólag az 512. sz. rendez gyorsvonat menetrendjében Nagyváradig közlekedik s így Budapest-keleti p. u.-tól Nagyváradig közvetlen vonatot fog képezni. Az ellenirányú külön gyorsvonat pedig szintén december hónap 23., 24., 27. és 28-án fog közlekedni. E vonat Szolnokról, ahonnan a gyulafehérvári 603. sz. rendez gyorsvonatnak a folytatását fogja képezni, este 7 óra 52 perckor indul és Budapest-keleti p. u.-ra éjjel 10 óra 15 perckor érkezik. A püspökladányi külön személyvonat I., II. és III. oszt. kocsikkal december hónap 21., 22., 23., 24. és 27-én fog közlekedni. E vonat Budapest-keleti p. u.-ból délelőtt 8 óra 25 perckor indul és Püspökladányba délután 1 óra 28 perckor érkezik. Az ellenirányú külön személyvonat pedig december hónap 22., 23., 24., 27. és 28-án fog közlekedni és Püspökladányból délután 2 óra 10 perckor indul s Budapest-keleti p. u.-ra este 8 óra 10 perckor érkezik. E vonatok Püspökladányban az onnan délután 2 óra 24 perckor Máramaros-Szigetre induló, illetve a Máramaros-Szegreől oda délután 1 óra 25 perckor érkező rendez személyvonathoz csatlakozván, Budapest-keleti p. u.-tól Máramaros-Szigetig és viszont közvetlen vonatot fognak képezni. A püspökladány-szolnoki külön személyvonat I., II. és III. oszt. kocsikkal december hónap 23-ról 24-re, hol a Szatmár-Némethől este 9 óra 35 perckor oda érkező rendez személyvonathoz csatlakozik, este 9 óra 55 perckor indul. Szajolon csatlakozik az onnan éjjel 1 óra 13 perckor Aradra induló külön személyvonathoz és Szolnokra éjjel 12 óra 55 perckor érkezik. Az aradi külön személyvonat I., II. és III. oszt. kocsikkal Budapest-keleti p. u.-ról kiindulólag december hónap 23-ról 24-re hajló éjjelen, Szolnokról kiindulólag pedig december hónap 25-én fog közlekedni. E vonat Budapest-keleti p. u.-ból este 9 óra 30 perckor, Szolnokról éjjel 12 óra 30 perckor indul és Aradra reggel 5 óra 39 perckor érkezik. Budapest-Uj-Dombóvár között mindegyik irányban 2-2 külön személyvonat I., II. és III. oszt. kocsikkal fog közlekedni. Az egyik különvonat, mely Budapest-keleti p. u.-ról délelőtt 8 óra 20 perckor indul és Uj-Dombóvárra délután 1 óra 41 perckor érkezik, december hónap 22., 23. és 24-én fog közlekedni, a másik különvonat pedig, mely Budapest-keleti p. u.-ból este 9 órakor indul és Uj-Dombóvárra éjjel 2 óra 27 perckor érkezik, december 22-ről 23-ra, 23-ról 24-re és 24-ről 25-re hajló éjjelen fog közlekedni. Az ellenirányú egyik különvonat Uj-Dombóvárról éjjel 3 óra 8 perckor indul és Budapestre délelőtt 8 óra 30 perckor érkezik, a másik különvonat pedig Uj-Dombóvárról délután 2 óra 52 perckor indul és Budapestre este 8 óra 30 perckor érkezik s mindkettő december 23., 24., 27. és 28-án közlekedik. A Budapest-keleti p. u.-ból délelőtt 8 óra 20 perckor induló különvonat Uj-Dombóvárról folytatólag az 1906. sz., az este 9 órakor induló különvonat pedig az 1904-1920. sz. rendez személyvonat menetrendjében Bródy közlekedik, úgy, hogy e különvonatok Budapest-keleti p. u.-ból Bródy közvetlen vonatot fognak képezni. Ellenben az Uj-Dombóvárról éjjel 3 óra 8 perckor Budapestre induló különvonat a fumei 1005. sz. a délután 2 óra 52 perckor Budapestre induló különvonat pedig az 1007. sz. rendez személyvonatnak folytatását fogja képezni.

— **A titokzatos idegen.** Megirtuk a minap, hogy a József főherceg-szállóban egy fiatal embert találtak, aki két álló napig volt bezárkóva szobájába éden-szoman, amíg végre rátorított az ajtó. A rendőrség a fiatal embert, aki *Gang* Lajos joghaglatónak mondotta magát, a toloncházba szállította. Ma megállapították a rejtélyes idegenről, hogy *Reichhardt* Alfonz a neve, 17 éves joghaglató. Nyomban át is adták az apjának, *Reichhardt* Mór zenetanárnak. A fiatal ember zavarodott beszédéből még mindig nem lehetett megállapítani, hogy miért akart éhen halni.

— **Podgyászok szállítása a karácsonyi ünnepekben.** A magyar királyi államvasutak igazgatósága a karácsonyi ünnepek előtti utazási és nagyobb áruforgalmi időszak beállítását figyelembe véve az utazó és szállító közönséget, hogy ugy saját, valamint a vasuti szolgálat pontos és gyors lebonnyolítása érdekében a szállításra *feladott podgyász darabokon a rendeltetési állomás*, egyéb darabúkon pedig még a címzett neve, pogári állása és lakása is felirandó. A cím legalkalmasabban magára a burkolatra vagy az arra egész terjedelmében ragasztandó papírra irandó s csak, ha ez nem volna lehetséges, az a darabhoz erősítendő fatáblácskára. Bőrdarabba vagy erős lemezpapírra irandó. A közönség a vasut ily irányú támogatása mellett a podgyász, illetve a darabúkat helyes szállítást és pontos kiszolgáltatást, nagy mértékben megkönnyíti és elősegíti, sőt biztosítottak szerez magának arra, hogy a nagyszámú küldeményeknek a vasuti közlegek által aránylag igen rövid idő alatt végzendő

kezelése alatt esetleg előforduló téves bárcázások és elhurokolások a lehető legrövidebb idő alatt kiderítésnek és helyreigazításnak. Az utazó — illetve szállító közönség figyelmébe egyben felhívjuk az üzletszabályzat 31. §-ára, mely szerint a *podgyász darabok korábbi vasúti, postai vagy másnemű szállítási feltételek lenni nem szabad.* Ha ezen szabály figyelmen kívül hagyása következtében a *podgyász eltűnése, a vasút az ebből származó kárt nem felelős.* Ez szerint tehát első sorban a feladónak áll érdekében hogy a *podgyász darabok*on levő *rejtélyes ragaszárkányokat* a *podgyásznak* újbóli feladása előtt eltávolítsa.

— **A részegség áldozata.** Zsuzsikovics Szaniszló horvátországi születésű 31 éves napzsámós az este részegen ment haza Márton-utca 1. számú lakására. Válagyonyra összeveszett a szobagazdája, Leszko József napzsámóssal és annak feleségével, Bálint Mária-t. A veszekedésnek az lett a vége, hogy a földühödött házaspár Zsuzsikovicsra támadt és alaposan elverte. A munkában segített nekik Varga József napzsámós is. Bálint Mária nyugtalan támadt rá s a fejét beverte. Zsuzsikovics ezután lefeküdt Reggel nagy megdöbbenéssel vették észre, hogy a szerencsétlen ember meghalt. A rendőrorvos agronómsolást konstatálta. Zsuzsikovicsnak a koponyacsontja is megrepedt, ami valószínűleg a nyújtófaló okozott ütés következménye. Zsuzsikovics holttestét a törvényszéki orvostani intézetbe vitték, a verekedőket pedig a rendőrség letartóztatta.

(x) *Stomatín a legjobb száj- és fogápoló szer.*

(x) Képes árjegyzéket küld Kertész Tódor.

FŐVÁROS

(*) **Horváth János tanácsos bucsuja.** A nyugalomba vonult Horváth János tanácsos ma délelőtt bucsuzott el a közjótékonykai ügyosztálytól, amelynek évtizedeken át vezetője volt. Az ügyosztályt ideiglenesen Piperkócs Bátor tanácsjegyző fogja vezetni.

(*) **Választási lakoma a budapesti V. kerületi polgári kör** az új fővárosi bizottsági tagok tiszteletére sikerült lakomát rendezett tegnap este. A lakomán a kör vendégeként közelítőnk számos kitűnése jelelt meg, köztük Márkus József főpolgármester, Halmos János polgármester, Matuska Alajos és Rózsavölgyi Gyula alpolgármesterek, Rényi Dezső főjegyző, dr. Almády Géza, dr. Bárczy István, Falter Ferenc, Lang György, Piperkócs Bátor, dr. Vaszilovits János, Viola Imre és Votis Károly tanácsnokok, Sipőcz László árvasszéki elnök, Fülepp Kálmán tiszti főügyész, dr. Schermann Adolf tiszti főorvos, dr. Pichler Győző és Sándor Pál országgyűlési képviselők, Mezei Lajos kerületi előljáró, dr. Bódy Tivadar tanácsjegyző.

A lakoma során Hüttl Tivadar, a kör díszelője Márkus József főpolgármesterre ürítette poharát, aki meglez szavakban mondott köszönetet a lelkes bizalomért. Neuschloss Marcel, a kör alelnöke Halmos János polgármesterre, Matuska Alajos és Rózsavölgyi Gyula alpolgármesterekre és a fővárosi tanács tagjaira ürítette poharát, különösen kiemelve, hogy az ő általuk inaugurált szellemek tulajdonítható, hogy a főváros összes kerületeiben, még ott is, ahol a pártok között heves harc folyt, az összes pártok megegyezésére folytak le a választások. Halmos János polgármester válaszában utalt a kimeríthetlen erőforrásra, amely a polgárságnak a közügyekben való élnék érdekeltetésében rejlik. E forrásból kíván ő maga és az egész tanács újabb erőt meríteni. Meleg fogadtatásban részesült dr. Friedmann Bernát beszéde, aki a kerület országgyűlési képviselőjét Sándor Pált éllette, aki viszont biztosította a kerületet hogy a törvénykülső állapot megszüntével minden tehetőség arra fogja fordítani, hogy nemcsak a kerület, de az egész ország partiaragon heverő közgazdasági helyzete megjavuljon. (Tetszés) Dr. Kövér Soma az uonnan megválasztott bizottsági tagokat üdvözölte, akiknek nevében dr. Glücksthal Samu telet, ígérve, hogy a mandátumot tisztán fogja visszaadni a választóknak s ittötte Mezei Lajos előljárót.

(*) **Köszönet Páris városának.** Páris város tanácsa tudatta Halmos János polgármesterrel, hogy viszonozul, mert a főváros egyik utóat Páris utcának nevezte el, Páris városának egyik terét Budapest nevével fogja elnevezni. A tanács most azt javasolja a közgyűlésnek, hogy átiratban mondjon köszönetet Páris város községátanácsának.

SZÍNHÁZ, ZENE

** **Nemzeti Színház.** Csiky Gergely születése évfordulóján a *Proletárokat* adták elő, a legnépszerűbbet s talán a legjobbbat, amit ez a termékeny drámaíró aránylag rövid pályautása alatt írt. Ez volt az első társadalmi színműve. Annál csodálatraméltóbb, hogy ezen az új ténen mindjárt életrevalót teremtett és különösen a színpontjából, a drámai hatás, a színpadi technika szempontjából olyat alkotott, amit a közönség tomboló tetszése kísért s amit még ma is a leg-érdekesebb magyar társadalmi darabok közé lehet sorozunk. A dráma valamikor fényes szereposztásban került színre. Fő alakjait olyan művészek játszották,

mint Prielle Kornélia, Márkus Emilia, Halmi Ferenc, E. Kovács Gyula. Első előadásai ezzel a szereposztással szencziószámba mentek. De az igazgatóság ma is gondoskodott arról, hogy a *Proletók* alakjaiban a legjobb színészeket lássuk. Helvey Laura nagyon jó „szent özevgy”, Turók Irma, T. Deli Emma, Dezső Gál, Gabányi és Mihályfi élénken és nagy hatással játszanak. A régi szereposztásból megmaradó Ujházi Ede, akinek a Mosolygója remek alakítás, humorának a csillogásában neveléses és megható egyszerre. Senki Gáspár gamin-szerepében a kis Váradi Ilike bájolta el a közönséget.

** **Ambrus Zoltán.** A fekete tábla, amely az idén Mader igazgató nagy öröme oty gyakran lóg az Operaház pénztára fölött, ma este ismét hirdette, hogy minden jegy elkelt. Színre került Weber örök-szép dalműve: *A bűvös vadász*, amelynek előadását Ney Dávid minden tekintetben klasszikus Gáspár-alkatitása már régóta repertoárunk egyik fényes büszkeségévé emelte. A régi együttes keretében ezuttal egy új Agatha jelent meg: Ambrus Zoltáné, az Operaház kiváló tehetségű fiatal művésznője, akinek költői egyénisége stilszerű bájjal virult a romantikus zene világában. Terjedelmes organuma, amely bensőséges, meleg fényben tündöklik, érces tömörséggel minden egyes alkalommal újból meglep és gyönyörködött. Azonfelül konstatalni kell, hogy a művésznő énekechnikája izlés meg előkelőség dolgában tökéletesbült, szövegkijétező példaszzerű, színészi ábrázolása teljes illúziót adott. A közönség nyílt színen is többször ünnepelte, így a nagy ária és az ima után, nemkülönben a felvonások végzetével is. Be kár, hogy ezt a ragyogó tehetséget oly ritkán foglalkoztatják. Sok gyönyörűségtől fosztja meg az Operaház igazgatósága a közönséget és mennyi sikertől magamagát! (G.)

** **Malcher és Vecsey.** Nagy sikerrel mutatkozott be tegnap este a Royal-terem koncert-dobogóján Malcher Rezső hegedűművész, akinek némethoni diadalairól sok szépet olvashattunk berlini, lipcei és drezdai lapokban. Fiatal honfitársunk — a virtuozus husz éves — tagadhatatlanul nagyra hivatott tehetség, telve erővel és komolysággal. Tónusa széles és meleg (Bach: Aírjében különös szépséggel érvényesült), elragadó ritmusbát Bezzini: *Ronde des lutins*-jében élvez-tük, ritka technikai készütséget egy Paganini-szám tüzi-játéka világította meg. A művészt kitüntető módon fogadták. A hangversenyen közreműködött még Dienzl Oszkár jeles fiatal zongoravirtuozunk is, aki Rachmaninoff és Suiding műveivel, továbbá két saját szerzeményével viharos tapokat aratott. Ugyis, mint briliáns zongorajátékos, ugyis, mint elmés komponista, Vecsey Ferenc, a kiskoru hegedűkirály ma este tartotta meg harmadik hangversenyt a Vigadó nagy csarnokában, amely ezuttal is megtelt érdeklődő közönséggel. *Vieuxtemps, Wieniawsky, Hubay* művei szerepeltek a kis Vecsey mai műsorán, nemkülönben Merker Andor bájós *Bölcsédala*, amelyet Kubelík és Burmester népszerűvé tett az európai koncerttermekben. A közönség ünneplése ma nemcsak a kis művészek szolt, hanem jelenlevő mesterének, Hubay Jenőnek is, aki végre is kénytelen volt megköszönni a tüntető ovációkat. Kedves jelenet volt, amikor Ferike lerohant a pódiumról, hogy mesterét fölvezesse, de Hubay Jenő nem ment föl és helyéről hajította meg magat a közönség előtt.

** **A Nemzeti Színház bemutatója.** A Nemzeti Színházban holnapután pénteken mutatják be Teleki Sándor grófné — Szikra — egy felvonásos eredeti színművet a *Tépett láncokat* és kétfelvonásos vígjátékát a *Köprázatot*. A *Tépett láncok* szereposztása a következő:

Pernye László — Mihályfi, Br. Csongor Iván — Horváth, Lénárdy Frigyes — Gál, Marczibányi Vera — P. Márkus Emilia, Lepkényi Loa — T. Vizvári M., Istvády Péterné — Boer H., Ilona — Batizfalvi G., Kézay Antal — Nádai B., Illés — Faludi.

A *Köprázat* szereposztása ez:

Csombory Gusztáv — Gabányi, Csomborné Hiripi Petronella — Vizváriné, Milotai Endre — Császár, Tirindelli Onofrio herceg — Nádai F., Tirindelli Mario herceg — Dezső József, br. Cziveresik állomásfőnök — Horváth, Pazsternak — Boros, Lovassy Gyurka — Mihályfi, Érczhegyi Evelina grófné — Helvey L., Egy gentry — Gabányi István, Egy gentry kisaszony — Batizfalvi G., Jourvendégek: — K. Gerő Lina, Paulayné, Meszlényi A., Hetényi, Nádai B.

** **A Vígsház új nő tagja.** A Vígsház igazgatósága szerződtette T. Halmi Margit asszonyt, aki ezidőszent a kolozsvári Nemzeti Színház kötelékébe tartozik. A művésznő Halminak, a budapesti Nemzeti Színház felejthetetlen emlékü nagy művészenek leánya s egyike a vidéki színpadok legkiválóbb tehetségeinek.

** **Színház nyugdíjintézete.** A Vígsház nyugdíjintézete e hó 13-án vasárnap délelőtt 11 órákor tartja meg alakuló közgyűlését a vígsházai nézőtér I. emeleti ruhatári csarnokában. A nyugdíjintézet alapszabályai elkészültek már s a közgyűlésen kerülnek megvitatásra.

** **A Katalin 75-ik előadása.** Báldi Izor és Fejér Jenő rendkívüli sikerű operettje, a *Katalin*, holnap, csütörtökön éri meg a 74-ik előadást a Népszínházban. A bemutató 1901. évi október hó 4-én volt, a 25 jubiláris előadás november hó 25-ikén, ötvenéveszer 1902. március 5-ikén került színre az operett, amelynek bemutatóján résztvettek Küry Klára, Hegyi Aranka, Eoár Tereska, Szirmai, Németh, Tollagi, Ujvári és Szabó Antal. A 75-ik előadás szereplői pedig Küry Klára (Germain hadnagyt), Hegyi Aranka (a cárné), Szirmai, Kiss és Ujvári. Kápolnay Irén eltáncolja a második felvonásban nagy orosz magántáncát.

** **A csodagyermek.** A Vígsházban holnap, csütörtökön a *Csodagyermek* adják. Ez lesz a kaagatató bohózatnak 31-ik előadása, amelyben a főszerepeket Varsányi Irén, Haraszthy Hermin, Hegedűs, Góth, Szerényi, Tanay, Fenyvesi, Topolczai adják. Az emlékszerűt, amely husznál több jelenet fényképét közli a nézőtérre ingyen osztogatják. A *Csodagyermek* vidéken is megkezdte diadalutját és Aradon szenzációs sikerrel került bemutatásra. A *Csodagyermek*et jövő héten mutatja be a bécsi jézevárosi színház és pedig a Vígsházban rendezésének mintájára. Gavaudi és Charvay bohózata, amely már harminc vidám estét szerzett a Vígsházban közönségének, meg nem csappant vonzóerőt gyakorol még mindig. Éppen a nagy érdeklődésre való tekintettel, amely a *Csodagyermek*ek iránt élénken mutatkozik, szakították meg egy napra az Aranyhíd előadásait még hosszabban ígérkező sorozatát.

** **A filharmonikusok főpróbája.** Mivel a filharmonikusok december 16-iki Beethoven-estélyéhez az összes jegyek elkelték, hétfőn, december 14-én esti 7¼ órákor nyilvános főpróbát rendeznek, melyhez Méry Béla (Andrassy-ut 12.) árusítja a jegyeket. Ezen a főpróbán Vasquez J., Bartolucci V., Bróukli, Ney Dávid, Thomán István tanár, a *Zenekedvelők és Budai Dalárda* közreműködésével előadják az „Ergmóntnyitányt, es dr zongoraversenyt és a kilencediket.”

** **A Liptóvárosi Kaszinó** folyó hó 12-ikén, szombaton este 9 órákor Deindányi Ernő zongoraművész, Fűredi Sándor hegedűművész, Szamosi Elza és Gandófi Ettore énekművészek közreműködésével hangversenyt rendez.

** **A Bonaparte elhalasztása.** Szántó Ilona gyöngékedése folytán a Bonapartekant péntekre hirdetett premijére a jövő hét péntekjére, december 18-ára marad. Ennélfogva a Népszínház e heti műsora változat szünetel és pedig pénteken a *Bob hercegenben* lép fel Komlósy Emma, szombaton *Blaha Lujza* eljátszsa Sardou drámájának a *Szókimondó asszonyságnak* Hübscher Katáját, vasárnap este pedig Küry Klárával a hármas női főszerepben a *Casanova Faragó* Jenő és Barna Izsó nagy operettje kerül előadásra. Verő György *Mezecskek* című népszínműve vasárnap délután megy *Blaha Lujza* vendégjátékával.

** **Hangversenyek.** D'Albert Jenő zongoraművész december 14-ikére kitűzött hangversenyt a filharmoniai főpróba miatt csütörtökre, december 17-re halasztották. A nagy művész ez alkalommal a következő remek műsorra adja elő: Beethoven Sonata appassionata, Chopin Nocturne h-hur, ballada g-moll, Schubert ábránd Sonata op. 78 g-dur, Schubert-Liszt Soirée de Vienne as-dur, Sonetto di Petrarca, Au bord d'une source, Scherzo és induló. — Gandófi Ettore a világhírű olasz basszista dalestélye közvetlen D'Albert után, december 18-án lesz a Royalban. Gandófi műsora a következő: Tenaglia, Bagiocchi, Händel Se un ball'Ardebr Carissimi Vittoria, Verdó nagy ária Don Carlosból, Devca occhi dilata, Godard Chanson arabe, Miceli Alecco Zingara ballada, Fossi Serenatella, Chamundé Ronde d'Amour, Tosti Marechiale. A hangversenyeket Méry Béla rendezti.

** **Magyar Színház.** A Magyar Színházban ma tartották meg a csütörtök délután színrakerülő ifjúsági darabnak, a *Toldinak* jelmzes főpróbáját. Az udonság női főszerepét R. Maróthy Margit asszony játszsa. A bemutató félháromkor kezdődik. — Verő György, aki a Magyar Színházban a múlt évben a *Bayuzzsal* a szezon egyik legnevezetesebb sikerét aratta, az idén, a *Doktorikasszonyokkal* egy modern tárgyú háromfelvonásos operettel lép a közönség elé. Az operett főszerepét Szentgyörgyi Lenke, Kornai Berta, Tomcsányi Ruzsi, Sziklainé, Keleti Juliska, Sziklai, Ráthonyi B. Szabó, Fenyéri, Tollagi játszsák. A bemutatót a jövő hétre tervezi az igazgatóság, ez lesz a bemutató-bérelt harmadik estője.

** **Átváltozó művész az Uránban.** Fritzo átváltozó művész, aki egy ízben már vendégszerepelt az Uránia-színházban, e hó 12-ikétől fogva egy héten keresztül ismét fellép az Uránban. Műsora új vigjátékokkal és egyéb mutatványos számokkal bővítete ki. Fellépése következtében a szobatra hirtedet Balaton előadása elmarad.

** **Hangverseny.** A Terézvárosi Társaskör e hó 11-dikén hangversenyt rendez. A műsoron kizárólag Major J. Gyula művei szerepelnek. Előadásra kerülnek Major hegedűversenye, mely Németország zenei központjaiban már ismételt nagy sikerrel került előadásra; ezt Fodor Bertalan, az Opera tagja fogja játszani a szerző zongorakísérete mellett, Sanders Neily operanékesnő egy új dalt ad elő. Major Feuerlöschler kisasszonyval zongorán négykézre előadja *Szechy Maria* operájának intermezzót ad. Ugyanott tart a folyó hó 13-án a Magyar nőikar-egyesület ezévi első hangversenyt, Major J. Gyula vezetésével. A műsor néhány karénekből, zongora- és magánének-számokból van igen érdekesen összeállítva. Meghívók a Budapesti Zeneiskolában kaphatók (Kerepesi-ut 30.)

**** A Tarka Szinpad új darabja.** A Fővárosi Orfalom keretében működő Tarka Szinpad e hó 16-án új eredeti darabot fog bemutatni, amelynek címe *Két vörös hajszál*. A kis egyfelvonásos vígjátékot *Garway Andor*, a *Magyarország* elismert munkatársa írta és a Tarka Szinpad igazgatósága nagy sikert vár a jövőzi apróságától.

**** Gyermekszínház.** A *Gyermekszínház*ban esztendőnkön a *Szamárőr* című tündérrégre kerül színpadra, melynek keddi előadását is szívesen látja néző végig. Előadásokhoz a következő darabok vannak: *Hóhérvár* és *a hét törpe*, *Tündér Ilona*, *Robinson Crusoe*. Gyerekek már délután kaphatják. Az előadás félórakor kezdődik.

MŰVESZET

□ **Ferenczy Károly** kollektív-kiállítása a Nemzeti Szalon termeiben vasárnap estől kezdve nyitva, hétfőn már leszedték és elszállították a képeket. Az igazgatóság ezután azonnal hozzáfog a téli tárlat rendezéséhez, amely rendkívül gazdagnak ígérkezik a már eddig beküldött műtárgyakból itélve. A téli kiállításra még szombat este hat óráig lehet műtárgyakat beküldeni.

Téli tárlat.

Budapest, december 9.

III.

A téli tárlaton szereplő legifjabb művészgárdának *Vesztróczy Manó* a legtehetségesebb tagja. Azt mondják, nagyon fiatal még. Ezt tekintetbe véve, nemcsak nagyon sokat ígér, de máris nagyon sokat ad, s kiállított három művében oly megállapodott, oly leszűrt művészet nyilvánul meg, minőt vagy csak évekig tartó kísérletezés és vajadás után, vagy csak nagy intelligenciával lehet produkálni. Ez a fiatal művész nem állítja be arcképeinek eredetijét „szépen”, „érdekesebben”, nem pózol velük, nem negédeskedik, nem törekszik eleganciára, dekoratív hatásra s a művészet többi külső vacakjaira, hanem lelkeivel átértékelte művészetével akar hatni. Amennyire az eddigi jelekből ítélni lehet, sohasem fog hajhászni selejtes témákat, sohasem fogja őt kerülni a szentimentalizmus, sohasem fog ilyekről hánykolódó aktokkal adni vissza a temperamentumot és sohasem lesz barátja a misztikus, megérthetetlen „szímszínházoknak”, a színek tűzijátékszerű csillogtatásának, a szípkázó fölületnek, mely alatt nincs semmi, hanem a nagy, nyugodt fölfogású művészetet fogja üzni, s erre alkalmasnak fog tartani olyan kis témákat is, melyeket mások észre sem vesznek. Két arcképe föltűnően megállapodott művészetéről, ritka nagy jellemző erővel tanuskodik, *Vakokja* pedig (591.) egy fölötté megható, de egyszerű, természetes tónusán színben is harmónikus, nagyon értelmes kezelése. Ugyanebben a teremben látható egy régi művésznőnknek, a Münchenben élő *Böhm Pálnak* egy régi hagyományokban tartott érdekes feje, *Shylock* (568.), akiben bizony nem sok van abból a kegyetlen uszorból. *Kévék a mezőn* tájképében (569.) igrékszik a művész megalkudni az újabb irányzatokkal, de nem nagy sikerrel. Ne is akarjon, legjobban, ha a művész úgy mondja el a mondanivalóját, ahogy igazán érzi, vagy ahogyan megszokta. Az egy emberöltőn át üzött művészi hazugság szintén művészi egyéniséggé válik. Derék művésznőnk művésze a múlt s ezért nem kell szégyelnie magát, a magyar művészet-történelem neki is megadja az őt megillető babért. Művészetének régi hagyományai kétszeresen föltűnő *Juszkó Béának* hatalmas, erős eszetkezeléssel festett lovai mellett. *Papp Gábor* (583, 585.) két passzelt arcképe oly érteles, mint egy olajkép. Ez a fiatal művész nehezen törtét előre az elismerés útján, pedig megérdemelné nem közönséges kvalifikáció révén. Sokat tud s nagy jellemző erő lakozik benne.

A fiatal *Berkes Antalnak* is van ugyanebben a teremben két tájképe. Az egyik, a kisebbik *űde, egészséges tónusával*, a nagyobbik (587. *Ősi reggel*) pedig raffinátl s mégis könnyed technikájával hat. Föltűnő nagyot haladt a Nemzeti Szalonban legutóbb kiállított művei óta. Ha megérjük, egyike lesz a legkiválóbb magyar tájképfestőknek. *Madarász Viktor* ősz művésznőnk annyi hosszú év után ismét visszatért az esztetizmus s folytatja, ahol régebben elhagyta, de immár bizonytalanabb színérzékkel és bizonytalanabb kézzel, *Karácsonyfája* (584.) romantikus, mint előbbi művei, s az az egyetlen hátránya, hogy teljesen model nélkül van festve s az ősz művész abból a formakészletéből és színérzékéből él amit pályáján összegyűjtött magának. Atelierkép a *szo igazai értelmében*.

Peske Géza megint és megint gyerekeket festett, akik találtak valamit valahol. Már csak a szentiaús színéknél fogva is, melyekkel műveit ellátja, örökké kedvence marad a közönség egy bizonyos rétegének, annak, amely előtt a magasabb művészet nagy rébusz. A nép azonban nem

kezdheti a műzlésének fejlesztését a Sztina freskóin s e szempontból igaza van *Peskének*. *Patakyl László*, a huszárohamoknak egykor oly kitűnő ábrázolója, ez a jeles rajzoló egyre hanyatlal és merevedik. Miklós-huszárai és kurucal (598., 599.) nagy kedvelenséggel vannak megcsinálva. Az lesz a baj, hogy *Patakyl* nagyon sokat él távol a művészi levegőtől és központtól. Leiblnél ez talán nem volt baj, de *Patakyl*nál igen.

A szobrászat nagyon gyengén van képviselve. *Teles* azonban most is megmenti a becsületet *Kiss József* remek fejével s egy bájos fiatal asszony márványba faragott másával (egészalak). *Saós* (Salzmann) Géza kutyatanulmánya (179.) elsőrangú állatplasztika.

A Ferenczy-kiállítás.

Említettük már, hogy *Ferenczy* Károlynak gyűjteményes kiállítása a Nemzeti Szalonban elsőrangú művészi esemény: üdítő oázis a magyar művészet sivár napjaiban, mert bizony most sivár napokat élünk. Ezenként alig egy-két valamire való alkotás, a többi pedig stagnálás, unalom és reménytelenség. Ennek azonban nem annyira a művészek az okai, mint inkább az a sokféle körülmény, ami a művészetet ránehezíti nemcsak nálunk, hanem egyebütt is.

Ha van, ami reményünket fenntartja, ha van, ami szebb jövővel kecsegtet, úgy *Ferenczy* Károly hatalmas művésze az, melyen nem hagyhat nyomot a viszonyok. De ehhez oly erős, oly kiváló egyéniség, oly ritka, mely intelligencia s oly tisztult művészi érzés kell, mint *Ferenczy*é, aki el tud vonulni a világ vásárljától, el tudja figyelmet vonni mindattól, ami a nagy tömeget lázas izgatottságba hozza, s egyesegyedül a művészetnek áldoz.

Jó, hogy tárlatán a párisi tanulóvekből való képeket is kiállította, a *Kallós Ede* és a saját arcképét, mert így végig lehet kísérni a művészt pályáján egész a mai napig. S ez a pálya még folyton emelkedő s ha most ilyeneket produkál a mi gyönyörűségünkre, a legizgatottabb érdeklődéssel lessük, hogy mit fog még alkotni ezután. A jószág sors nagy föladatát szemelte őt ki s ezt a föladatot még nem végezte el egészen; hátra vannak még azok az alkotások, melyek őt föltűnően, elvitatlanul a legnagyobb magyar festővé fogják avatni. aki diesőségben Munkácsyval fog osztozkodni. Nem meggondolatlanul, de a legmélyebb meggyőződésből írjuk ezt s nem félünk a jövőtől, hogy cserbenhagy. Pedig saját magának kell ezt kivívnia, nem fogják őt ebben segíteni fölkapottság, divat, társadalmi chance-ok s egyéb körülmények, melyek egy művészt sokszor nagyobbá tesznek, mint amekkora voltaképpen. Ami arcképet illeti, ebben máris páratlan s utóérthetlen. Nincs hozzá fogható nagy művész ezen a téren, de királyok, pápák és hercegasszonyok mégsem fogják magukat általa lefestetni, mert nem ért ahhoz, hogy a művésziessen elrendezt selyemdrapériára helyezze a fősúlyt, nem ért ahhoz, hogy a hercegnőket oly „szépen” állítsa be, hogy előkelően hasson a szalon falán, szóval nem ért sok olyanhoz, amihez épp a legfölkopottabb, de azért nem legkiválóbb arcképfestők értenek, akik hercegnőn alul nem is adják.

Viszont a királyok és hercegnők nem értenék meg a *Ferenczy* kendőzetlen nagy művészetét s azt az egyszerű nagyságot, mely a *Komjáthy*-arcképekben vagy *Gömöry Olivér* arcképekben vagy a legutolsó terem fehér-feketeruhás asszonyában oly hatalmas erővel lebillenseli a nézőt. Ha ezektől el is tekintünk, ez idő szerint nincs magyar művész, aki oly arcképet produkálna, mint a bájos kis *Ferenczy* Noémié (első terem), amely alá a renaissance akármelyik nagy mestere bátran aláírhatná a nevét. Saját arcképe pedig ha teljesen különböző technika is a *Rubensétől*, de ugyanaz a nagy, egyszerű való fölfogás, mint a flamand mesternek kisebb portréi, a müncheni tanulmányfejei. Méltó volna arra, hogy az *Uffiziban* foglaljon helyet, de még hálásabbak vagyunk azért, hogy az állam a Szépművészeti Múzeum számára szerezte meg.

Nagy kompozícióról, *Izsák földműveléséről*, a *Cigányokról* s a többiről a tőlünk telhető elismerés hangján írunk akkor, mikor a Múcsarnokban voltak kiállítva. Most sem írhatunk róluk másképpen s csak azt tehetjük hozzá, hogy ebben a kollektívban harmónikusabban hatnak mint kiállításukon a *Ferenczy* egyszerű egyéniségeinek.

Es tájképei? Nem fogjuk ezeket részletezni, mert ugys látni kell őket a közönségnek. Elég utalni arra, hogy *Nagybánya* különös levegőjét, hegyeit, a vegetáció színeit *Ferenczy* fedezte föl, összes tájképfestőink közt ő a legmélyebb megértője az igazi naturalizmusnak, neki van a legélesebb szeme s ő az az újító, aki a magyar tájképfestészetet nem a színteltekkel dolgozó technikai fogásoknak, nem a mű-naturalizmusnak, hanem az igazi naturalizmusnak az útjára vezérelt abból a széthúzó, konfúzus tapogatózásból, melyben még mindig leledzik.

Y—n.

TUDOMÁNY, IRODALOM

○ **A Filológiai Társaság** ma délután ülést tartott *Heinrich* Gusztáv előlése mellett. Ez alkalommal *Schmidt* József tanár *Az árjak óshazájáról* és a *Zendavesttől* értekezett. A *Zendavestta* vendidad című könyv első és második fejezete alapján kimutatja, hogy az árjak őshazája a Pamir-fensík területe. A feltevést a további kutatások céljából el fog utazni a Pamir vidékére. A tetszéssel fogadott előadás után *Gedeon* Alajos mutatott be tanulmányt *Anzengruber* Lajos népszámlálási feljegyzéseiről.

○ **Német könyv egy magyar tudós filozófijáról.** Egy érdemes magyar tudóst, dr. *Palágyi* Menyhértet az a tisztesség érte, hogy filozófiai rendszeréről dr. *Gosvin* Uphues, a hallei egyetem tanára könyvet írt. A könyv, amely Berlinben jelent meg, bírálja a magyar tudós bölcseleti rendszerét, különösen ismeret-tanát, metafizikáját és lélektanát. *Palágyi* könyve — ugymond — bizonyosággá annak, hogy új és termékeny gondolatok még a gondolkodásra vonatkozó tudományban, a logikában is lehetségesek. A jellemzések meyeiket *Palágyi* a régi és az újkor logikáról nyújt, teljesen találók és sok értékes és új gondolatot tartalmaznak, melyeknek nem szabad észrevételül maradniok. E jellemzések filozófiai tudásunknak valósgos gazdagodását jelentik és mint ilyenek nem szabad elvesszők. *Palágyi*nak igaza van, mikor hangsúlyozza, hogy fogalmak és itéletek mint tisztán gondolati alakzatok nem létezhetnek és hogy csak érzéki jelekkel együtt foghatók föl. *Palágyi* filozófijának többi fejezetéről is a legnagyobb elismeréssel nyilatkozik dr. *Gosvin*, aki a magyar tudósoknak előkelő helyet biztosít a legújabb kor filozófijának a történetében.

Nyitlér.

DELBECK & Co.
Reimsi pezsgőgyár főlerakata. Brázy Kálmán-nál, fűszer- és csomagolókereskedés. Budapest, Múzeum-körút 23.

ANGOL kir. szabadalom. **NÉMET** bir. szabadalom.

PICK TESTVÉREK
elsőrangú férfiszabó-műterem.
Budapest, V. kerület, Dorottya-utca 12. szám.

ANGOL RUHABERLETRENDSZER
Angol és Francia Szövetkülönlegességek.
Városi bundák valódi szőrmekkel dus vámsztékban Szállítatlanak:

Különosztály havi 30 kor.	A) osztály 1 negyedévre 95 kor.
1 nyári sacco öltöny	1 nyári sacco öltöny
1 tavaszi sacco öltöny	1 tavaszi sacco öltöny
1 ősz vagy Jaquet öltöny	1 tavaszi " " "
1 Ferenc József öltöny	1 ősz vagy Jaquet öltöny
1 felöltő, vagy	1 Fer. József öltöny vagy
1 uster	1 frakk öltöny
1 télikabát	1 felöltő vagy
	1 uster
	1 télikabát
	1 nadrág

Ajándékok egyes ruhákra is bérmentés.

Karácsonyi ajándéknak
szencziéle olad és kiváló finom szentelények. Inakdt kiegészítők díszbortok, képek, bronzt, terrakotta- és márványtárgyak kaphatók

Hegedüs Zsigmondnál Andrassy-ut 17. sz.

MATTONI FELE
GISSHÜBLER
legtisztább égvényes
SAVANYUVIZ

Képkedvelők figyelmébe!
Fenyvesi Ferenc volt veszprómegegyi főispán hagyatékából a legfestmények származó az „ANGOL KIRÁLYNŐ” szállóban eladatnak.

(Az e rovat alatt közlötteknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TÖRVÉNYSZÉK

§§ **Az ügyvédi kamara értekezlete.** Ma este tartotta a budapesti ügyvédi kamara 62. értekezletét a kamara dísztermében. Dr. *Sivák* Imre üdvözlőlvén a nagy számban megjelent kamarai tagokat, a választmány megbízásából megartotta emlékbeszédét néhai Thuróczy György budapesti ügyvéd felett, aki Szentkirályi-utcai bérházát a létesítendő ügyvédi nyugdíjintézetnek hagyományozta. A kamara azzal fejezte ki kegyeletét nagy jötevőjének emléke iránt, hogy tisztelgeti Thuróczy özvegyénél és tolmácsolta előtte

a kamara mély halálját, azonkívül a választmány határozatilag kimondta, hogy a boldogultnak arcképe a kamara palotájának ülésterme számára meg fogja festetni.

Thuróczy György 1838. április 28-án Jászfelső-szentgyörgyi származású földművelő családból született. Gimnáziumi tanulmányait Jászberényben és Budapesten végezte. Ugyanazok a budapesti tudományegyetemen végezte a jogi tanulmányait is. Ennek befejezése után a bírói pályára készült. Szolgabíró volt egy ideig Gyöngyösön, majd 1895-ben ügyvédi oklevelet nyert, azután pedig Budapesten gyakorló ügyvéd lett. Nemcsak a gyakorlatának megkezdése után az ügyvédi vizsgálo-bizottság tagjává, majd 1898-ban váltójegyzővé nevezte ki. Közgazdasági tevékenységét is folytattott mint az Iparbank és a Magyar Általános Biztosító társaság választmányi tagja. Most, amidőn emléké felidézzük, előtűnik áll az ő lelkes nagy elhatározása. Vajjon mi jutalmat adhatunk mi az ily nemes lelkeknek? Thuróczy György emléke, t. uram, a költő szerint könnyet érdemel. Mert könnyet érdemel az, aki szeretlet, akinek utolsó lehelete az elhagyottak iránt örök szeretet érzéséből fakad fel. Midőn Thuróczy György emlékétől öröklet bucsuzatom, csak egyetlen méltó szót találok, melyelyt el a megemlékezést bezárhatom és ez az, hogy kövessük őt pályánkon! (Hosszantartó eljenzés.)

A nagy hatást keltő emlékbeszéd után dr. Pap József, a kamara titkára közölte az értekezlettel, hogy a választmány határozatából 1904. évi január havát kezdve a budapesti ügyvédi kamara *Ügyvédi Kamarai Közöny* címen havonként egyszer megjelenő hivatalos lapot fog kiadni, amely díjtalanul fog minden budapesti ügyvédnek megküldetni. Szerkesztésével a kamara titkára, dr. Pap József bízott meg.

A titkár előadta továbbá, hogy a tavaszi értekezlet óhajításához képest a kamara elnöke az igazságügyminiszterrel érintkezésbe lépett a tömeggondnokságok egyenletesebb szétosztása tárgyában. Az igazságügyminiszter megígérte, hogy egy anketet fog egybevitni az ügyben. Az igazságügyminiszter megbízásából a választmány az *Országos ügyvédi gyám- és nyugdíjintézetéről törvényjavaslatot* készített beható indokolással. Az igazságügyminiszter ezen javaslatot, mint saját előadói tervezetét, véleményezés végett most küldi le a társ kamaráknak.

A választmány foglalkozott az ügyvédjelöltek és joggyakorlók részére kezelt alapítványok rendezésével és meghatározta azokat a feltételeket, amelyek mellett a tőkéknek kamatjüvedelme a joggyakorlók és illetve ügyvédjelöltek között felosztható.

A titkár ezután még bejelentette az értekezletnek egy pár előfordult sérelmi esetet és közölte azok orvoslása iránt a választmány intézkedéseit, valamint ismertette az igazságügyminiszternek és a budapesti kir. ítélőtábla elnökének a kamara 1902. évről szóló véleménye jelentésére adott válaszait.

Ezután dr. Halász Aladár tartott előadást az *ügyvédek szerepe az ipari tulajdonjogok védelme* ténen cím alatt. Ma csak *Fazekas Oszkár* szólt a kérdéshez, a vitát legközelebb folytatni fogják.

§§ **A gyuanos főberlet.** *Deutsch* Alajos házépítő-vállalkozó az 1898. évben 95.000 forintot vett fel kölcsön az Egyesült Fővárosi Takarékpénztártól, hogy a Hernád-utca 46. számú telkére bérházat építhessen. A ház fel is épült s a takarékpénztár a kölcsönösszeg erejéig be is kebelezte zálogját úgy az állagra, mint a haszonbérre. Azonban a kölcsön után esedékes kamatok és tőketerlesztési részleteket nem fizette. Minduntalan halasztást kért. A pénztézet végre beporlote s ítélet alapján lefoglalattott 20.826 korona lakbért. Pár nap mulva e foglalás ellen előterjesztés érkezett be az a címen, hogy a foglalás törvénytelen volt, mert *Deutsch* Alajos az egész házat főberletbe adta *Steiner József*nek, egy teljesen vagyonlalan szegény ügynöknek. A bíróság ez előterjesztés alapján meg is semmisítette a végrehajtást. Ebben tévköny része volt annak a *Spiro Jenő* nevű megszökött sikasztónak is, aki éveken át üzte iparszerűen a zárgondnoki tisztségeket.

A pénztézet mikor látta, hogy *Deutsch* Alajos kijátszotta, bünyvdi után kerest megforlást. A feljelentés csalási és okirathamisítási vádját az ügyészség is magáévá tette s a megtorlót házkutatás is sok terhelő adatot szolgáltatott a háztulajdonos és főberlője ellen. *Deutsch* Alajost és *Steiner Józsefet* a törvényeszk le is tartóztatta. A vádtaanos vád alá helyező határozata után ma került az ügy főtárgyalásra a büntetőtörvényeszkben. A tárgyaláson *Szepesy* bíró elnököl. A vádat dr. *Keserü* Lajos királyi ügyész, a károsult takarékpénztárt dr. *Nagy* Emő képviselte. A vádlottakat dr. *Woh* Vilmos és dr. *Keszti* Antal helyettese, dr. *Dushégyi* Gyula védtek. A vádlottak kihalgatásuk alkalmával tagadták bünyvöségüket s a terhükre rótt cselekmény elkövetését. Mindketten azt állították, hogy a főberleti szerződés valódi volt s nem koholt. A vádlottak után a bíróság egész sereg tanut hallgatott ki.

§§ **A sikasztó ügyvé.** A sikasztási miatt diplomájától megfosztott dr. *Grün* Ede egyik bünyvűgyével foglalkozott ma a budapesti ítélőtábla harmadik tanácsa. Az egykori ügyvédre *Machán* László iparos és a felesége közel haterzen koronát bízott, hogy helyezze bírói letébe. Dr. *Grün* a pénzt elsikkasztotta s amikor *Maohánék* följelentéssel fenyegettek, úgy egyezett ki velük, hogy az összeget rá fogja táblázatni nagybátyjának, *Ungár-Uránys* Miksa állatorvosnak az ingatlanára. Ez az ingatlan azonban nagyon csekély értékű, üres telek volt. Amikor a dolog porre került, dr. *Grün* két segédje, *Pető* József és

Rosenbaum-Radó Samu arra esküdött meg, hogy principálisuk az ő jelenlétükben adta vissza a pénzt *Maohánék*nak. A budapesti törvényeszk *Grün* Edét csalás miatt *egyeszteni börtönrre* ítélte, vádlottársait azonban *jöymentette*. A tábla ma a volt vádlottakat mint tanukat hallgatta ki.

§§ **Szerelen vagy hasznát.** Még 1901. januárban történt, hogy *Szeles* Adorjánt a rendőrség letartóztatta, de pár nap mulván kieresztették, mert a cselekmény elövítt. *Szeles* akkoriban szállásadó, *Róza* Jászseiné és leánya *Ilona* jelentették fel, állítólág azért mert terbbe vette a bécsi Burg felrobbantását. *Szeles* ekkor a rendőrség elövt azt vallotta, hogy *Rózsák*, anya és leánya bosszúból tettek ellene feljelentést, mert megszüntette a velük való szerelmi viszonyt. Ezt megírta *Kovács* Dénes, *Tarján* Vilmos és *Pongrácz* Béla, *Rózsák* sajtó utján elkövetett rágalmaszást perelték be a három hírapirot, akik közül *Kovács* Dénes kijelentette, hogy egy estlápól vette át jóhiszeműleg a hírt, minél fogva ellene a főmagánvádlók elejtették a vádat. A törvényeszk úgy *Tarján* Vilmost, mint *Pongrácz* Bélát vétkeknak mondta ki s elöbbit *egyhazi fogházra* és 80 koronára, utöbbit pedig *kéthazi fogházra* és 200 koronára ítélte. A tábla I. büntetőtanácsa ma dr. *Battászky* Lajos védte meghallgatása után *helybenhagyta* az ítéletet, amely ellen a védő semmisségi panaszt jelentett be.

TÁVIRATOK

Bécs, december 9. Ö felsége este 6 óra 50 perckor Walseeből visszaérkezett és Schönbrunnba hajtatott.

Luzatti expozéja.

Róma, desember 9. A kamara mai ülésén tartotta *Luzatti* pénzügyminiszter expozéját. A költségvetés 69.713.000 líra felesleget mutat fel. A kereskedelmi szerződésekről is beszélt a miniszter. Tekintettel a közép európai államokká életben lévő szerződések kedvező eredményére, a kormánynak nem szándéka a vámintézményekben lényeges változtatást létesíteni és azt hiszi, hogy az e tekintetben rendelkezésre álló intézkedések elegendők Olaszország érdekeinek megvédésére. Az olasz kormány azon lesz, hogy a vele szövetséges és barátságos viszonyban lévő nemzettekkel megkösse a gazdasági békét. A miniszter ezután ismerteti egy 1300 milliós kölcsönkonvenció tervét. Reméli, hogy Franciaország, Németország és Anglia, amint annak idején támogatták Olaszországot politikai megszabadításának művénel, úgy ennél a megszabadítási munkánál is segítségére lesznek, amelyhez az ország egész ereje készenlétben van. Ez a nagy konverzió a költségvetésnek évenként 40 millió líra nyereséget fog hozni.

A német birodalomgyülés.

Berlin, december 9. A birodalomgyülés a költségvetést tárgyalta. Báró *Stengel* államtitkár sajnálatának ad kifejezést a félett, hogy nem állhat elő öröndetes költségvetéssel. Az 1902. évi költségvetési év hiánya 30.723.000 márkát tesz és okát inkább a bevételek kevesbedésében, mint a kiadások nagyobbodásában találja.

Schädel képviselő mindenekelőtt a császárra emeli pillantását, akinek sorsán a belföld és külföld egyaránt benső részvétellel östing és azt az óhajt fejezi ki, hogy belegségének utolsó nyoma is mielőbb eltűnjék. (Élénk tetszés a centrumban és a jobboldalon.) Azután *Bilse* hadnaggy ügyfél foglalkozik, akinek „Egy kis helyőrségből” című regénye vázolja a porosz tisztikarban uralkodó viszonyokat. E bajokkal szemben nem szabad szemet hunyni és az orvoslás módjairól kell gondoskodni. Majd sürgeti a jezsuitajavaslat eltörlését.

Az olasz zászló becsülete.

Róma, december 9. (A szenátusból.) *Moring* szenátor csodálatának ad kifejezést *Grabau* hadnaggy iránt, aki az olasz zászló becsületéért és a civilizáció ügyéért esett el és indítványozza, hogy a szenátus fejezze ki részvételt a hadnaggy családjának. *Raybaudi* tengerészeti államtitkár szintén meleg szavakban emlékezik meg *Grabau* hadnaggyról és felhatalmaszt kér a szenátustól, hogy annak nevében a családhoz részvétlávíratot intézzen. A szenátus a felhatalmaszt megadta.

Közgazdasági táviratok.

New-York, december 9. *Edgar Lehmann* szörmeárnyagkereskedő megbukott. A passzívák félmillió dollárra rugnak. A hípseli piac erősen érdekelve van ebben a fizetésképtelenségben.

Bécs, december 9. (A *Budapesti Napló* telefonjelentése.) Eladatot: *Busa*: tiszavidéki 8.30—8.70,

marosi 8.25—8.45, bányási 7.80—8.80 K. *Ross*: tót, felvidéki 6.80—6.90, pestmegyei 6.75—6.85 K. *Tengeri*: magyar, régi 6.20—6.45, új 5.20—5.50 K. *Zab*: magyar 5.55—6.20 K.

New-York, december 9. (Terménytesede.) (Zárlat.) *Gyapot*: New-Yorkban helyben 12.40 (12.50), Dec-re 11.95 (12.05), Márciusra 12.24 (12.36). *New-Oreans*-ban helyben 12.— (12.1/4). — *Petroleum*: *Stand white* New-Yorkban 9.50 (9.50), *Stand white* Philadelphianban 9.45 (9.45). *Raffined* in Cases 12.20 (12.20). *Credit Balances at Oil City* 1.87 (1.87). — *Zsír*: *Western steam* 6.90 (6.90), *Rohe* és *Brothers* 7.15 (7.15). — *Tengeri* irányzata tartott. — Dec-berre 51.8 (51.1/2). — Máro-ra —, —, —. — Májusra 48.1/4 48.1/2. — *Busa* irányzata engedő. — Piros ósa helyben 91.8 (91.1/4). — Dec-re 90.— (90.7/8). — Máro-ra —, —, —. — Májusra 85.1/2 (85.1/2). — *Julius* —, —, —. — *Gabona* szállítási díja *Liverpooba* 1.1/4 (1.1/4). — *Káv*: *fair Rio T.* sz. 6.1/4 (6.1/4). — Dec-re 6.85 (6.40). *Márciusra* 6.75 (6.75). — *Liszt*: *Spring Wheat* clears 3.65 (3.65). *Cukor*: 3.1/2—0.— (3.1/2—0.—). *Óz*: 26 — 26.25 (26.37—26.62). *Réz*: 12.25—12.50. *Ír*. — (12.37). (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, december 9. (Terménytesede.) (Zárlat.) *Busa* irányzata engedő. Dec-berre 82.1/2 (82.1/2). Máro-ra —, —, —. —, —. —. *Tengeri* irányzata tartott. — Dec-berre 41.1/2 (40.1/2). — *Zsír*: Januárra 6.37 (6.32). Májusra 6.52 (6.47). — *Salonna* short clear 6.18 (7.18). — *Sertés*us: Májusra 11.40 (11.27). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

A BUDAPESTI NAPLÓ telefonja.

Szerkesztőség 56—12
Kiadóhivatal 54—39

KÜLÖNFÉLÉK

† **Drága dalok.** *Weber* és *Fields* new-yorki impresszáriók huszonnégyezer koronát ígértek *Patti* Adelinának, ha fellép a *Westend Theatre*-ben egy estére. *Patti* Adelina hajtott is az alkura s a hangverseny napját november 27-ikére tűzték ki. Az utolsó órában azonban nagy baj támadt: a szeszélyes énekesnő megtudta, hogy mindössze csak tizennégyezer korona gyűlt a pénztárbá és határozottan kijelentette, hogy amíg a kikötött összeget nem kapja meg, addig egy hangot sem fog énekelni. *Fields* és *Weber* urak kétségbeesetten lútkostak, végre közvetlenül az előadás előtt sikerült a hiányzó pénzt megkeríteniök. Csak ezután lépett *Patti* a színpadra s elénekelte négy dal. Mondják, hogy a két impresszáriónak ez a négy dal a költségeket beleszámítva, tizenkétezer koronájába került.

† **A párisi újságok.** A legtöb újság nem a világ legnagyobb városában, Londonban jelenik meg, hanem a minden tekintetben modern Párisban. A francia fővárosnak majdnem még egyszer annyi az újságja, mint Londonnak. Párisban tavaly összesen 3790 hírlap jelent meg, százötlet több, mint az előző évben. A *Petit Journal* jelent meg a legtöbb példányban. A *Petit Journal*nál több példányban csak egy lapot nyomtatnak az egész világon: a kínai birodalom; hivatalos lapját, amelyet minden olvasni tudó kínainak büntetés terhe alatt meg kell venni, ha a menyei birodalom levegőjét szívja. Párisban kétszáz-negyvenhat nagy napilap van. A kraszjáró lapoknak a száma majdnem ezerre megy. Az utcák reggélitől késő estig rikkanosok kiáltásaitól hangosak. Párisban az utcai újságárusoknak már régóta testületük van s nem egynek köztiük igen szép vagyona is.

† **Babona az árviz ellen.** Az orosz nép között már századok óta divik egy különös szokás: a vizszántás. A szokás eredetéről senki sem tud semmi biztosat. Az orosz parasztisk minden év tavaszán összegyűl a faluja határában, a papja által kijelölt helyen, hogy a vizszántásnál jelen legyenek. Harangzúgással jelzik az ünnepség kezdetét. A pap imádsággal mond a folyó partján, melynek végzetével jelt ad az eke elé fogott leányoknak, hogy indulhatnak. Az eke a falu hat legszebb fiatal leánya húzza, míg az ekezarvat a legerősebb asszony tartja a kezében. Ha az eke szerencsésen eléri a tulsó partot, — a néphit szerint nem lesz árviz abban az évben. Meg szokot azonban történni az is, hogy az eke fölbillen, mi nagy szerencsétlenségnek az előjele. Természetesen csak kisebb folyókában lehet a vizet felszántani mert ha például a *Volgán* akarának keresztülgázolni, magával ragadná az egész gyülekezetet, hogy még hirmondó sem maradna belőle.

+ Porszivógép. Érdekes, ügyes gépet talált fel nemrégiben egy angol elektrotechnikus. A gép a por eltakarítására szolgál s az érdeme, hogy magába szívja a port. A porszivó gépet motoroskocsi hajtja, amelyet az udvarra állítanak. A gépnek elzárt edénye van, amelyből állandóan kiszivattyúzzák a levegőt. Hosszu gummicsovek segítségével történik ez, amelyeket az udvarról felvezetnek a lakásokba s amelyek végén széles fémszál van. El sem kell helyéből mozdítani a butort. A vállalat embere egyszerűen kezébe veszi a gummicsovet s végigsimítja a fémszájjal a szobában mindent, székét, diványt, szőnyeget, sőt a falat és padlót is. A hová a fémszál ér, hirtelen beszippantja a port és mindent, ami odakerül, az utolsó szemig. Érdekes, hogy a butornak visszaadja az eredeti színét, rugalmasságát és formáját. A kényelmes és egészségre előlétebb üdvös és célszerű gép révén rövid idő alatt vagyonhoz jutott a feltaláló. Az összes londoni színházak, kórházak, szállodák, számos egyesület, magánlakás tisztaltatja butorát a porszivógéppel, sőt az első megrendelők közé tartozik maga az angol király.

KÖZGAZDASÁG

Magyarország a st.-louis-i világiállításán. A minap az a hír került föl, hogy a kormány szándéka, hogy Magyarország hivatalosan résztvegyen a st.-louis-i kiállításon, miért is St.-Louisban magyar kiállítási pavillont létesítenek. Ezzel szemben illetékes helyről a következőket jelenti a Magyar Távirati Iroda: *Itteronimi* kereskedelemügyi miniszter foglalkozott Magyarországnak a st.-louis-i kiállításon való részvételével, az erre nézve tett előzetes tanulmányok azonban azon eredményre vezettek, hogy a kiállításon való részvétel aránytalanul nagy költséggel járna. Még fontosabb körülmény azonban az, hogy ama nagyiparosok, akiket ez irányban megkérdezték, az eszme iránt nem nagyon érdeklődtek és egyhangulag kijelentették, hogy a részvétellel járó jelentékeny költségek egyáltalán nem állanak arányban azon eredménnyel, amely a részvételből kivitelre érdekeinkre nézve volna várható. Ilyen körülmények között *kénytelen volt a kereskedelmi miniszter lemondani ama tervéről*, mely csak a külső reprezentálás jellegével bírt volna és még ebben az irányban is sok kívánivalót hagyott volna hátra a különben mindenféle kiállítás költségei által súlyosan megterhelni iparosaink magatartása. Különbösen az Iparművészeti Egyesület, amely kijelentette, hogy St.-Louisban külön kiállítást akar rendezni majolikából, varottasból és egyéb magyar különlegességekből, minden irányban részesülni fog a kereskedelemügyi miniszter támogatásában.

As Erdélyi Gazdasági Egyesület állattenyésztési és alatkialtási szakosztálya december 20-án (vasárnap) délelőtt 11 órakor az E. G. E. Petőfi-utca 7. szám alatti helyiségében közgyűlést tart. A *közgyűlés tárgyai:* Jelentés az 1903. évi működéséről. Zárószámadás-vizsgálat bizottság jelentése. Jövő évi költségvetés megállapítása.

Vásárosarnok. (Vámos és Bruszt hatósági közvetítők üzleti jelentése.) A mai nap folyamán a legnapj ünnepnap nem éreztette hatását és az üzlet jó vételkedv mellett élénk volt. Az árak legtöbb cikknek magasak, miért is ajánljuk rendszeres nagy tételek felkúldését. Részleteiben a következőképp alakult az üzlet: *Husfélék:* Vidéki marhabar e/e — 70 — 80, hátulja — 80 — 1. — K. mm.-ként. Lebuzott sertésbush 1.08—1.12 sertésbush szalonnával 1.10—1.16 K. kilonként minőség szerint. Ötöt borjúk bőrben, hosszan mérve, sulylevonás nélkül — 90—1.10 K. nyertek elhelyezést kilonként, minőség szerint. Szépen, tisztán kezelt szópós malacok kilója 1.80—1.90 K. *Tojás:* L. r. friss telt tojás 90—92, gyengébb minőségű 86—88, apadt 74—80, meszes 64—66 koronát jegyzett eredeti ládánkat. *Tejtermékek:* első rendű szövetkezeti teavaj 2.40—2.60, jó friss főzővajért 2.—2.10, tehénturó — 20.—28 korona kilonként. *Vágott baromfi*ban szilárd az üzlet, első rendű szépen tisztán kezelt hizott ludak kilója 110—116 gyengébb minőségű 104—110 fillérrel kelt el minőség szerint. *Előbaromfi:* rántani való csirke 120—150, sütni való 160—220, tynk 240—260, kacsa 240—360, lud 860—600 fillér, pulyka 5—7 korona páronként. *Vadfélék:* száraz szőrű nagy nyulak darabja 250—260, fogoly párja 240—260 fillér, fácán párja 4—6 korona. Szarvas 70—80, őz 110—120, vaddisznó 60—90 fillér kilonként. *Burgonya:* nagy-művészes válogatott rózsza 3.20—3.60, sárga 3.80—4.—, fehér 3.—3.20 korona kilogrammonként.

Sertéskonsumvásár. (A székesfevárosi sertésvásár és közvágóhid intézősége.) December 9-én. Főhajtás: Zsirsertes, ugymint Öreg I. rendű — kilogrammon felül — darab, II. rendű 280—350 kilogrammig — darab, kanló — darab, silány — darab, fiatal nehéz 300 kilogrammon felül — darab, közép 220—300 kilogrammig — darab, könnyű 220 kilogrammig — darab, sülőd — darab, malac — kilogrammig — darab. Összesen — darab. Husserés ugymint: nehéz 300 kilogrammon felül — darab, könnyű 250—300 kilogrammig — darab, sülőd — darab, malac 40 kilogrammig — darab. Összesen — darab. Főhajtás összege 780 darab, — darab sülőd, élőző napi maradvány 202 darab, 43 darab sülőd, összesen 1002 darab, 43 darab sülőd. **Eladott** 930 darab sertés, 2 darab sülőd. Maradvány 72 darab. 41 darab sülőd. A vásár irányzata élénk. Az árak változatlanok. — **Következő árak jegyzettettek:** Zsirsertes: Öreg I. r. 350 kgr.-on felül 96—100 fillérig, II. rendű 280—350 kilogrammig 98—100 fillérig, selejtezett — fillérig, silány — fillérig, fiatal nehéz 300 kilogrammon felül 98—106 fillérig, fiatal közép 220—300 kilogrammig 92—101 fillérig, fiatal könnyű 92 kilogrammig 90—94 fillérig, sülőd 92 — fillérig, malac — fillérig. Husserés: Nehéz 300 kilogrammon felül — fillérig, könnyű — kilogrammig — fillérig, sülőd 92 — fillérig, malac 40 kilogrammig — fillérig. Árak minden levonás nélkül, kilogrammonként, élősulyban.

A budapesti gabonátözsde.

Budapest, december 9.

Jó kínálat és élénk kereslet mellett készbuza kellemes irányzatú volt; elkelt 35.000 mm. jól tartott áronak. A többi cikkeknél a forgalom mérsékelt, árak nem változtak.

Eladott:
Buza, Tiszavidéki: 1000 mm: 80 k. 8 K. 10 f. 400 mm. 80 k. 8 K. 10 f., 300 mm. 80 k. 8 K. — f., 100 mm. 79 k. 8 K. 07½ f., 100 mm. 79 k. 8 K. 05 f., 100 mm. 79 k. 8 K. 02½ f., 100 mm. 79 k. 8 K. — f., 100 mm. 77 k. 7 K. 82½ f.
Hódmezővásárhelyi: 1000 mm. 79 k. 7 K. 97½ f. *Fejérmegyei:* 100 mm. 78 k. 7 K. 80 f.
Pestmegyei: 100 mm. 81 k. 8 K. 05 f., 300 mm. 79 k. 7 K. 95 f., 200 mm. 79 k. 7 K. 90 f., 100 mm. 79 k. 7 K. 92½ f., 450 mm. 78 k. 7 K. 75 f., 200 mm. 78 k. 7 K. 85 f., 250 mm. 77 k. 7 K. 85 f., 150 mm. 76 k. 7 K. 72½ f.
Bácskai: 250 mm. 77 k. 7 K. 85 f. *Adai:* 900 mm. 77 k. 7 K. 82½ f.
Szaniádi: 4200 mm. 77 k. 7 K. 72 f. *Zenai:* 4000 mm. 76 k. 7 K. 77½ f. *Dunai:* 8500 mm. 76 k. 7 K. 87½ f. *Szerémségi:* 1000 mm. 76 k. 7 K. 80 f. *Kubini:* 4500 mm. 76 k. 7 K. 87½ f. januári átvétel.
Szorb: 3000 mm. 74 k. 7 K. 20 f.
Mind három hónapra.
Rozs: 100 mm. 6 K. 47½ f. három hónapra. 100 mm. 6 K. 37½ f., 100 mm. 6 K. 35 f., 100 mm. 6 K. 35 f., 100 mm. 6 K. 32½ f., 300 mm. 6 K. 80 f. partásra.
Zab: 160 mm. 5 K. 72½ f., 100 mm. 5 K. 60 f., 100 mm. 5 K. 65 f., 200 mm. 5 K. 63 f., 200 mm. 5 K. 80 f. partásra.
Tengeri (6-áru): 200 mm. 5 K. 65 f.
Készpénzfizetés mellett.
A készrua hivatalos jegyzése a budapesti áru- és értéktözsde szokásai szerint készpénzben és kilogrammonként: — A minőség hektoliterenkint 50 kilogrammonként.

Típus	Kilós	5 kilogramm ára		50 kilogramm ára	
		K-100	K-10	K-100	K-10
Tiszavidéki uj	—	—	—	—	—
"	76	7,90	7,65	79	7,86
"	77	7,56	7,75	80	7,86
"	78	7,70	7,86	81	7,90
Fehérmegyei	—	—	—	—	—
"	70	7,60	7,90	79	7,80
"	77	7,60	7,90	80	7,85
"	78	7,56	7,60	81	0
Pestvidéki	—	—	—	—	—
"	70	7,40	7,65	79	7,70
"	77	7,45	7,65	80	7,75
"	78	7,60	7,75	81	7,80
Bácskai	—	—	—	—	—
"	70	7,45	7,60	79	7,75
"	77	7,50	7,70	80	7,80
"	78	7,65	7,75	81	—
Bicskai	—	—	—	—	—
"	70	7,55	7,70	79	—
"	77	7,50	7,80	80	—
"	78	7,70	7,85	81	—

REGÉNY

Egy férj regénye

Irtá: SALVATORE FARINA

(43)
 — Már rég szaladtasz!... Mit viszel a kezében.
 — Tudom is én?
 Amellett ide-oda forgatta a levelet s Anselmo világosan és tisztán láthatta, hogy a levél signor Luciano Castellinek szól.
 Az alkony beálltával egy férfi érkezett a Casa Albruzzi elé és az árnyéka... A férfi habozás nélkül bement; az árnyéka kint maradt, aztán szintén bement és csakhamar szitkozódva újra megjelent. Az az árnyék Anselmo barátom volt, akinek a signora kiizente, hogy sajnálja, de gyöngékedése miatt nem fogadhatja. Az az alak pedig, amely az árnyék előtt ment, signor Luciano volt, azt fogadta a szép asszony.

Mióta signor Luciano megjelent az Albruzzi-villában, megint meglazult viszonyunk, amely bizalmunk megnyilatkozását szorosabbná vonta. Ez a furcsa lény, amelyet azelőtt mint talányt figyelt meg lelkem, sokat vesztett rám nézve káprázatosságából, amidőn elvegyült ama közönyös csapatba, amely a szép asszony szalonját benépesíti. Nem süllyedt le a közönséges udvarlók színvonalaig, de sajátos vonásait elmosódtak, mert részben magára vette a tömeg kifejezését; és az a signor Luciano, aki azelőtt némiképp az onyém volt, kisiklott kezeim közül, mert a többi embereknek szentelte magát. Mégis, ha elgondolkoztam ezen változáson, elhíteitem magammal, hogy az csak álarc és mögötte annál hatalmasabban rezdül meg a titok és a társaság emberének közönyös megjelenése mögött még kegyetlenebbül dül a fájdalom. Ez az új kérdés azonban abehelyt, hogy fokozta volna kíváncsiságomat, kifárasztott kutatásomban; képzeletem táplálék hiányában meghalt; azóta nagyon keveset foglalkoztam signor Luciano ügyeivel.

Másnap reggel, hogy hiába jelent meg Albruzziék villájában, Anselmo eljött hozzám, komor arccal, az álmatlanságtól kimeredt szemekkel és ép foltokkal arcan. Kinos incidens folyt le előttevaló este közte és signor Luciano közt.
 Miután nem eresztették a signora házába, Anselmo késő estig az utcán várakozott vetélytársára és mikor signor Luciano a köpönyegébe burkolózva, lehajtott fővel, lassu léptekkel hazafelé tartott, Anselmo elébe állt és kihívó modorban megszólította.
 Signor Luciano eleinte rá sem hederített, aztán reszkető hangon válaszolt:
 — Nagyon sajnálom önt, higgye meg: kerülje azt az asszonyt, álljon ellen bűvés hatalmának; a szép, behézlő álarc alatt a csalódás, a gyalázat leskelődik.
 Anselmo újra haragra gerjedt és fölemelte a kezét, hogy vélt vetélytársát megüsse.
 Szerencsére idejekorán megakadályozták szándékának végrehajtásában — signor Luciano aztán eltávozott, miután Anselmot egészen komolyan felkérte, hogy aludjék egyet az incidens után, és kijelentette, hogy másnap mindenre hajlandó, ha Anselmo ragaszkodnék szándékához. A „holnap” is elérkezett — és Anselmo ugyanaz a dühös bolond volt, mint előttevaló este. El akarta küldeni segédeit.
 XVII.
 Signor Luciano folytatja élete történetét.
 Egész rábeszélőképességemet felhasználtam, hogy Anselmot eltérítsem esztelen szándékától, amikor egy levelet kaptam. Az írást nem ismerem és a portás azt mondta, hogy nagyon fontos lehet, de sejtettem, miről van szó. Sokért nem

adtam volna, ha Anselmo nem lett volna most nálam. Mégis felbontottam a levelet, nem csalódtam, signor Luciano küldte a levelet, barátságomtól azt a legnagyobb kegyet kérve, hogy azonnal látogassam meg.
 — Kicsoda irt nekéd? — kérde Anselmo.
 Szerettem volna letagadni az igazat, de nem tudtam a módját.
 — Signor Castelli — válaszoltam komolyan.
 — Es mit ír?
 — Olvasd el.
 Anselmo visszaütötte a levelet.
 — Arra kér, hogy látogassam meg.
 — Ugyanazt fogja kívánni tőled, amit én követelek, — szólt keserű hangon — de látom, hogy lehetetlen.
 — Signor Luciano mindig „barát”-nak bizonyult velem szemben és szigorú kifejezéssel hozzátette: egyébként egyáltalán nem helyessem elhatározásodat és ne is számíts közreműködésre.
 — Jól van, — szólt Anselmo és mérgesen háttal fordítva, köszöntés nélkül eltávozott.
 Signor Castelli már bizalmatlanul várt, kézen fogott és szótlanul bevezetett szobájába. Sápadt volt és tekintetének nyugtalansága elárulta felizgult kedélyét.
 Röviden, egyszerű szavakkal, kérdés nélkül ismételt, amit Anselmo igazgattam, dadogva, türelmetlenül kibökte szavait, elbeszélte.
 — Nos, mi a véleménye? — kérde Luciano, azt hiszi, hogy signor Anselmo ragaszkodni fog a fegyveres elégtételhez?
 — A szegény ember szinte elvesztette a fejét.
 Signor Lucianot mélyen megszorította meggyőződésem, fásultán hátradőlött székébe, mint olyan valaki, aki utolsó reményességét is tünni látja, aztán igazgattam felpattant és nagy léptekkel mérgette a szobát, összefüggéstelen szavakat morgogva magából.
 — Lehetetlen, — szólt nemsokára — miközben hirtelen megállt, nemde, lehetetlen? Nem verkedhetem meg ezzel az emberrel, nem akarok

Egyéb gabonafajták	Kilos	Előgramm ára	
		K.-ig	K.-ig
Rosa	uj előrendű	6.82	0.45
	középméretű	6.26	0.28
	utolsó	6.46	0.75
Arpa	takarmányára, előrendű	4.45	0.35
	másrendű	5.10	0.35
Köles	előrendű	5.55	0.70
Zab	középméretű	6.47	0.57
	utolsó	6.73	0.35
Tengeri	6 beföldi uj	—	—
	fehér	—	—
	román vagy bolgár	—	—
	cinquantin	—	—
Répes	káposzta	10.76	11.25

A határőrség felhívásán a következő kötések történtek:

- Áprilisi buza 1904. : 7.69—7.70
 - Áprilisi rozs 1904. : 6.68—6.70
 - Áprilisi zab 1904. : 5.49—5.43
 - Májusi tengeri 1904. : 5.17—5.14—5.15
- Déli egy óra a következő záróórakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:**
- Áprilisi buza 1904. : 7.69—7.70
 - Áprilisi rozs 1904. : 6.67—6.68
 - Áprilisi zab 1904. : 5.48—5.49
 - Májusi tengeri 1904. : 5.15—5.16
- Délután fél 5 órakor zárul:**
- Áprilisi buza 1904. : 7.60—7.70
 - Áprilisi rozs 1904. : 6.67—6.68
 - Áprilisi zab 1904. : 5.48—5.49
 - Májusi tengeri 1904. : 5.14—5.15

A budapesti értéktőzsde.

A mai tőzsde élen forgalom mellett áremelkedéssel zárult.

Előzőszo: Osztrák Hitelrészvény 689.50—691.50. Magyar Hitelrészvény 778.50—780.75. Leszámlítóbank részvény 466.—466.75. Jelzálogbank részvény 523.—523.50. Rimamurányi vasúti részvény 494.—494.75. Államvasuti részvény 678.25—681.25. Városi Villamos Vasút részvény 332.—334.60. Közúti Vaspalya-társaság részvény 615.50—616.50 korona.

A déli tőzsdén a következő értékekben volt forgalom: Magyar koronajáradék 99.15—99.25 százalékos. Fővárosi kölcson 97.75—98.50 százalékos. Magyar Hitelbank részvény 778.50—779.75. Jelzálogbank részvény 523.50—524.25. Leszámlítóbank részvény 466.—466.50. Osztrák Hitelrészvény 691.—692.50. Kereskedelmi bank részvény 285.—286.25. Saigótarjani Kőszénbánya részvény 563.—. Ulaki tégyar részvény 288.—293.—. Ganz-féle Vasöntőde részvény 257.—262.—. Rimamurányi Vasúti részvény 493.25—494.50. Közúti Vaspalya részvény 615.—615.50. Városi Villamosvasút részvény 333.—334.—. Osztrák-Magyar Államvasúti részvény 681.—682.60 korona.

1/4 órakor zárul: Osztrák Hitelrészvény 693.25. Magyar hitelbank részvény 780.25. Leszámlítóbank részvény —. Rimamurányi vasúti részvény —. Osztrák-magyar államvasúti részvény 685.—. Közúti vasút részvény —. Városi villamos vasút részvény —. korona.

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezon szerinti hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a termény

megverekedni, hiszen nem tett ellenem semmit. Szerencsétlen ember, tudom; senki sem tudja nálam jobban megérteni kegyetlen kínjait, fájdalmát, ismerem őt, belenéztem arcába és keblemem szorítottam képét; nekem is sirnom és dühöngnem kell nyomorúságán, az én szívemre száll vissza. Mert szeretem ezt a fiatal embert, szenvedése drágává tette előttem; és nem máttól fogva szeretnék elébe sietni és keblemre szorítani őt és vele együtt panaszkodni és gyöngye elméjét megerősíteni. Mert azt a kint ismerem; ezt az örjőngő vágyat magam is éreztem; — igen magam is — kétszeresen szerencsétlenül, kétszeresen bűnösen, én is szerettem azt az asszonyt!

Signor Luciano szünetet tartott; miáltal beszélte, alkai idegesen reszekettek és szeméinek vilánsái áttörték a viharfelhőkön, amelyek nemes arcát betakarták.

— Azt az asszonyt szerettem én, — folytatta keserűséggel, — lemondtam miatta családi békéről, jövőddöm mosolyáról, lelkeket elzartam minden más kép előtt, esdekeltem szerelmeért, egész valót csak az az egyetlen vágy járta át, a bűn, szerettem azt az asszonyt, én tudom, szűk szívemben nincs melegség, nincs világosság.

Es miáltal szinte öntudatlan bizalommal megragadta kezemet, így szólt:

— Ideje, hogy meg tanulja ismerni azt az embert, akit barátságával megajándékozott, érzék erő magamban, hogy átlépjem egy kínos valómás küszöbét, amelytől gondolatom annyiszor visszartartott. Ennek mindent meg kell tudnia, hogy az mindent megtudjon. On szavát veszi, hogy szándékaimban nem fog megakadályozni és nem is tesz kísérletet azok megismerésére. Mondja meg neki, hogy fusson annak a szirénnek halója elöl, kérje más nőtől, más szívtől azt, amit ez az asszony neki meg nem adhat, és keresse a bűnös felelősséget egy becsületlen zavartalan vonzalommal... És ha itt hagyja a gyűlölt embert, tudja meg, hogy az én gyűlöletem az övéhez csatlakozik.

(Folytatása következik.)

üzleti árjegyző-bizottság hivatalosan a következő ár-folyamatokat állapította meg:

Jegyzékek: Heremag: lucerna magyar 52.—62.— korona, vörös aprószemű 46.—50.— korona, vörös erdélyi — korona, vörös bántásig —, — korona, középszemű 52.—55.— korona, nagyszemű 56.—61.— korona. Disznózsír: budapesti 65.—65.60 korona, vidéki — korona. Táblaszalonna: légszáritott vidéki — korona. városi 4 darabos 58.—59.— korona, 3 darabos 59.50—60.— korona. füstölt — korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 18.50—19.— korona, 120 darabos — korona, 100 darabos 21.50—22.— korona, 85 darabos 23.—28.50 korona, azonnal szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 17.50—18.— korona, 100 darabos 21.—21.60 korona, 85 darabos 22.25—22.60 korona. Szilvaizs: sláviai 19.50—19.75 korona, szerbiai 17.50—17.75 korona, azonnal való szállításra.

A bécsi értéktőzsde.

A mai előtőzsdén igen erős hausse-mozgalom vált érezhetővé, mely az egész forgalomra, még a fegyvergyári részvényekre is kiterjedt. Ez utóbbiak Kinnával kötött szállítás bírére emelkedtek.

A déli tőzsde nagyon barátságos hangulattal nyílt meg és mindvégig szíjárd maradt.

Zárult tartott.

Bécs, december 9. (Magyar értékek zárlata.) 4% os aranyjárdék 118.90. Lisszai és szegedi kölcson-sorsjegye 165.—. Magyar vasúti kölcson ezüsten —, Magyar keleti vasúti állami kölcson —, Magyar jesszámító- és pénzügybank —, Rimamurányi vasútrészvény 491.—, Magyar koronajárdék 99.25, 4% os Magyar földtelerm. kölcson 98.25, Magyar hitelbank részvény 780.—, Magyar nyercemény kölcson sorsjegye 298.25 Kassa-oderberg vasúti részvény —, Magyar keres bank —, Magyar csokoripar —.

Bécs, december 9. (Osztrák értékek zárlata.) 4% os papírjárdék 100.70, 4% os osztrák aranyjárdék 120.70, 1880-os sorsjegye 156.20. Osztrák hitelsorsjegye 477.—, Angol-osztrák bank —, Bécsi bankkegyesület 521.75, Osztrák-magyar bank 1615.—, Déli vasút 87.—, Dunagőzhajózási részvény 396.—, Dohányrészvény 360.—, Csaszár és királyi arany 117.25, Németbányaváltók 117.20, 4% os aranyjárdék 100.50—100.80, Osztrák koronajárdék 100.70, 1864-ik sorsjegye 260.—, Osztrák hiteljéltéti részvény 692.50, Unionbank 544.50, Osztrák Lánjérbank 438.—, Osztrák-magyar államvasút 685.25, Elhavölgyi vasút 423.—, Alpei bányarészvény 407.50, 20 irak. arany 19.06, Londoni váltók: 239.62 bécsi iramway Litt B.—, Bécsi iramway Litt A.—, Laput köcs 323.—, Az irányzat szíjárd.

Bécs, december 9. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése, a délutáni magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 693.—, Magyar hitelrészvény 780.50, Angol-Osztrák bank 285.—, Bécsi bankkegyesület 523.50, Union bank 544.—, Lánjérbank 438.50, Osztrák-magyar államvasút részvény 685.50, Déli vasút 87.—, Elhavölgyi vasút 424.—, Keszanyugati vasút részvény —, Dohányrészvény 360.—, Rimamurányi vasút 493.—, Alpes bányarészvény 408.—, Májusi járdék 100.70, Magyar koronajárdék 99.25, Török sorsjegyek 141.50, Német birodalmi mársa 117.20—117.25, Napcoend/or 19.07.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, december 9. (Tőzsdéi tudósítás.) A tőzsde szíjárd alapnyújtattal indult meg. Külföldi jó jelentések és azon New-Yorkból érkezett jelentés, hogy modus vivendi találtak a japán-orosz meg egyeztetés nézve, az egész tőzsdére nézve jó hatással volt. Disconto Credit 1% al emelkedett jelentős visszaválásra Kohó- és bányarészvények emelkednek. Belöldi fondok szíjárdak. Vasrészvények nem egységesek, és fél hajók. Osztrák-Magyar Államvasutak Bécsre emelkedők. Hajózási részvények javultak. A tőzsdéi második felében helyi piac változatlan. Magánleszámlálókat 31% o.

Berlin, december 9. (Zárlati.) 4% os papírjárdék —, 4% os osztrák aranyjárdék 103.—, Elhavölgyi vasút —, Magyar koronajárdék 99.60, Osztrák-magyar államvasút 148.90, Kassa-oderberg vasút —, Bécsi váltók 33.25, Magyar vasúti beruházási kölcson —, Alpei bányarészvény —, Disconto-Commandit 198.75, Általános vállamoság Eisen 227.—, Gelsenkircheni 213.50, Laura-kohó 240.25, 4% os erdőjárdék 100.50, 4% os magyar arany járdék 100.60, Osztrák hitelrészvény 217.90, Déli vasút 17.80, Károly-Lajos vasút —, Orosz bankjegyek 216.25, 4% os új orosz kölcson 99.25, Török dohányrészvény —, Olasz járdék 103.75, Magyar hitelbank —, Dynamit Trust —, Harpeni 205.80, Az irányzat szíjárd.

Berlin, december 9. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Esti forgalom: 4% os magyar aranyjárdék —, Magyar koronajárdék —, Osztrák hitelrészvény 218.—, Osztrák-magyar államvasút 147.—, Déli vasút 17.30, Részvénygyűjtő vasút —, Elhavölgyi vasút —, Orosz bankjegyek kesszép 216.20, Buschtiehradi —, Orosz bankjegye —, (Ultimeo) Lombard —.

Páris, december 9. (Zárlati.) Osztrák-magyar államvasút 742.—, Új Török konzol 89.50, Egyiptomi járdék 104.30, Osztrák-Lánjérbank —, Párisi bankrészvény 1139.—, 3% os francia járdék 98.42, 4% os spanyol járdék 89.35, 3% o új törleszthető járdék —, Crédit foncier de France —, Apesi bányarészvény —, 4% 1890, román kölcson 91.30, Görög kölcson 216.25, Váltó Olaszország 0% 1/16 pari, Váltó Amsterdamra 206.68, Váltó Brüsszelle 0% 1/8, De Beers 629.—, Chartered 64.50, 5% bolgár kölcsönjegy 420.—, Magyar aranyjárdék 102.60, Déli vasút —, Váltó Londonra 251.90, Osztrák aranyjárdék 102.70, Török sorsjegye 135.25, Meridional vasút 707.—, 4% olasz járdék —, Ottománbank 606.—, 3% os francia járdék —, Osztrák földtelintézet 1310.—, Déli vasúti előbbségi kölcson 329.75, 4% os 1896, román kölcson 88.70, Dohányrészvény 386.—, Váltó Bécsre 103.93, Váltó német piacokra 127.84, Rio 1256.—, East Rand 182.50, Randfontein 70.25, Magyar Jelzálogbank 560.—, Az irányzat nyugodt.

Frankfurt, december 9. (Zárlati.) 4% os papírjárdék 101.30, 4% os osztrák aranyjárdék 102.90, 4% os magyar aranyjárdék 100.70, Osztrák hitelrészvény 218.—, Osztrák-magyar államvasút 145.50, Részvénygyűjtő vasút —, Rústiehradi vasút —, Londoni váltók 204.50, Bécsi bankkegyesület 133.75, Villamos részvény —, 3% os magyar aranykölcson 86.60, 4% os ezüstjárdék 101.20, Osztrák koronajárdék 101.—, Magyar koronajárdék 99.55, Osztrák-magyar bank 116.50, Déli vasút részvény 17.40, Elhavölgyi

vasút —, Bécsi váltók 853.—, Párisi váltók 811.75, Unio bányarészvény —, Alpei bányarészvény 207.—, Az irányzat szíjárd.

Frankfurt, december 9. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Arctolvamok januárja. Esti forgalom: Osztrák hitelrészvény 218.20, Német bank —, Disconto 198.60, Berini kereskedelmi bank 166.20, Gelsenkircheni 213.20, Harpeni 205.90, Laura-kohó 241.—, Olasz járdék —, Hiberna 214.80, Az irányzat szíjárd.

Hamburg, december 9. (Zárlati.) 4% os ezüstjárdék 101.—, 1880, sorsjegye 156.20, Déli vasút 17.50, 4% os Osztrák aranyjárdék 102.60, Osztrák hitelrészvény 218.10, Osztrák-magyar államvasút 146.90, Olasz járdék 103.40, 4% os magyar aranyjárdék 100.40, Az irányzat szíjárd.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

December 9. A sertésüzlet irányzata: lanya.

A) Hízott sertések ára: I. A) Magyar előrendű, Oreg nehéz (paronkint 400 kilogramm feletti súlyban 116—118 fillérig, Oreg közep (paronkint 300—340 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig, Fiatal nehéz (paronkint 320 kilogramm feletti súlyban) 121—122 fillérig, Fiatal közep (paronkint 251—320 kilogramm terjedő súlyban) 121—122 fillérig, Fiatal könnyű (paronkint 240 kilogramm terjedő súlyban) 118—119 fillérig — II. Magyar szedett: Nehéz (paronkint 280 kilogramm feletti súlyban) — fillérig, Közep (paronkint 240—260 kilogramm súlyban) — fillérig, Könnyű (paronkint 240 kilogramm terjedő súlyban; — fillérig. — III. Romániai: Nehéz (paronkint 320 kilogramm feletti súlyban) — fillérig, Közep (paronkint 260—320 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig, Könnyű (paronkint 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. IV. Romániai eredeti (Stachl): Nehéz (paronkint 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig, Könnyű (paronkint 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. — V. Szerbiai: Nehéz (paronkint 300 kilogramm feletti súlyban) 122—123 fillérig, Közep (paronkint 240—260 kilogramm terjedő súlyban) 120—121 fillérig, Könnyű (paronkint 240 kilogramm terjedő súlyban) 118—119 fillérig.

Sertésállomány 1903, december 7. napján volt készlet 28.120 darab. — 1903, december 8. napján felhajtott 1035 arab. — 1903, december 8. napján elszállított 1044 darab, 1903, december hó 9. napjára maradt készletben 28.111 darab.

Vizálla.

Duma	Schikring	Dec. Dec.	Dec. Dec.
Paszta	0.96	0.95	0.95
Linx	0.08	0.24	0.24
Bécs	0.41	0.04	0.04
Pozsony	0.29	0.26	0.26
Komlótor	0.20	0.04	0.04
Budapest	3.74	0.90	0.90
Paks	0.39	0.59	0.59
Mohács	4.10	4.0	4.0
Gombos	0.42	0.42	0.42
Ujvidék	4.84	3.85	3.85
Panosa	0.09	0.19	0.19
Orava	4.38	3.74	3.74
Magyarfalva	0.29	0.26	0.26
Zselica	0.14	1.06	1.06
Tréncsón	4.19	1.48	1.48
Szeres	3.23	1.4	1.4
Sz-Gothárd	0.42	0.42	0.42
Kárá	0.78	3.08	3.08
Győr	0.76	3.77	3.77
Pestau	0.29	1.35	1.35
Zákány	0.29	1.35	1.35
Barcs	1.67	2.31	2.31
Eszék	2.05	2.85	2.85
M. Szerdah.	1.40	1.40	1.40
Zágráb	0.19	0.19	0.19
Szilsek	0.48	7.12	7.12
Mitrovica	0.81	5.46	5.46
Szatmár	0.61	6.12	6.12
Homonnai	0.39	1.35	1.35
N.-Majtény	0.68	0.32	0.32
Munkács	0.68	0.64	0.64
Komana	0.45	0.65	0.65
Ungy	0.48	0.70	0.70

Kivonat a hivatalos lapból.

— December 9. —

Kinevezések. A vallás- és közoktatásiügyi miniszter Somogyi Géza közalapítványi uradalmi inspánt közalapítványi szántórtóvá, Réthy Leontin okleveles tanítóntó a dévai állami elemi népiskolához rendes tanítóntóvá kinevezte, Bümer Sándor székesfehérvári állami főreiskolai rendes tanárt és Matyó Sándor szentesi állami főgimnáziumi rendes tanárt rendes tanári minőségében véglegesen megörököztette. — A földmívelésügyi miniszter Szerafin Elemér nagysomkúti lakost Szatmárvármegye nagysomkúti járására nézve a gazdasági tudóstóit tiszttel bizta meg. — A pénzügyminiszter a belovári pénzügyigazgatósághoz Sorjúka K. János zágrábi lakos, végzett jogbálatótt pénzügyi fogalmazógyakornokká ideiglenes minőségben kinevezte. — A m. kir. johányjévdéki közpott főnöke Rauschmann Kálmán dohányjévdéki tiszttel dohánybevéltó hivatali kezelővé, Böhm Lajos dohányjévdéki segédtiszttel dohányjévdéki tiszttel, végül Foix József segédtiszttel teendőkkel megbízott dohánygyári gyártási ügyelött dohányjévdéki segédtiszttel nevezte ki.

Ügyvédi kamarák köréből. Az aradi ügyvédi kamara választmányi közléstései, hogy dr. Illés László ügyvéd iródtótt Kőrösladányról Gyorokra tette át. A budapesti ügyvédi kamara közhírre teszi, hogy dr. Bakonyi Samu, dr. Hébelt Ede, dr. Németh Béla ügyvédek a kamara lajstromába bejegyzettek és hogy dr. Murányi Elemér budapesti ügyvéd elhalálozása következtében a kamara lajstromából kitörtöttet és iródtója részére gondnokul dr. Engel Arad budapesti ügyvéd rendeltetett ki. A győri ügyvédi kamara közhírre teszi, hogy dr. Hele Antal esztergomi lakos ügyvédet az ügyvédék lajstromába Esztergom székhelyre felvette. A nagyvárdi ügyvédi kamara közhírre teszi, hogy dr. Tóth Ferenc nagyvárdi lakost a kamara által vezetett ügyvédek névjegyzékébe Nagyvárd székhelyre felvolytatótt felvette.

Bírósgók köréből. A kassai kir. ítélőtábla elnöke a rimaszombati kir. törvényszéknél szervezett esküdtörbőség részére az 1924. év tartamára elnökül Kubinyi Aladár kir. törvényszéki elnököt, helyettes elnökül pedig Kolbay Sándor kir. törvényszéki bírót, a szegedi kir. ítélőtábla elnöke a nagyberekereki kir. törvényszéknél szervezett esküdtörbőség elnökévé dr. Polgár Sándor kir. törvényszéki bírót, elnök-helyettesé pedig ifj. Makk József kir. törvényszéki bírót jelölté ki.

Pályáztat. A kolozsvári Ferenc József tud. egyetemen alkotmányos és kormányzati politikai tanszékére december 31-ig, — az egri kir. közjegyzői állásra 3 hét alatt, — a kősbányai járásbírósnágnál irnoki állásra 4 hét alatt, — a gyulafehérvári törvényszéknél irnoki állásra 1904. január 4-ig, —

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Csütörtök, 1903. december hó 10-én.

Tosca.

Melodráma 3 felvonásban. Zenéjét szerző Puccini G. Szövegét Sardou Viktor drámája nyomán írták: Illica L. és Giacosa G. Fordította Várady Sándor.

Személyek:
Tosca Flóra Krammer Sekrestyés Hegedűs
Cavaradossi Anthes Spolella Gábor
Báró Scarpia Takács Szenario Kárpát
Angelotti Kornai Börtönőr Szemere
Kezdeté 7 óraker.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1903. december hó 10-én.

Annuska.

Vígjáték 3 felvonásban. Irta Gárdonyi Géza.

Személyek:
Nagy Péter Szacsavay Balogh Rózsahegy
Anna, felesége Vizvári Tóty Gál
Annuska Ligeti J. Vass Imre Mihályfi
Prépost Mátrai Piébanos Molnár
Sári Molnár R. János, barát Gabányi
Kezdeté 7 1/2 óraker.

VIGSZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1903. december hó 10-én.

A csodagyermek.

Bohózat 3 felvonásban. Írták Gavault és Charvay. Fordította Molnár Ferenc.

Személyek:
Elise Varsányi Paradeus Fenyvesi
Georges Góth Irén Tanay
Croche Hegedűs Lansquet Vendrei
Berthe Haraszthy Hernani Tapolczai
Langrune-né Gazi M. Marguerite Kész
Kezdeté 7 1/2 óraker.

NÉPSZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1903. december hó 10-én.

Katalin.

Eredeti nagy operett 3 felvonásban, egy változással. Irta dr. Béli Izor. Zenéjét szerzőte Fejér Jenő.

Személyek:
II. Katalin Hegyi A. Mária Kaposi
Gr. Gurackij Szirmai Olga Jancsó
Buranon Iván Pázmán Télemaque Kís M.
Trojkov Fedor Marosi Duplessis Küry
Alekszej Nagy Anica Harmath
Sunderland Ujvári Gregor Irsai
Dacsov Jakabfi Tiszt Deli
Kezdeté 7 óraker.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1903. december hó 10-én.

Délután 1/2 3 óraker mérsékelt helyárrakkal.

Előszór:

Toldi.

Verses színmű 6 képben. Irta Mérey Adolf.

Személyek:
Toldi Miklós Szabó Lajos király Iványi
Toldi Lőrincné Sziklainé Rozgonyi Giróth
Toldi György Fenyéri Piroksa Maróthy
Anikó Tomcsányi Bence Tollagi

Este:

A kis kofa.

Nagy operett 3 felvonásban. Irta Falk Richárd. Zenéjét szerzőte Sztójtanovits Jenő.

Személyek:
Frine Keleti Ibisz Kornai
Hipperidesz Ráthonyi Terpisz Sziklai
Prakszitesz Rubos Az arkón Fenyéri
Kezdeté 7 1/2 óraker.

FOVAROSI ORFEUM

VI., Nagymező-utca 17.

Mile Barkis.

Jacob plasztikus párok.
„Lucie” kutyájával.
Montrell amerikai zsonglőr.
Sturm Anna szonett.
Tarka Sünipad: A jó fatulusok. Népszínmű-paródia.
Könnyű lovasság. Suppé operettje.
La Woronovskaya Fien et Brook Florene-Adolff Bioskop Adison Guerra-Chivo Izsoni
A télikerben reggelt 5 óráig Vörös Elek cigányzene-kara hangversenyez.

GRAMMOPHONOK, PHONOGRAPHOK

Elsőrendű gyártmányok részletfizetésre is.

Arjegyzéket tessék kérn!

AUFRECHT és GOLDSCHMIED

HANGSZEROSZTÁLY.

BUDAPEST, VI. EÖTVÖS-UTCA 37.

Alkalmos képviselők felvételnek

Magyarnak Pécs, németnek Bécs.

Ne küldjük pénzünket külföldre.

Hasi járunkat alkotmányos égenem mindenem arany és ezüst tárgyak, órák és minden e szakmába vágó cikkekk sakkal összedobban, jobban és megbízhatóbban szereshetők be, mint külföldön

Nem tetszőrt a pénz visszaadjuk.

5 év jótállással.

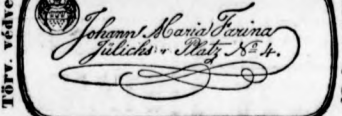

„Rindó” az embernek lú barátja és kísérője.
Kiváló jó és erős pontosan járó zsebróka, mely egyszerűen pontos, hangos ébresztő és csinos kivitelben.
Nickel tokban 20 korona.
Oxydált 32
Valódi ezüst 35
Nagy képes árjegyzéket ingyen és bérmentve küld bárkinek
Schönwald Imre órásgyártó, órák és látszerész, PÉCSÉTT.

Valódi Eau de Cologne

a feltaláló az én ösöm. eredeti receptje szerint főntvítva.

a föld minden részén ismeretes az alatt törvényes áruvédelem alapján:

Figyelem! Mindenki ellen ki az én törv. bejegyzett cégem vagy védjegyem hamisítja az illeto bíróságoknál szigorúan fogok eljárni.

Johann Maria Parina, Jülichs Platz Nr. 4. in Köln a. R., szab. udv. szállítja L. Ferencz József 6 Felsőegye apost. magy. király és osztrák császárnak, valamint a legtöbb osztrák és királyi udvarnak. Kapható a gyógyszerárakban, drogárakban és előkelőbb illatszer-kereskedésekben.

A legjobb bizonyítéka.

Meg nem felelőrt a pénz visszaadatik

Fiu-havelok 10.— K.
Iskola-öltöny 10.— K.
Fiu-felöltő 13.— K.
Tengerész-kabát 11.— K.

Minden tiszta gyapjú, Rothberger Jakab, cs. és kir. udv. szállítónál, Budapest, IV., váci-utca 6.

Szombat este az üzlet 9 óráig nyitva.

Butor

csak jó minőségű

Hálószoba, kredenc, szőnyegdívany, asztal, szék, tisztáltkönyvszekrény, uri fotelek, otomán, szalonberendezés, tükrök, nagy egyenlítő is, nagyon olcsón, aladá nagyban és kicsinyben. Vidékre gondosan csomagolva, biztosítva. Csak VI. Terecz-körút 40. szám Steinberger Mária butorparosnái.

CHMEL J. és FIA

cs. és kir. udvari zongoragyárosok

Budapest, Gizella-tér (Haas-palota) I. és II. em.

Telefon szám 30.

A világ leghíresebb zongorái, mint Bösendorfer, Bechstein, Schiedmayer stb., valamint kitűnő saját gyártmány. — Továbbá Schiedmayer, statigardi és Estey amerikai orgonaharmonikumok egyedül képviselői.

PIANOLA!

Mindenkinek szívesen bemutatattik.

MAGYARON ELŐ, LEGNAGYOBB ÉS LEGJOBB HIRNEVÜ ÓRÁZLETE.

Alapított 1847.

Bräusweller János Cs. és kir. kincstörősegen Szegeden szab. órásmester és műfő, főtáblájú a remonteir megörökítéskor stb. stb.

ÓRAK, ÉKSZEREK 10-ÉVI JÓTÁLLÁSSAL RÉSZFIZETÉSRE

Képes árjegyzék bérmentve. Javítások pontosan eszközöltetnek.

A LEGJOBB ÉS LEGELTERJEDTEBB NAPTÁR

AZ **ATHENAEUM** Most jelent meg!

Nagy Képes Naptára

Ára 2 kor. !! az 1904-ik évrre. !! Ára 2 kor.

Negyevőtödik évfolyamát járja ez a bőséges tartalmu, mindenek érdeklő, kitéően szerkesztett Nagy Képes Naptár, amelynek minden sora érdekes és szükséges tudnivalót mond.

A pontos, hivatalos adatok nyomán szerkesztett részletes

Tiszti Cimtár-on

kivül tartalmából a következőket emlíjük ki: Bélyegilleték. Csillagászati naptár, jegyzéklappal. Nevezetes korszakok és korszámítások. Törvénykezési színnapok. Országos színek. Az uralkodóház. Az elmúlt év összes eseményei. A közélet halottai. A külföld eseményei. Gazdag tartalmu ismeretterjesztő rész. Szépirodalmi részét a legjobb írók szolgáltatták. A legtöbb közlemény mellé gyönyörű képek illeszkednek.

Közhasználati részében

a kitéően tájékozott Bpesti Kalauz. Sorsoldási értesítő. Posta- és távira arszabály. Tudnivalók a postatakarépképzéstről. Bérkocsi szabályrendelet. Külföldi uralkodók jegyzéke. Betűrendes névnapjegyzék. Kivonat a törvénykezési bélyeg- és illeték-szabályokból. Ércpénz-, utmérték- és időösszehasonlító táblázat.

A „Nagy Képes Naptár” tartós kemény kötésben 2 koronáért megrendelhető minden hazai könyvkereskedésben

és a kiadó

„ATHENAEUM” IRODALMI ÉS NYOMDAI R. T.

könyvkiadóhivatalában. (Budapest, VII., Kerepesi-út 54. sz.)

Színházak heti műsora.

	Magy. kir. Opera.	Nemzeti színház	Vigszínház	Népszínház	Magyar színház	Királyi színház	Uránia színház
Péntek	Nincs előadás	Tépett láncok Káprázat	Az aranyhíd	Bob hereceg	A kis kofa	Ghetto	A Balaton
Szombat	A nürnbergi mesterdanokok	Tépett láncok Káprázat	Az aranyhíd	Szókimondó asszonyosság	A kis kofa	Aranyvirág	A Balaton
d. n. Vasárnap este	A próféta	A vörös talár Tépett láncok Káprázat	Flirt nagysám	Menyecskek	A kis kofa	Ghetto	A balaton

HELVEY GYULA

vad- és baromfi-tízlete

TELEFON 911. Budapest, IV., Váci-utca 36. Főhercegúti Clotild-palota.

Fiókelárusítóhely: Központi vásárszarnok.

Magyar hizott baromfi, stíriál káppan és poulard, francia pulyka, dalmát erdei szalonkák, komora és lövött fácánok, óz, fenyvesmadár és fiatal vadserstés folyton legfrissebb és legjobb minőségben kapható. Vidéki rendelések kiküldetésre és pontosan fogantatásitnak. Legnagyobb mennyiségű vadak asztali készpénz-fizetés mellett napi árban átvételnek. TELEFON 911.

Legendája a karácsonyi könyvpiacáról.

Szomaházy István kitéően írónk előszava, melyet a legújabbban megjelent

Karácsonyi könyvjegyzékemhez

írt a mely mintegy 3000 jeles irodalmi termék címét sorolja föl, mint ajándékokra igen alkalmasakat.

Kivonat a tartalmából: Adomák, antológiák, diszművek, ifjúsági irodalom, klasszikusok, összes művek, regények stb. stb.

Kivánatra e tartalmas katalogus ingyen és bérmentve expedíllom.

SZILÁGYI BÉLA

könyv- és zenemű-kereskedése és antikváriuma Budapest, IV., Károlyi-körút 28.

Ujtás! Ezen jegyzékemben foglalt művek nagy része, állandó összeköttetés céljából részletfizetésre is kaphatók. Különlegesség! Egész könyvtárak berendezése és kibővítése kedvező fizetési feltételek mellett!

Színházak, szórakozó helyek.

KIRALY-SZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1903. december hó 10-én.

Először:

Ghettó.

Dráma 3 felvonásban. Irta Heijmans Herman. Fordította Hevesi Sándor.

Személyek:

Zábel	Vágó	Haezer	Lubinsky
Rafael	Thury	Róza	Teszatory
Eszter	Lubrinicz	Egy zsidó	Körményi
Aron	Gyöngyi	Egy szomszéd	Oláh
Rebeka	Szarvassy	Aggastyán	Palotay

Kezdeté 7 1/2 órakor.

URANIA SZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1903. december hó 10-én.

A Balaton.

Kezdeté 7 1/2 órakor.

VÁRSZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1903. december hó 10-én.

A dolovai nábob lánya.

Színmű 5 felv. Herceg Ferencről.

Személyek:

Jób Sándor	Bakó	Loránt	Dezsó
Vilma	Török I.	Hadapród	Náday B.
Fomháziné	Szaszayné	Merlin báró	Hótyányi
Zsentrházy	Gyöngy	Szklabonyai	Mészáros
Janka	Alszyghy	Merlin ügyvédje	Faludi
Tarján	Császár	Jób ügyvédje	Abonyi

Kezdeté 7 órakor.

Vértés és Sebestyén

es. és kir. szab. fehérmű-készítők Budapest, IV. ker., Muzseum-körút 15. szám.

férfiingeiket,

meltek külön szabás, előszerűség és kényelem tekintetében, minden addig a téren nyújtottat felülmúlnak; Megbízható jó minőségű anyagból. Komény, sima, vagy redős mellű dróba frt 2.25 - 2.75 pulcs, látkész készlet frt 2.50 - 2.75. Ezeknélvül mérték szerint minden felső kivitelem készíthető. Megrendelésnél körjék a galér számát megírni. Arnyezéseket kívánatra bérmentve küldünk. Még nem felöltő árú készletünk vagy kívántra a pézst visszazadjuk.

Magyar gyártmányú gallér- és kiegészítőkről.

NÉLKÜLÖZHETETLEN HASZNOS KÖNYVEK.

meltek úgy az ATHENAEUM kiadóhivatalában, mint minden hazai könyvkereskedésben megszerezhetők.

Testgyakorlás.

Beszédes Frigyes. Úszás 8 képekkel. Ára ... 80
Orvosi szabagymasszika. Schreber dr. 58 ábrával. Ára ... 2 K

Perlekedés.

Jogi tanácsadó, Irta Fodor S. Nélkülszethetelen útmutató mindenféle okiratok meg szerkesztésére, és a hatóságokkal való érintkezésre. Ára ... 8 K

Házassági perek és eljárás.

Házassági perekben. Irta Knorr Lajos. Ára ... 2 K
Kézikönyv esküdték számára. Irta: Vambéry Ruzs. Ára ... 2 K

Társasjátékok.

Szomaházy István. Kártya-Codez. Jókai, Rákosi Jenő és Viktor, Mikszáth, Hercegi, Herdy és a stárus követelményekévé. Ára ... 2 K 40 f
A sakkjáték tankönyve. Kezdet és haladó számára. Irta Marki István. Ára ... 4 K 80 f
Tomb-it száz kísérlete és produktója. 2 kötet. Több mint 300 képpel. Egy kötetnek ára ... 3 K

Vadászat.

A vizála idomítása. Irta Fónagy József. Függelék: Beteg ebek gyógyítása. Ára ... 6 K
Az apróvad vadászata. Irta Dercs Miksa. 290 retek képpel. Díszmű. Ára ... 30 K
Vadászművész. Magyar-német és Német-magyar. Irta egy öreg vadász. Ára ... 1 K 50 f

Magy. kir. államasutak. 169169/903. szám.

Pályázati hirdetés.

Az alulírott igazgatóság a m. kir. államasutak részére a jövő 1904. évben, illetőleg 1906. év végéig a következő anyagokból felmerülő szükségletének szállítást biztosítani kívánva, ezenel nyilvános pályázatot hirdet.
I. Norton-féle, naxos csiszolóolaj és carborundum anyagból készült csiszolókorongokra.
II. Csiszóolaj-árak, nevezetesen: csiszolópor, üveg-, papír- és csiszolóvázsóna.
A kiírt tárgyat képező egyes cikkeket előtűntető jegyzékek, meltek egyszerűsággal ajánlati mintakul szolgálának, valamint a szállításokra vonatkozó részletes módozatok valamennyi hazai kereskedelmi és iparkamaránál megtekinthetők és a m. kir. államasutak igazgatóságának anyag- és leltárbeszerzési (A.H.I.) szakosztályánál, Bpest, VI. Andrássy-út 73. H. 47. ingyen kaphatók.
A szabályszerűen kiállított, ivenkint egykoronás m. kir. okmányblyeggyel ellátott ajánlatok lepecsételve, legkésőbb f. évi december hó 23-iki déli 12 óráig a m. kir. államasutak anyag- és leltárbeszerzési szakosztályában átadandók, illetve posta útján odaküldendők és a boríték ezen küllimimmel látandó el: Ajánlat 169169/903. számhoz. Az ajánlott árak egy évi feltételeknek 5 százalékkal felérő bántványt késszében vagy állami letételekre alkalmas értékpapirokban legkésőbb f. évi december hó 23-iki déli 12 óráig a m. kir. államasutak főpénztáránál letendő.
Bántványt nélküli vagy később benyújtott ajánlatok, valamint olyanok, meltek nem pontosan és részletes módozatok betartása mellett állítanak ki, fgyeblembe vétele nem számíthatnak.
Budapest, 1903. nov. hó. Az igazgatóság. (Utányomat nem díjazt.)

Használjon KERPEL KÉZFIMÓTÓ FOLYADÉKOT
A kezet 3 nap alatt báronyosítmárrá és hófehérre teszi.
1 üveg 50 fill., 4 üveg rendelésnél franco Kerpel Gyógytár, Budapest, Lipót-körút 28.

'Glashütte' prációs óra
Legnagyobb járóképesség!
Egész lapos gavalier uri remontőr óra!
Légmentesen előzár, tehát por és víz behatolástól meg van óva, és ezért prációs szerkezetű legújított óra, nem szenved, 15 kőre, a csilámpán látható anker-járással 5 félig-óra-beli járatással pontos járó óra.
Ára aétből nyolc és 12 K, ugróórától 12 K, ugróórától 18 K, ugróórától 24 K, ugróórától 30 K, ugróórától 36 K, ugróórától 42 K, ugróórától 48 K, ugróórától 54 K, ugróórától 60 K, ugróórától 66 K, ugróórától 72 K, ugróórától 78 K, ugróórától 84 K, ugróórától 90 K, ugróórától 96 K, ugróórától 102 K, ugróórától 108 K, ugróórától 114 K, ugróórától 120 K.
Aranyórától meg nem különbözethető, csak 40 K, ugróórától 48 K, ugróórától 56 K, ugróórától 64 K, ugróórától 72 K, ugróórától 80 K, ugróórától 88 K, ugróórától 96 K, ugróórától 104 K, ugróórától 112 K, ugróórától 120 K.
Uhrenhaus „Chronos“ in Basel, Schweiz.
Levelék Svájcba 25 fillérbe, levelezőlapok 10 fillérbe kerülnek.
Aki szeret egy jó csebbe test, mindenkül, a világ legfinomabb legjobb teáját, az

Indra-Tea
kéri. Melango, Kina, India és Ceylon legfinomabb teából. Valódi csak eredeti csomagokban. Raktárak a falragaszokon feltűntetve.
„Favorit“ legjobb zseb-villám lámpa. Kicsiny y. Kényelmes. Tartós. Erős fényű. Legkésőbbi karácsonyi ajándék háziasszonyoknak, későn hazajáróknak, orvosoknak, tisztelőknek, vadászoknak és csendőroknak, gazdáknak stb. frt 1.50. Nagyító üveg-lencsével 2 frt. Tartalék elem 50 kr. Kertész Tódor Budapest, Kristóli-ter. Karácsonyi kiállítás. Ujdonságok. Képes árjegyzék ingyen és bérmentve

REPARATOR
Korona-A-GYÖGYSZERTÁR.
Kapható a grógy-szer-tárakban.
Nagy üveg 2 korona. Kis üveg 1 korona.
Korona-A-GYÖGYSZERTÁR. Budapest, VIII., Kálvária-utca. Kapható a grógy-szer-tárakban.

GICHNER JANOS
paplan, matrac, és kárpitoszer, gyűrés, szőnyeg, függöny, valdior stb. nagy raktár.
Budapest, VII., Erzsébet-körút 20.
Arnyezést kívánatra ingyen és bérmentve küldök. Vidéki megrendelések postaköltséggel, nem letöltő árak kivételével, száll. vagy a szállításért.

BUDAPEST KÁVÉHÁZ
Andrássy-út 27.
BABÁRY DEZSÓ
feltűntést követő szolista vezetése alatt.

Bluz-Vásár!
Király-utca 30. szám.
Tennis blousok 1 frtért. Posztó blousok 1 frt 50 és 2 frt 50 kr. Selyem blousok 3 frt 50 kr. és 4 frt 50 kr. Az ezen felüli árú blousokról ingyen bluzárjegyzék 2 1/2 méter maradékkal bluzra 35, 45, 55 és 75 kr-ért. Karácsonyra mérték után csakis a december 10-ikeig eszközölt rendelések szállíthatók.

Zoltán Dezsó és tsa Bluzárháza
Budapest, VI. ker., Király-utca 30. szám.

Karácsonyi ajándékok!
Nagy vaktár díszmű bútorkészletességében: fantázia-asztalok, Mahagoni, zöl és díobarna színekben; asztalok, lépcsőzetek, nappal- és könyvtárványok, (ca. kandalló-, szivar- és pipaszájak, tolettó-órák, kályhák, szék, paravánok, négy részű álló tanasztalok, szivar- és kulcsdobozok, hegedű- és kontasílyányok, szongrálok új patent vasorról, asztal-székcsékek. Nagy vaktár szék, fotel, szék, tüll- és varjálékokban, legelőbb előállításí árakon kaphatók.
Schindler Samu esztorgályos-mestermel Budapest, VI. ker., Váci-körút 21. (Ipar-udvar).

ELECTROMÁGNESES GYÓGYINTÉZET
(M. KONRÁD J. rendező)
a dr. Grünwald-féle szanatór. e téra bérleti pavillonjában Budapest, VII., Városligeti-fasor 13-15. sz.
Az elektromágneses gyógyjárás különben bevált gyógyítási mód, amelynek alkalmazásával minden kellemetlen melék és ténhatás nélkül almaszámú, idegrendszer, idegrendszer, ischias, féműrés, ideggyógy, gyomor- és hóbátalmak, csúszó megbetegedések stb.
Orvosi kezelés. Mérsékelt díjak. Kívánatra prospektus.
Társintézetek: Berlin, Bécs, Róma, Bern, Hamburg, Köln, Lipse, München, Zürich stb.

Nevelőneket
német, francia nyelv és a songora ismeretéről, német és ispania bonnetek, gyermekkereskedések, nevelőket, korrektorokat leglétkiemerlesen- ben ajánl és helyer Lapisz és Iszert utca, Iródlja VII., Károly-körút 17. H. cm. 23. Orszé-lyé ház.

Saját készítmény
és amerikai tornaszekők, tenisz, hálók, labblórok, köcsuszék, valdior óra, szék, pokrócok, zsekok, ponyvák és fehérruhaterítők stb. megbízható forrás.
Seffer Antal
sporteszközök és kábel- gyártó gyárlétele Budapest, IV., Károly-utca holtán 12.
(Külső városház ajtóle.)
Alapítástott 1878. Telefon 15-56.
Képes árjegyzék kívánatra bérmentve.

ORVOSOK SORSJÁTÉKA
Huzás visszavonhatatlanul JÖVŐ HÉTEN december 16-án.
Kedvező esetben Főnyeremény 50.000 korona ért.
1 sorsjegy 1 korona
11 sorsjegy 10 korona
Sorsjegyek minden bankháza- ban és dohánytörszékben kaphatók.

LEGALKALMASABB karácsonyi ajándék!

Remekírók Képes Könyvtára
— SZERKESZTI —
RADÓ ANTAL.
A magyar és a világirodalom kincsesháza
50 kötet. Díszkötésben 250 K.
Gyönyörű díszkötésben ötven kötetben felüli a házi könyvtár, magyar és a külföldi iromelméivel. A Magyar Remekírók gondos szüvegkiadásában, a Külföldi Remekírók részint a régi jó, nagyrészt kiváló új fordításokban előrangú esztétikusok és írók bevezetésével, jegyzetekkel és magyarázatokkal jelennek meg. Mindegyik kötet előrangú magyar művészek szövegű szöveg illusztrációkkal. A külföldi remekírókat külföldi illusztrátorok képi ékesítik.

A „REMEKÍRÓK KÉPES KÖNYVTÁRA“
következő kötetek külön is kaphatók: Egy-egy kötet ára díszkötésben 6 kor.
Petőfi Sándor összes költeményel. Bev. Ferenczi Zoltán. 2 díszkötésben 10 kor.
Kisfaludy Sándor összes költeményel. Bev. Junius. 12 2 kötet. Díszkötésben 12
Kisfaludy Károly munkái. Bev. Bánóczy József. 2 kötet. Díszkötésben 12
Schiller Frigyes költeményei. Fordította és bev. Dóczi Lajos. Díszkötésben 6
Tóth Ede munkái. Bev. Váradi Antal. Díszköt. Tóth Kálmán válogatott költeményel. Bev. Endrői Sándor. Díszkötésben 6
Bersenyi Világ munkái. Bev. Vécsey Janos. Díszkötésben 6
Homeros illása. Ford. és bev. Kemény (Kemp) József. Díszkötésben 6
Shakspere remekel. Bev. Alexander Berndt. 2 kötet. Díszkötésben 12
Moliere remekel. Bev. Haraszti Gyula. Díszköt. 6
Köcsy Ferenc munkái. Bev. Jancsó Benedek. Díszkötésben 6
Kazinczy Ferenc munkái. Bev. Balassa József. Díszkötésben 6
Séchenyi István gróf művel. Bev. Bethly Zsolt. 2 kötet. Díszkötésben 12
Kapható minden könyvkereskedésben vagy a kiadónál Lampel R. (Wodianer és Fiai) cs. és kir. udv. — udv. — könyvkereskedése BUDAPEST A VI. Andrássy-út 21.

